

Chulalongkorn University

Chula Digital Collections

Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)

2022

การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง Freud and Beyond: a history of modern psychoanalytic thought ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black

วิภาวี วิจิตรสาร
คณะอักษรศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Recommended Citation

วิจิตรสาร, วิภาวี, "การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง Freud and Beyond: a history of modern psychoanalytic thought ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black" (2022). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 8273.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/8273>

This Independent Study is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง
Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought
ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการแปลและการล่าม สาขาวิชาการแปลและการล่าม
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Translation of psychoanalysis terms in
Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought by
Stephen A. Mitchell and Margaret J. Black

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Translation and Interpretation
Field of Study of Translation and Interpretation
FACULTY OF ARTS
Chulalongkorn University
Academic Year 2022
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่องFreud and
Beyond: A History of Modern Psychoanalytic
Thoughtของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J.
Black

โดย

น.ส.วิภาวี วิจิตรसार

สาขาวิชา

การแปลและการล่าม

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ดร.ไกล่รุ่ง อามระดิษ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แนบสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะดิศ มานิตย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ไกล่รุ่ง อามระดิษ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทอแสง เข้าวัด)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิภาวี วิจิตรสาร : การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black. (Translation of psychoanalysis terms in *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* by Stephen A. Mitchell and Margaret J. Black) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ดร.ไกรสร อามระดิษ

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวทางการแปลคำศัพท์เฉพาะทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black จากคำศัพท์ที่คัดสรรจำนวน 30 คำ โดยมีสมมติฐานการวิจัยว่า แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตอาน นอร์ด แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดออลิ แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบอร์ แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌาน วังสะ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการบัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต ในปัจจุบันของวัลยา ช้างขวัญยืนและคณะ จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการแปล และสามารถช่วยวางแผนการแปลคำศัพท์เฉพาะทางจิตวิเคราะห์ในตัวบทประเภทหนังสือวิชาการเบื้องต้น (Basic academic text) ซึ่งผสมผสานระหว่างรูปแบบงานเขียนสารคดีและบันเทิงคดีได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแนวทางการวิเคราะห์ตัวบท แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมาย แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษ แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชา และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการบัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบัน สามารถใช้สร้างคำแปลคำศัพท์ในภาษาปลายทางและแก้ปัญหการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาขาวิชา การแปลและการล่าม

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2565

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6288026622 : MAJOR TRANSLATION AND INTERPRETATION

KEYWORD: psychoanalysis, translation, psychology

Viphawee Vichitsarn : Translation of psychoanalysis terms in *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* by Stephen A. Mitchell and Margaret J. Black. Advisor: KLAIRUNG AMRATISHA, Ph.D.

This special research aims to study and identify the most suitable approach and techniques to be employed in translating 30 psychoanalytic terms selected from *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* by Stephen A. Mitchell and Margaret J. Black. This study based on the assumption that Christiane Nord's Text Analysis, Jean Delisle's Interpretative Approach to Translation, Gorge Yule's Word Formation in English, Maria Teresa Cabre's Characteristic Analysis (Conceptual Network), Peter Newmark's Neologism and Translation Procedures, Somsil Yanwangsa's Word Coinage and Dictionary Development Approach, and Wanlaya Changkwanyuen, et al's Thai Word Formation and the use of Pali and Sanskrit loanwords in Thai Coinage would prove to be beneficial to the translation process and to be effective in translating basic academic text which comprised of informative writing style and literature writing style.

The results revealed that Christiane Nord's Text Analysis, Jean Delisle's Interpretative Approach to Translation, Gorge Yule's Word Formation in English, Maria Teresa Cabre's Characteristic Analysis (Conceptual Network), Peter Newmark's Neologism and Translation Procedures, Somsil Yanwangsa's Word Coinage and Dictionary Development Approach, and Wanlaya Changkwanyuen, et al's Thai Word Formation and the use of Pali and Sanskrit loanwords in Thai Coinage are useful in

Field of Study: Translation and
Interpretation

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ ดร.โกศลรุ่ง อามระดิษ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ผู้กรุณาสละเวลามาให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และคอยช่วยเหลือในการตรวจแก้สารนิพนธ์อย่างละเอียด ตลอดจนคอยให้กำลังใจผู้วิจัยอยู่เสมอ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.โกศลรุ่ง เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.แพรว จิตติพลังศรี อาจารย์ประจำศูนย์การแปลและการล่าม ผู้ให้ความรู้และคำแนะนำในการทำสารนิพนธ์แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.ทองทิพย์ พูลลาภ ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการแปลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาประยุกต์ใช้ในการทำสารนิพนธ์ รวมถึงคอยให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตั้งแต่แรกเริ่ม ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ สารภี แกสตัน ผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเขียนงานวิจัยในวิชาสัมมนาการแปลให้แก่บัณฑิตทุกคนอย่างเต็มที่ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.พิริยะดิศ มานิตย์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองแสง เขียวชุตี ที่กรุณาให้คำแนะนำในการปรับแก้สารนิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณพินันรา วงศ์วิริยะ และคุณปิยดิถี เจริญสุข สำหรับงานสารนิพนธ์อันทรงคุณค่าที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ด้านการแปลมาศึกษาและต่อยอดการเรียนรู้

ขอขอบคุณคุณอานันตี อาทิตมา นพจรุ อากร เซษฐธิดา และเพื่อนร่วมรุ่น 20 ทุกคน สำหรับมิตรภาพและความช่วยเหลือต่างๆ

ขอขอบคุณคุณนิติญา คัลลาฮัน สำหรับความช่วยเหลือเรื่องระบบ iThesis ขอขอบคุณคุณชยพล ฉัตรพัฒน์เดช สำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจที่มีให้เสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวเป็นอย่างสูงที่คอยให้ความรัก กำลังใจ ความหวังใจ และคอยช่วยผลักดันให้ผู้วิจัยศึกษาเล่าเรียนและทำสารนิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วง

วิภาวี วิจิตรสาร

สารบัญ

หน้า

	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	6
1.5 ระเบียบวิธีวิจัย.....	8
1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย.....	8
1.7 ประโยชน์.....	8
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	9
2.1. ทฤษฎีและแนวทางการแปล และแนวคิดทางภาษาศาสตร์และภาษาไทยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1.1 แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียาน นอร์ด (Christiane Nord).....	9
2.1.2 แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลีล (Jean Delisle)	14
2.1.3 แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล (George Yule).....	17

2.1.4 แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบร (Maria Teresa Cabre).....	20
2.1.5 แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ในภาษาอังกฤษของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark)	22
2.1.6 แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ	26
2.1.7 หลักการสร้างคำในภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและ สันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ	28
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำศัพท์ด้านจิตวิทยา	36
2.3. ความรู้ด้านจิตวิทยา	39
บทที่ 3 การวิเคราะห์ตัวบท ปัญหาการวิจัย และการวางแผนการแปล	45
3.1 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับตามแนวทางของคริสตียาน นอร์ด (Christiane Nord)	45
3.2 การวิเคราะห์คำศัพท์เฉพาะทางด้านจิตวิเคราะห์ที่เป็นปัญหาในการแปล	54
3.3 การวางแผนการแปลและแก้ไขปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะทาง.....	59
บทที่ 4 ตัวบทต้นฉบับ บทแปล และคำอธิบายการแปล	64
บทที่ 5 บทสรุป.....	135
5.1 การทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	135
5.2 การทบทวนสมมติฐานของการวิจัย	136
5.3 รายงานผลการวิจัย.....	137
5.4 ข้อเสนอแนะ	144
บรรณานุกรม.....	145
ประวัติผู้เขียน	150

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตัวอย่างรายการคำศัพท์ที่เคยได้รับการแปลเป็นภาษาไทย	39
ตาราง 2 รายการเนื้อหาในหนังสือ Freud and Beyond	48
ตาราง 3 โครงสร้างมหภาคของตัวบทในหนังสือ Freud and Beyond.....	50
ตาราง 4 ตัวอย่างคำศัพท์ที่สร้างจากการประสมคำ	55
ตาราง 5 สมมติฐานเกี่ยวกับแนวทางการแปลคำศัพท์ที่คัดสรร	60
ตาราง 6 รูปแบบการวางแผนกระบวนการแปลคำศัพท์ที่คัดสรร	62
ตาราง 7 ผลการวิจัย.....	141

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะและมีความซับซ้อนแตกต่างจากสิ่งมีชีวิตอื่น ไม่ว่าจะเป็นระบบการทำงานของสมอง สติปัญญา รูปแบบของพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ บรรดาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงต่างให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ หนึ่งในศาสตร์ที่นำมาใช้ทำความเข้าใจทั้งพฤติกรรมและจิตใจของมนุษย์คือ “จิตวิทยา”

จิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษามนุษย์ โดยมีแนวคิดหลักสำคัญมาจากความรู้ทางชีววิทยา การรู้คิด ปัญญา ความแตกต่างระหว่างบุคคล การพัฒนาสังคมวัฒนธรรม และความผิดปกติของมนุษย์ (อุบลวรรณ ภวากานันท์, 2555) นับว่าเป็นองค์ความรู้ร่วมระหว่างศิลปศาสตร์ ปรังษญา และวิทยาศาสตร์ ในปัจจุบันมีการนำองค์ความรู้ด้านจิตวิทยามาใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งการใช้แบบศาสตร์แขนงเดียวและใช้ร่วมกับศาสตร์อื่น แม้การศึกษาด้านจิตวิทยาสมัยใหม่จะให้ความสำคัญกับเรื่องพฤติกรรมและกระบวนการรู้คิดมากกว่าจิตไร้สำนึก แต่การศึกษาประวัติความเป็นมาของจิตวิทยาในอดีตก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้สามารถทำความเข้าใจแนวคิดและเทคนิควิธีที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากความรู้และแนวคิดของจิตวิทยาสมัยใหม่พัฒนามาจากผลงานของนักจิตวิทยาในอดีต หนึ่งในแนวคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญของทฤษฎีจิตวิทยาในปัจจุบันคือ กลุ่มทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis)

กลุ่มจิตวิเคราะห์ถือกำเนิดขึ้นโดยซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) นักประสาทวิทยาจิตแพทย์ และนักจิตวิทยาชาวออสเตรีย ฟรอยด์ศึกษาจิตใจ (Mind) ของมนุษย์ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ จิตรู้สำนึก (Conscious mind) จิตก่อนรู้สำนึก (Preconscious mind) และ จิตไร้สำนึก (Unconscious mind) จิตใจคือสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตไร้สำนึก สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยภายในที่มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของบุคคลแตกต่างกันไปเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ ประสบการณ์ในวัยเด็กของแต่ละบุคคลมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเป็นบุคลิกภาพเมื่อเติบโตขึ้น ดังนั้นฟรอยด์จึงค่อนข้างให้ความสำคัญกับขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์ เกิดเป็นแนวคิดเรื่องลำดับขั้นพัฒนาการซึ่งเริ่มต้นจากวัยแรกเกิดจนถึงวัยรุ่น หรือที่เรียกว่า “Psychosexual Developmental Stage” หากบุคคลใดมีพัฒนาการในช่วงวัยเด็กที่ไม่เหมาะสม เกิดพัฒนาการที่ชะงักติดตรึงอยู่กับที่ (Fixation) ไม่ว่าจะด้วยการได้รับการตอบสนองจากผู้ดูแลมากเกินไปหรือน้อยเกินไป ก็จะมีแนวโน้มที่บุคลิกภาพจะพัฒนาไปอย่างผิดปกติในวัยผู้ใหญ่และอาจถึงขั้นส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ในค.ศ. 1938 ทฤษฎีของฟรอยด์ได้รับการยอมรับว่าเป็นทฤษฎีที่เป็นรากฐานของสาขาวิชาจิตวิทยาบุคลิกภาพ (Psychology of Personality) และจิตวิทยาคลินิก (Clinical

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* เขียนโดย สตีเฟน เอ. มิตเชลล์ (Stephen A. Mitchell) นักจิตวิทยาคลินิกและนักจิตวิเคราะห์ และนักเขียนร่วมคือ มาร์กาเร็ต เจ. แบล็ก (Margaret J. Black) แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวและผู้ร่วมก่อตั้งสถาบัน Stephen Mitchell Center for Relational Studies พิมพ์ครั้งแรกในค.ศ.1995 (พ.ศ.2538) แบ่งออกเป็น 9 บท โดยแยกตามทฤษฎีย่อยในกลุ่มแนวคิดจิตวิเคราะห์ หนังสือเล่มนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ความรู้และเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ซึ่งมีมานานหลายสิบปีให้แก่ผู้อ่าน โดยมีการกล่าวอ้างถึงนักทฤษฎีในกลุ่มจิตวิเคราะห์คนอื่นๆ นอกเหนือจากฟรอยด์ เช่น แฮร์รี สแต็ค ซัลลิวาน (Harry Stack Sullivan), เมลานี โคลน์ (Melanie Klein), อีริก อีริกสัน (Erik Erikson) เป็นต้น อีกทั้งยังมีการใช้ตัวอย่างกรณีศึกษาของผู้ป่วยจริงที่ได้รับการบำบัดด้วยแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์มานำเสนอในตัวอย่างพร้อมด้วย เพื่อให้ผู้อ่านทั้งบุคลากรในวงการจิตวิทยาและในสหวิชาชีพอื่น เช่น นักสังคมสงเคราะห์ รวมถึงบุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ได้เข้าใจหัวใจสำคัญของทฤษฎีได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงมีการแปลหนังสือนี้เป็นภาษาต่างประเทศแล้ว 13 ภาษา เช่น ภาษาญี่ปุ่น ภาษาสเปน ภาษาอิตาลี ภาษาเกาหลี ภาษารัสเซีย และ ภาษาจีน เป็นต้น จากการอ้างอิงของตัวบทที่ผู้วิจัยเลือกมาซึ่งได้รับการตีพิมพ์ซ้ำและเรียบเรียงขึ้นใหม่ในค.ศ. 2016 (พ.ศ.2559) ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าแม้หนังสือจะตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ 25 ปีก่อน แต่ข้อมูลและเนื้อหาที่ผู้เขียนทั้งสองต้องการนำเสนอในหนังสือเล่มนี้ก็ยังคงถือว่ามีความเกี่ยวข้องต่อการศึกษาศาสตร์ทางจิตวิทยาค่อนข้างมาก แม้แต่ในยุคปัจจุบันที่ทฤษฎีทางจิตวิทยาเริ่มเน้นศึกษาสิ่งที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์เชิงพฤติกรรมมากขึ้น

สติเฟน เอ มิทเชลล์ ผู้แต่ง เป็นนักวิชาการที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในวงการจิตวิทยาและจิตวิเคราะห์ เป็นหนึ่งในผู้ผลักดันและพัฒนาแผนกจิตวิเคราะห์แห่งสมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกา (American Psychological Association: APA) เริ่มเขียนหนังสือตั้งแต่ค.ศ.1972 (พ.ศ.2515) จนกระทั่งเสียชีวิตลงในค.ศ.2000 (พ.ศ.2543) ผลงานเขียนของเขาล้วนมุ่งศึกษาและเผยแพร่ทฤษฎี และแนวคิดในกลุ่มจิตวิเคราะห์ เช่น *Object Relations in Psychoanalytic Theory* (1983),

Relational Concepts in Psychoanalysis: An Integration (1988), Hope and Dread in Psychoanalysis (1993), Influence and Autonomy in Psychoanalysis (1997), Relationality: From Attachment to Intersubjectivity (2000), และ Can Love Last? The Fate of Romance over Time (2003) เป็นต้น หนังสือที่มิตเชลล์เขียนร่วมกับมากาเร็ต เจ. แบล็ค (Margaret J. Black) แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวมีสองเล่ม คือ *Can Love Last? The Fate of Romance over Time* และ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought*

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้เขียนจะใช้กลวิธีการเขียนที่พยายามให้หนังสือ *Freud and Beyond* เข้าถึงผู้อ่านได้ง่ายและมีความเป็นหนังสือตำราวิชาการน้อยลง พร้อมทั้งอธิบายไว้แล้วเบื้องต้นว่า หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงหนังสือวิชาการเบื้องต้น (Basic academic text) ไม่ใช่หนังสือตำราเรียนหลัก แต่ก็พบว่าในตัวอย่างคำศัพท์เฉพาะทางอยู่เป็นจำนวนมาก คำเหล่านั้นมักเป็นคำในภาษาอังกฤษ ที่นำมาใช้ในความหมายใหม่ โดยมักเป็นคำที่สร้างจากวิธีการยืมคำภาษาต่างประเทศและการประสมคำเพื่อสร้างคำที่มีความหมายโดยนัยหรือความหมายแฝงอีกอย่างหนึ่งเมื่อนำมาใช้ในวงการจิตวิทยา

ตัวอย่างคำศัพท์เฉพาะทางที่ปรากฏในตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1

Charcot demonstrated not only that ideas, rather than damaged nerves, were responsible for conditions like *glove anaesthesia* and hysterical paralysis and blindness, but that ideas could also effect (generally temporary) cures.

ตัวอย่างที่ 2

It is crucial that the mother be there when needed, but it is equally crucial that she recede when she is not needed. She creates what Winnicott termed a *holding environment*, a physical and psychical space within which the infant is protected without knowing he is protected, so that very obliviousness can set the stage for the next spontaneously arising experience.

คำว่า “*glove anaesthesia*” เป็นอาการทางจิตใจชนิดหนึ่ง ไม่เคยมีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้ ส่วนคำว่า “*holding environment*” เป็นสภาวะหนึ่งซึ่งส่งผลต่อสภาพจิตใจของบุคคล ไม่เคยมีผู้ให้คำแปลเป็นภาษาไทยไว้เช่นเดียวกัน การแปลคำศัพท์ดังกล่าวไม่สามารถแปลโดยอาศัยเพียงความหมายของคำโดยทั่วไปได้ จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาข้อมูลด้านจิตวิทยาเพิ่มเติมรวมถึงการวิเคราะห์คำอธิบายและนิยามของคำศัพท์อย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถเลือกสรรคำแปลที่เหมาะสมทั้งในด้านการสร้างคำศัพท์ในภาษาปลายทางโดยไม่ให้ความยาวมากเกินไปจนกลายเป็นการอธิบายคำศัพท์และด้านการคงความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์

ตัวอย่างที่ 3

Condensation, displacement, symbolism all are employed in the dream work to transform the unacceptable latent dream thoughts into acceptable, although apparently meaningless, disconnected images, which are strung together into a story (secondary elaboration), to throw the dreamer even further off the track.

ตัวอย่างที่ 4

When things go wrong, Winnicott believed, rather than feeling held, the child experiences *impingement*, which comes in several forms. If the child expresses spontaneous desire and the desire is not fulfilled, he feels ignored or misread and *impingement* occurs.

คำว่า “condensation” มีคำแปลเป็นภาษาไทยไว้ว่า การควบแน่น การกลั่นตัวของไอน้ำ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่ใช้ในความหมายทางวิทยาศาสตร์ ส่วนคำว่า “impingement” ไม่พบคำศัพท์ภาษาไทยในพจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน แต่มีผู้ให้คำอธิบายในความหมายทางการแพทย์ว่าคือ อาการปวดและความผิดปกติที่เกิดขึ้นบริเวณไหล่ ในการแปลคำศัพท์ซึ่งมีความหมายเฉพาะทางตามบริบทของแต่ละสาขาวิชาให้ได้ความหมายทางจิตวิทยาที่ครบถ้วน จึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการแปลอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถถ่ายทอดคำศัพท์เป็นภาษาปลายทางได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสาขาวิชามากที่สุด

ผู้วิจัยเห็นว่าคำศัพท์ในหนังสือเล่มนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการแปลเมื่อต้องแปลเป็นภาษาไทย เนื่องจากตัวบทไม่ใช่หนังสือตำราวิชาการหลักที่มีลักษณะเป็นทางการในทุกองค์ประกอบของตัวบท นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เขียนใช้ภาษาวรรณศิลป์ในการสร้างตัวบทค่อนข้างมาก เช่น การขึ้นต้นแต่ละบทด้วยคำกล่าวหรือบทประพันธ์ (Quote) ของนักคิดและนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ เพื่อสร้างจินตภาพ การซ้ำโครงสร้างประโยคหรือข้อความเพื่อเน้นย้ำความหมาย การตั้งคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจและชวนให้คิดตาม การใช้คำขยายและส่วนขยายมากเพื่อสร้างภาพและความเข้าใจแก่ผู้อ่าน ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการแปลคำศัพท์เฉพาะทางให้สอดคล้องกับประเภทของตัวบทลักษณะนี้เป็นปัญหา กระบวนการแปลจึงต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายไม่ให้เกิดความแตกต่างไปจากตัวบทต้นฉบับและคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของตัวบทเช่นเดียวกับผู้เขียน นั่นคือต้องให้ผู้อ่านในวงการจิตวิทยา ผู้อ่านในวิชาชีพอื่น และผู้อ่านทั่วไปที่มีความสนใจศาสตร์ด้านจิตวิเคราะห์สามารถอ่านได้เข้าใจ การแปลคำศัพท์ดังกล่าวนอกจากจะต้องคำนึงถึงระดับภาษาทางการของคำศัพท์แล้ว ยังต้องคำนึงถึงบริบทแวดล้อมของตัวบทร่วมด้วย ต้องเลือกใช้กลวิธีการแปลที่สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพ ได้อรรถรสตามที่ผู้เขียนภาษาต้นทางต้องการถ่ายทอด และในขณะเดียวกันก็ต้องคงใจความสำคัญของเนื้อหาในฐานะหนังสือวิชาการเบื้องต้น (Basic academic text) และคง

ความหมายของคำศัพท์เฉพาะทางที่นำเสนอไว้ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ดังนั้น การแปลคำศัพท์ดังกล่าวจึงไม่สามารถแปลโดยอ้างอิงความหมายตามที่ปรากฏในพจนานุกรมภาษาอังกฤษทั่วไปเพียงเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงความหมายโดยนัยของคำศัพท์และยึดเอาความหมายตามพจนานุกรมเฉพาะทางจิตวิทยาเป็นหลัก เพื่อให้สามารถแปลได้อย่างครบถ้วน ครบคลุม กระชับ และได้ความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์ดังกล่าว

ด้วยเหตุนี้ การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black จึงต้องทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการแปลที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์ได้อย่างครบถ้วน ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ถูกต้อง และยังต้องให้เกิดจินตนาการได้ตามที่ผู้เขียนภาษาต้นทางต้องการถ่ายทอด อีกทั้งยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มบุคลากรในวงการจิตวิทยาและกลุ่มผู้อ่านทั่วไปที่อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ทางวิชาการเพิ่มเติม รวมไปถึงผู้ที่อ่านเพื่อความบันเทิง หรืออ่านเพื่อเป็นหนังสือนอกเวลา ให้สามารถนำความรู้จากหนังสือเล่มนี้ ไปประยุกต์ใช้และเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจบุคลิกภาพและรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชีวิตจริงได้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสร้างคำและการบัญญัติศัพท์เฉพาะในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเสนอแนวทางการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการแปลและกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ที่คัดสรรในหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ในการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black การศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียาน นอร์ด (Christiane Nord) แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลิส (Jean Delisle) แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล (George Yule) แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของโมนัสซ์ของมาเรีย เทเรซา คาเบร (Maria Teresa Cabre) แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark) แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการบัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและ

สันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ จะช่วยวิเคราะห์และสามารถวางแผนการแปล คำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในดวบทประเภทหนังสือวิชาการเบื้องต้น (Basic academic text) ได้อย่างเหมาะสม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

จากเนื้อหาที่คัดมาจากหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black จำนวน 293 หน้า ผู้วิจัยคัดสรรคำศัพท์จำนวน 30 คำ โดยเลือกเฉพาะคำศัพท์ที่ยังไม่มีศัพท์บัญญัติและคำแปลใน พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ.2556) คำศัพท์จำนวนหนึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะทางจิตวิเคราะห์ และอีกจำนวนหนึ่งเป็นคำที่อาจปรากฏใช้ในสาขาวิชาอื่นด้วย

คำศัพท์จำนวน 30 คำที่คัดสรรมา ผู้วิจัยจะพิจารณาศึกษาลักษณะเฉพาะของมนทัศน์จาก พจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน *APA Dictionary of Psychology*. 2nd ed. เป็นอันดับแรก แล้วจึงเลือกศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถืออื่นๆ ได้แก่ เว็บไซต์ สารานุกรมออนไลน์ www.encyclopedia.com ที่รวบรวมการอ้างอิงจากฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถืออย่าง *Oxford University Press* และ *Columbia Encyclopedia*, เว็บไซต์แหล่งอ้างอิงออนไลน์ www.oxfordreference.com ที่มีฐานข้อมูลครอบคลุม 25 สาขาวิชา, เว็บไซต์พจนานุกรมจิตวิทยาออนไลน์ www.psychologydictionary.org ที่ริเริ่มจากความร่วมมือของนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทั่วโลกในการสร้างพจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาออนไลน์ที่ครอบคลุมและใหญ่ที่สุด, เว็บไซต์พจนานุกรมทางการแพทย์ออนไลน์ <https://medical-dictionary.thefreedictionary.com> ซึ่งอาศัยฐานข้อมูลจากพจนานุกรมการแพทย์ *The American Heritage® Stedman's Medical Dictionary, Second Edition*, เว็บไซต์ www.psychologytoday.com และเว็บไซต์ www.goodtherapy.org ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ด้านจิตวิทยาและรวบรวมรายนามผู้ประกอบวิชาชีพจิตวิทยารวมถึงศูนย์บำบัดที่ให้บริการด้านสุขภาพจิตในประเทศสหรัฐอเมริกาและต่างประเทศ, เว็บไซต์กองทุนเมลานี ไคลน์ <https://melanie-klein-trust.org.uk> ซึ่งก่อตั้งเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการฝึกอบรมและการศึกษาวิจัยทฤษฎีจิตวิเคราะห์และเทคนิคการบำบัด, เว็บไซต์ฐานข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ www.ebrary.net, เว็บไซต์พจนานุกรมออนไลน์ www.merriam-webster.com ซึ่งเป็นผู้ให้บริการความรู้ด้านภาษาชั้นนำของโลกมากกว่า 180 ปี อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คำศัพท์บางคำไม่พบข้อมูลมนทัศน์ปรากฏในแหล่งอ้างอิงข้างต้น ผู้วิจัยจะพิจารณาศึกษามนทัศน์ของคำศัพท์จากแหล่งข้อมูลอื่นเป็นลำดับต่อไป

คำศัพท์คัดสรรจำนวน 30 คำ มีดังต่อไปนี้

รายการ	คำศัพท์	หน้า
1	psychic reality	Intro
2	glove anesthesia	2
3	hypnotic trance	3
4	posthypnotic suggestion	3
5	condensation	9
6	symbolism	9
7	secondary elaboration	9
8	infantile seduction	11
9	erogenous zone	13
10	self-alienation	20
11	reaction formation	26
12	sublimation	37
13	neutralization	38
14	primary narcissism	46
15	autistic shell	46
16	hatching	46
17	separation-individuation	46
18	prototypical biphasic visual pattern	46
19	omnipotence	47
20	preoedipal	47
21	primary erotogenic masochism	49
22	paranoid-schizoid position	93
23	depressive position	95
24	character neurosis	114
25	fate neurosis	114
26	repetition compulsion	114
27	holding environment	126
28	impingement	129

29	parataxic	187
30	syntactic	187

1.5 ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร (Documentary Research) และใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับกระบวนการทัศน์การแปลแบบนิรนัย (Deductive Reasoning) โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีการแปลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งทฤษฎีทางจิตวิทยา จิตวิเคราะห์ และทฤษฎีบุคลิกภาพ จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารวิชาการ หนังสือ และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

1.6 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

- 1.6.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวทางการแปลที่เกี่ยวข้อง
- 1.6.2 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดด้านจิตวิทยาและจิตวิเคราะห์
- 1.6.3 วิเคราะห์ปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะทาง
- 1.6.4 วางแผนการแปลคำศัพท์เฉพาะทางและกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา
- 1.6.5 แปลคำศัพท์เฉพาะทางที่ปรากฏร่วมกับตัวบท พร้อมอธิบายวิธีการแก้ปัญหาการแปล
- 1.6.6 ตรวจสอบความถูกต้องของบทแปลและแก้ไข
- 1.6.7 สรุปผลการวิจัย

1.7 ประโยชน์

- 1.7.1 ได้แนวทางการแปลคำศัพท์ทางวิชาการ โดยเฉพาะคำศัพท์ด้านจิตวิทยาและจิตวิเคราะห์ซึ่งเป็นศาสตร์เฉพาะทางที่มีการศึกษามาเป็นเวลานาน
- 1.7.2 เป็นแนวทางการแปลตัวบทด้านจิตวิเคราะห์

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

เนื้อหาของบทนี้แบ่งออกเป็นสามส่วน ส่วนแรกเป็นการทบทวนทฤษฎีและแนวทางการแปล รวมทั้งแนวคิดทางภาษาศาสตร์และภาษาไทยที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่สองเป็นการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำศัพท์ด้านจิตวิทยา ส่วนสุดท้ายเป็นการทบทวนความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาและทฤษฎีจิตวิเคราะห์

2.1. ทฤษฎีและแนวทางการแปล และแนวคิดทางภาษาศาสตร์และภาษาไทยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีและแนวทางการแปล รวมทั้งแนวคิดทางภาษาศาสตร์และภาษาไทยที่จะนำมาทบทวนในหัวข้อนี้ประกอบด้วย แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียาเน นอร์ด (Christiane Nord) แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลิส (Jean Delisle) แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล์ (George Yule) แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของมาเรีย เทเรซา คาเบร (Maria Teresa Cabre) แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ในภาษาอังกฤษของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark) แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ และ หลักการสร้างคำในภาษาไทยของวัลยา ช้างขวัญยืนและคณะ แนวคิดทฤษฎีแต่ละแนวคิดมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียาเน นอร์ด (Christiane Nord)

การวิเคราะห์ตัวบทเพื่อใช้ในการแปลตามแนวทางของ คริสตียาเน นอร์ด (Christiane Nord) มีหลักการสำคัญคือกระบวนการแปลมักเริ่มมาจากลูกค้า หรือ ผู้จ้างงานแปล (initiator) เป็นอันดับแรก เนื่องจากผู้จ้างงานแปลคือผู้ที่ต้องการตัวบทปลายทางไปใช้งานหรือถ่ายทอดให้กับผู้รับสารปลายทาง (Nord, 2005, p. 6) ดังนั้นผู้แปลต้องรู้ให้แน่ชัดถึงวัตถุประสงค์ของผู้จ้างงานแปลว่าต้องการให้ผู้แปลทำอะไร มีเงื่อนไขอย่างไร ผู้แปลจึงจะสามารถทำงานให้ตรงกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ (Nord, 2005 อ้างถึงในวรรณภา แสงอร่ามเรือง, 2552) จากนั้นผู้แปลจึงวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับ โดยวิเคราะห์เฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญในการแปลเท่านั้น ไม่ต้องวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งหมดหรือทุกองค์ประกอบเพื่อช่วยประหยัดเวลาในการทำงานแปล

การวิเคราะห์ตัวบทตามแนวทางของนอร์ดแบ่งเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกของตัวบท (Extratextual factors) และการวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของตัวบท (Intratextual factors) ทั้งสองกระบวนการจะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจตัวบทอย่างลึกซึ้งและช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ของตัว

บทในวัฒนธรรมต้นทาง ส่งผลให้ผู้แปลสามารถเลือกสรรคำแปลเป็นภาษาปลายทางได้อย่างเหมาะสม นอร์ด (Nord, 2005) อธิบายการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและภายในตัวบทไว้ดังนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท

1) ผู้ส่งสาร (Sender)

ผู้ส่งสาร คือ ผู้เขียนหรือผู้ถ่ายทอดเนื้อหาซึ่งเป็นบุคคลหรือสถาบันที่ต้องการใช้ภาษาในตัวบทเป็นตัวกลางในการสื่อสารไปยังบุคคลอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางประการ ผู้แปลต้องแยกให้ไต่ระหว่างผู้ส่งสาร (Sender) กับผู้ผลิตตัวบท (Text producer) กล่าวคือ ผู้ผลิตตัวบทมีหน้าที่สร้างตัวบทตามคำสั่งของผู้ส่งสารโดยยึดหลักเกณฑ์การเรียบเรียงตัวบทในภาษาและวัฒนธรรมที่จะนำตัวบทไปใช้ ผู้แปลต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่าผู้ส่งสารและผู้ผลิตตัวบทเป็นคนเดียวกันหรือไม่ รวมถึงต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ส่งสาร เช่น เป็นบุคคลหรือสถาบัน ระดับการศึกษา ฐานะทางสังคม ทักษะคติ เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลเข้าใจตัวบทได้ดียิ่งขึ้น

2) เจตนาของผู้ส่งสาร (Sender's intention)

เจตนาของผู้ส่งสารเป็นความคิดของผู้ส่งสาร คือผลที่ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดขึ้นในผู้รับสาร ผู้แปลต้องแยกแยะระหว่างเจตนาของผู้ส่งสาร (Sender's intention) กับหน้าที่ของตัวบท (Text function) นอร์ด (Nord, 2005) อธิบายว่าหน้าที่ของตัวบทคือมุมมองของผู้รับสารซึ่งถือเป็นปัจจัยภายนอก ผู้แปลต้องวิเคราะห์เจตนาของผู้ส่งสารให้ชัดเจนเพื่อใช้สำหรับการกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของตัวบท กล่าวได้ว่าในการผลิตบทแปล ผู้แปลต้องให้ความสำคัญกับความสอดคล้องต่อเจตนาของผู้ส่งสารเป็นหลัก

3) ผู้รับสาร (Audience)

ผู้แปลต้องวิเคราะห์ลักษณะของผู้รับสารตัวบทต้นฉบับและผู้รับสารตัวบทฉบับแปล โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมและฐานะทางสังคม รวมทั้งอายุ เพศ ความรู้ และระดับการศึกษาของผู้รับสาร เพราะผู้รับสารเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดลักษณะภาษา คำศัพท์ และวาทศิลป์ที่ใช้ในการผลิตบทแปลอย่างมีประสิทธิภาพ

4) สื่อที่ใช้ส่งสาร (Medium)

สื่อที่ใช้เผยแพร่สารมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีหน้าที่ต่างกัน เช่น หนังสือพิมพ์ รายงาน พิเศษ ตำรา เทปบันทึกเสียง ผู้แปลต้องวิเคราะห์ว่าตัวบทใช้สื่อรูปแบบใดเนื่องจากรูปแบบของสื่อสามารถบอกได้ถึงจำนวน กลุ่ม ระดับการศึกษา การรับรู้ข้อมูล และความคาดหวังของผู้รับสาร เช่น หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่มีหน้าที่สื่อสารกับกลุ่มคนจำนวนมากซึ่งมีระดับการศึกษาและการรับรู้ข้อมูลแตกต่างกัน นอกจากนี้รูปแบบของสื่อที่ใช้ยังสามารถบ่งบอกถึงเจตนาของผู้ส่งสารได้อีกด้วย

5) สถานที่ผลิตสาร (Place of communication)

สถานที่ผลิตสารมีความสำคัญในเชิงสังคม วัฒนธรรม และกฎหมาย เนื่องจากบางสถานที่เข้มงวดเรื่องการผลิตตัวบทบางประเภท ในขณะที่บางแห่งสามารถผลิตตัวบทได้อย่างเสรี การวิเคราะห์สถานที่จึงถือเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยดังกล่าวที่มีผลต่อการนำตัวบทไปใช้

6) เวลา (Time of communication)

เวลา หมายถึงช่วงเวลา ยุค สมัย ที่ผลิตตัวบท เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดภาษาที่ใช้ในตัวบท เพราะภาษามีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา เช่น การใช้คำสแลง การเพิ่มขึ้นหรือการกร่อนคำ รูปแบบประโยค เป็นต้น ปัจจัยเรื่องเวลาจึงมีความสำคัญมากเนื่องจากเวลาสะท้อนความเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม ผู้แปลต้องพิจารณาความแตกต่างระหว่างช่วงเวลาผลิตตัวบทต้นฉบับและตัวบทฉบับแปล ควรพิจารณาว่าข้อมูลในตัวบทต้นฉบับและภาษาที่ใช้เมื่อต้องมาผลิตเป็นบทแปลในช่วงเวลาที่ต่างกันมีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

7) โอกาสพิเศษในการส่งสาร (Motive)

โอกาสพิเศษในการส่งสารสะท้อนถึงเจตนาของผู้ส่งสารและหน้าที่ของตัวบทที่ถูกกำหนดโดยชนบของสังคม เช่น บันทึกการประชุม หนังสือเวียน และบางครั้งมีการใช้อำนาจภาษาเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อเน้นหน้าที่ของสารที่ต้องการสื่อ เช่น การ์ดเชิญงานแต่งงาน ใช้สีและลวดลายสดใส การ์ดเชิญงานศพ ใช้สีดำสื่อถึงความเศร้า เป็นต้น การวิเคราะห์โอกาสพิเศษในการส่งสารช่วยให้ผู้แปลได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดโครงสร้างภาษาและวงศัพท์ และช่วยให้สามารถแปลตัวบทฉบับแปลได้ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารและตรงตามหน้าที่ของตัวบทได้มากที่สุด

8) หน้าที่ของตัวบท (Text function)

หน้าที่ของตัวบทเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญต่อผู้แปล กล่าวคือ หน้าที่ของตัวบทต้นฉบับจะช่วยให้ผู้แปลตัดสินใจได้ว่าจะผลิตตัวบทแปลให้มีหน้าที่เช่นเดียวกันและสอดคล้องกับตัวบทต้นฉบับหรือไม่ เช่น ตัวบทต้นฉบับเป็นคู่มือการใช้ผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นตัวบทประเภท Informative text ดังนั้นต้องแปลตัวบทอย่างซื่อสัตย์ ให้หน้าที่ของตัวบทคงที่ หรือตัวบทต้นฉบับเป็นนวนิยาย ซึ่งเป็นตัวบทประเภท Expressive text การแปลต้องคำนึงถึงประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรมปลายทางร่วมด้วย

การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

1) หัวเรื่องของตัวบท (Subject matter)

หัวข้อเรื่องของตัวบทเป็นตัวกำหนดเนื้อหาของตัวบทว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรและนำไปใช้ในบริบททางวัฒนธรรมเช่นใด ผู้แปลจะสามารถตั้งสมมติฐานในประเด็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นของผู้รับสารได้จากการวิเคราะห์หัวเรื่องของตัวบท อีกทั้งยังช่วยให้ผู้แปลสามารถประเมินความสามารถและศักยภาพในการแปลตัวบทต้นฉบับของตนได้ กล่าวคือ ประเมินว่าตนมีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเพียงพอที่จะแปลตัวบทหรือไม่ หรือต้องค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อมาใช้ในการทำงานแปล หัว

เรื่องของตัวบทเป็นสิ่งที่ช่วยผู้แปลในการตัดสินใจว่าตนจะสามารถทำงานแปลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้จ้างงานแปลได้หรือไม่

2) เนื้อหา (Content)

ผู้แปลควรวิเคราะห์เนื้อหาของตัวบทโดยการวิเคราะห์ภาพรวมของเนื้อหา เพื่อหาความเชื่อมโยงของแต่ละบท แต่ละตอน รวมทั้งเนื้อหาที่ผู้ส่งสารละไว้ในฐานที่เข้าใจ แล้วนำเนื้อหามาเรียบเรียงใหม่ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นตามความเข้าใจของตน แต่การเรียบเรียงเนื้อหาใหม่ (paraphrase) ซึ่งใช้โครงสร้างทางภาษาใหม่ตามลักษณะการเขียนของตน จำเป็นต้องทำอย่างระมัดระวัง กล่าวคือ ต้องไม่ทำให้ความหมายแฝงในเนื้อหาและบริบทเดิมหายไป

3) สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ (Presuppositions)

สิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจเป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารคาดคะเนว่าผู้รับสารมีความรู้พื้นฐานและความเข้าใจอยู่ก่อนแล้ว ผู้ส่งสารไม่จำเป็นต้องอธิบายสิ่งเหล่านั้นอีก เช่น ประวัติผู้แต่ง เหตุการณ์ที่เกิดในสังคม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสารที่ส่ง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การมีสิ่งที่ละไว้ในฐานที่เข้าใจอาจก่อให้เกิดความผิดพลาดในการรับสารในกรณีที่ผู้รับสารในวัฒนธรรมปลายทางไม่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมต้นทาง ดังนั้น ผู้แปลจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์และศึกษาปัจจัยด้านความรู้ ระดับการศึกษาของผู้รับสาร เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจว่าควรใช้กลวิธีการแปลแบบขยายความหรือไม่ ในส่วนใดบ้าง เพื่อเพิ่มความเข้าใจให้ผู้รับสารในวัฒนธรรมปลายทาง

4) โครงสร้างของตัวบท (Text composition)

ตัวบทประกอบด้วยโครงสร้างระดับมหภาค ซึ่งมีองค์ประกอบภายในเป็นโครงสร้างระดับจุลภาค โดยตัวบทแต่ละประเภทก็มีโครงสร้างเฉพาะที่ยึดถือปฏิบัติกัน การวิเคราะห์โครงสร้างของตัวบทจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ผู้แปลทราบประเภทและหน้าที่ของตัวบท และสามารถเลือกใช้กลยุทธ์การแปลที่เหมาะสมกับตัวบทประเภทนั้นๆ ได้

4.1 การวิเคราะห์โครงสร้างมหภาค

โครงสร้างมหภาควิเคราะห์ได้จากการจัดวางตัวบท การแบ่งบท การแบ่งย่อหน้า และการแบ่งลักษณะประโยค รวมถึงการวิเคราะห์จุดเริ่มและจุดจบของตัวบทและการสังเกตลักษณะการใช้วัจนภาษา (non-verbal features) ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะของตัวบทบางประเภทได้ เช่น การสอดแทรกศีลธรรมในตอนจบของนิทานอีสป การขึ้นต้นประโยคด้วย once upon a time และจบด้วย the end ในหนังสือนิทาน ในกรณีที่ตัวบทต้นฉบับมีตัวบทแทรก (in-texts) เช่น เชิงอรรถ คำพูดที่ยกมาอ้างอิง หรือการยกตัวอย่าง ผู้แปลต้องแปลตัวบทแทรกโดยยึดตามหน้าที่ของตัวบททั้งหมด รวมถึงต้องพิจารณาว่าจะใช้วิธีแทรกแบบเชิงอรรถหรืออธิบายความเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นการแปลขยายความ เนื่องจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการอ่านตัวบทที่มีเชิงอรรถและการอ่านตัวบทที่ไม่มีเชิงอรรถนั้นแตกต่างกัน

4.2 การวิเคราะห์โครงสร้างจุลภาค

โครงสร้างจุลภาควิเคราะห์ได้จากโครงสร้างของประโยคและวิเคราะห์คำศัพท์ที่ใช้ใน
ตัวบท รวมถึงการใช้กาล (tense) เครื่องหมายวรรคตอน และการหาความสัมพันธ์กันของเนื้อความ

5) อวัจนภาษา (Non-verbal elements)

คือองค์ประกอบใดๆ ในตัวบทที่ไม่ใช่ภาษาหรือลายลักษณ์อักษรเป็นสื่อ ทำหน้าที่ขยายความ
ชัดเจนให้ตัวบท ในการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (face-to-face) อวัจนภาษาคือการสื่อสารโดยภาษา
กาย ท่าทาง และสีหน้า ในขณะที่การสื่อสารแบบงานเขียนท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้าไม่
สามารถนำมาใช้ได้ อวัจนภาษาจึงปรากฏในรูปแบบของ ตาราง รูปภาพประกอบ สัญลักษณ์ แผนภูมิ
เป็นต้น ในตัวบทบางประเภท องค์ประกอบทางอวัจนภาษาอาจถ่ายทอดข้อมูลสำคัญบางประการ
ให้แก่ผู้รับสารได้มากกว่าวัจนภาษาในตัวบท นอร์ด (Nord, 2005) อธิบายว่าองค์ประกอบทางอวัจน
ภาษามีความเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรมไม่ต่างไปจากวัจนภาษา ดังนั้นผู้แปลควรพิจารณาปัจจัย
ด้านวัฒนธรรมของตัวบทต้นฉบับที่ซ่อนอยู่ในอวัจนภาษาอย่างระมัดระวังก่อนทำงานแปล เพื่อให้ตัว
บทแปลสื่อความหมายได้ตรงเจตนาของผู้ส่งสารและถ่ายทอดหน้าที่ของตัวบทได้อย่างครบถ้วน

6) ศัพท์ (Lexis)

หัวข้อเรื่องและเนื้อเรื่องของตัวบทเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกใช้ศัพท์ ผู้แปลสามารถ
วิเคราะห์ศัพท์โดยการวิเคราะห์ด้านความหมาย วัจนลีลา รูปแบบคำ การสร้างคำ ชนิดของคำ และ
วิเคราะห์ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างศัพท์และโครงสร้างประโยค ซึ่งจะช่วยให้ผู้แปลรู้เจตนาของผู้ส่ง
สาร อีกทั้งยังได้ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับผู้รับสารต้นฉบับ เช่น หนังสือสำหรับเด็ก มีกลุ่มศัพท์ที่
เข้าใจง่ายและสั้น หนังสือตำราเรียนซีมีน่า มีกลุ่มศัพท์เฉพาะและสำนวนเฉพาะ เป็นต้น

7) โครงสร้างประโยค (Sentence structure)

การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคทำได้โดยพิจารณารูปแบบ หน้าที่ และวัจนลีลาของการใช้
โครงสร้างประโยคต่างๆ เช่น ประโยคหลัก ประโยคย่อย ความสั้นยาวและความซับซ้อนของประโยค
หน้าที่ของประโยค เช่น ประโยคบอกเล่า คำสั่ง ปฏิเสธ และการจัดวางผู้กระทำและผู้ถูกกระทำของ
ประโยค โดยโครงสร้างประโยคเหล่านี้สามารถบ่งบอกได้ถึงเจตนา อารมณ์ จังหวะความเร็ว ระดับ
เสียงสูงต่ำ ที่ถ่ายทอดผ่านตัวบท ผู้แปลจึงควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์โครงสร้างประโยค
เพื่อให้สามารถถ่ายทอดตัวบทแปลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

8) ลักษณะเหนือหน่วยเสียง (Suprasegmental features)

ในการสื่อสารแบบลายลักษณ์อักษร ลักษณะเหนือหน่วยเสียง ได้แก่ การใช้ตัวหนา การใช้ตัว
เอียง การขีดเส้นใต้ การใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเว้นระยะห่างเป็นพิเศษ การ
ใช้เครื่องหมายคำพูด ลักษณะเหนือหน่วยเสียงเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของวัจนลีลาซึ่งทำหน้าที่เน้นย้ำ
และให้ความสำคัญบางส่วนที่ผู้ส่งสารต้องการให้มีความเฉพาะเจาะจงในตัวบท

ผู้วิจัยจะนำแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของนอร์ดไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกของตัวบท เพื่อให้เข้าใจบริบทและสภาพสังคมแวดล้อมในขณะนั้น ก่อนจะวิเคราะห์องค์ประกอบภายในของตัวบท กระบวนการข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทราบถึงเจตนาของผู้ส่งสารและหน้าที่ของตัวบทได้อย่างชัดเจนตามวัตถุประสงค์ และจะช่วยให้สามารถเลือกแนวทางการแปลที่เหมาะสมกับตัวบทประเภทหนังสือวิชาการเบื้องต้นได้

2.1.2 แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลิส (Jean Delisle)

หลักสำคัญของแนวทางการแปลแบบตีความคือเน้นที่การถ่ายทอดความหมายในระดับวาทกรรมเป็นหลัก ไม่ใช่การถ่ายทอดความหมายในระดับภาษา คำศัพท์บางคำไม่ได้มีความหมายเดียวตามความหมายประจำ แต่มีความหมายที่ถูกกำหนดตามวาทกรรมในบริบทแฝงอยู่ด้วย ดังนั้นผู้แปลจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับในระดับลึกเพื่อให้สามารถถ่ายทอดงานแปลให้มีสมมูลภาพใกล้เคียงกับตัวบทต้นฉบับ

แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของเดอลิสเน้นที่กระบวนการทางเขาวนัปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการแปล มีลักษณะเป็นลำดับขั้นที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน เดอลิส (Delisle, 1988) แบ่งกระบวนการแปลเป็น 3 ขั้นตอน

การทำความเข้าใจต้นฉบับ (Comprehension)

กระบวนการทำความเข้าใจตัวบทต้นฉบับเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้นฉบับต้องการจะสื่ออย่างแท้จริง ขั้นตอนนี้คือการตีความครั้งแรก สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ

1) การถอดรหัส (Decoding signs) คือการทำความเข้าใจความหมายพื้นฐานของคำผ่านการวิเคราะห์ศัพท์และไวยากรณ์ (Lexical and grammar) และรูปภาษา (Signification) ขั้นตอนการถอดรหัสคำเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคำในระดับระบบภาษาเท่านั้น ไม่สามารถทำให้ผู้แปลเข้าใจความหมายของตัวบทต้นฉบับได้อย่างแท้จริง (Delisle, 1988, p. 53)

2) การทำความเข้าใจความหมาย (Understanding meanings) คือขั้นตอนการทำความเข้าใจคำด้วยการวิเคราะห์หัตถ์โนทัศน์ (Concepts) ที่อยู่ในถ้อยคำนั้นโดยอาศัยบริบททางการสื่อสารเพื่อหาความหมายของคำในระดับวาทกรรม และนำข้อมูลที่ได้มาเชื่อมโยงกับความรู้ที่ไม่ใช่ด้านภาษา (Non-linguistic knowledge) และประสบการณ์ของผู้แปลเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความหมายของคำในระดับวาทกรรมได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด (Delisle, 1988, p. 53)

การถ่ายทอดความหมายซ้ำใหม่ (Reformulation)

การนำสิ่งที่ได้จากการตีความครั้งแรกมาเรียบเรียงใหม่เพื่อถ่ายทอดความหมายของคำโดยผลออกจากรูปแบบทางภาษาของตัวบทต้นฉบับ ในขั้นตอนนี้ถือเป็นกระบวนการภายในจิตใจสามารถแบ่งได้เป็น 2 กระบวนการย่อย

1. การหาคู่เทียบเคียงจากประสบการณ์ (Analogical reasoning) ในขั้นตอนการผล่ออกจากรูปแบบทางภาษาจำเป็นต้องอาศัยความคิดเทียบเคียงจากประสบการณ์ การเชื่อมโยงและให้เหตุผลเชิงอุปนัยและนิรนัย การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อนำมาใช้ในการหาความหมายเทียบเคียงในระดับวาทกรรมของภาษาปลายทาง (Delisle, 1988, p. 63)

2. การเรียบเรียงความหมาย (Re-verbalization) ในขั้นตอนเรียบเรียงใหม่เพื่อถ่ายทอดความหมายของคำเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้แปลเข้าใจความหมายของตัวบทต้นฉบับแล้ว ผู้แปลใช้สิ่งที่ได้จากกระบวนการทำความเข้าใจ การเทียบเคียง การวิเคราะห์และสังเคราะห์มาถ่ายทอดใหม่ในรูปแบบของความคิด ไม่ใช่รูปแบบของคำ เพื่อให้ได้ตัวบทภาษาปลายทางฉบับร่าง (Tentative solutions) ซึ่งจะนำไปใช้ในกระบวนการแปลขั้นต่อไป (Delisle, 1988, p. 63)

การตรวจสอบตัวบทแปล (Verification)

ขั้นตอนการตรวจสอบตัวบทแปลเป็นการตีความรอบที่สองเพื่อยืนยันว่าตัวบทแปลฉบับร่างมีความถูกต้องและครบถ้วนในด้านความหมายและสมมูลภาพกับตัวบทต้นฉบับหรือไม่ โดยผู้แปลต้องคำนึงถึงกระบวนการเกิดมโนทัศน์ (Conceptualization) กล่าวคือ ผู้แปลต้องคำนึงเสมอว่าการแปลไม่ใช่การถ่ายทอดคำศัพท์ แต่เป็นการถ่ายทอดความหมายที่แฝงอยู่ในคำได้อย่างถูกต้องผ่านการใช้ทักษะในภาษาปลายทางที่ผู้แปลมี

นอกจากแนวทางการแปลแบบตีความแล้ว เดอลิสยังได้เสนอว่าระดับการจัดการทางภาษา (Level of Language Manipulation) ซึ่งอาศัยกระบวนการทำความเข้าใจสองทักษะ คือการตีความและการถ่ายทอด (Interpretation and Expression) จะช่วยทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์การแปลอย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจตัวบทต้นฉบับและวัจนลีลาของผู้เขียนมากยิ่งขึ้น เดอลิส (Delisle, 1988) แบ่งการจัดการทางภาษาออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การสังเกตลักษณะตัวบท (Observing Conventions of Form)

คือการศึกษามาตรฐานวิธีการเขียนซึ่งแสดงถึงกรอบการนำเสนอตัวบทต้นฉบับซึ่งเป็นภาษาหนึ่งไปสู่ตัวบทฉบับแปลซึ่งเป็นอีกภาษาที่แตกต่างกัน สิ่งที่ควรพิจารณาในตัวบท เช่น หัวข้อเรื่อง รูปแบบประโยค รูปแบบย่อหน้า การขึ้นต้นประโยค การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำ การใช้ชื่อเฉพาะ ชื่อสถานที่ ชื่อทางประวัติศาสตร์ การใช้หน่วยเวลา มาตราวัด ตัวเลข และสัญลักษณ์ต่างๆ รวมไปถึงรูปแบบทางไวยากรณ์ที่ปรากฏในตัวบท (Delisle, 1988, p. 83)

2. การวิเคราะห์ความหมาย (Performing Interpretative Analysis)

ในการวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์ในตัวบทต้นฉบับแต่ละส่วนล้วนต้องใช้ระดับการวิเคราะห์ที่ต่างกันเพื่อการทำความเข้าใจและถ่ายทอดใหม่ การถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์ไปสู่ภาษาปลายทางจึงนับเป็นเรื่องยาก ระดับการวิเคราะห์ความหมายตามแนวคิดการจัดการทางภาษาของเดอลิส สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ

2.1) การถ่ายทอดคำศัพท์ที่มีความหมายเดียว (Transfer of monosemous word) คือ องค์ประกอบในตัวบทที่สามารถทำความเข้าใจและถ่ายทอดใหม่ได้โดยตรงผ่านการถ่ายคำ (Transpose) โดยไม่ต้องใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงอุปนัยและนิรนัยและไม่ต้องใช้การอ้างอิงกับบริบท เช่น ชื่อเฉพาะ จำนวนนับ และคำศัพท์เฉพาะทางวิทยาศาสตร์จำนวนหนึ่ง เดอลิส (Delisle, 1988) อธิบายว่าสิ่งที่ต้องใช้ในการถ่ายทอดคำศัพท์ความหมายเดียวคือองค์ความรู้ ไม่ใช่การทำความเข้าใจและการตีความ (Delisle, 1988, p. 88)

2.2) การถ่ายทอดสมมูลภาพของคำจากระบบภาษา (Retrieval of Standard Equivalents from the Linguistic System) คือ การถ่ายทอดคำที่มีสมมูลภาพทางความหมายตายตัวอยู่แล้ว ส่วนมากความหมายจะอยู่ในพจนานุกรมสองภาษาหรืองานที่มีรูปแบบเทียบเคียงกัน เดอลิสอธิบายว่าคำที่มีสมมูลภาพทางความหมายเทียบเท่ากันอาจเรียกได้ว่า Semantic isomorphism อย่างไรก็ตาม ผู้แปลไม่สามารถถ่ายทอดสมมูลภาพของคำจากระบบภาษาแล้วนำไปใช้ได้กับทุกบริบท จะต้องใช้การวิเคราะห์และตีความร่วมด้วย (Delisle, 1988, p. 88)

2.3) การถ่ายทอดคำศัพท์ที่มีความหมายใหม่ในบริบท (Re-creation in Context) คือ การถ่ายทอดคำที่มีความหมายในพจนานุกรมหลากหลาย แต่ต้องสร้างคำขึ้นใหม่เพื่อใช้ในความหมายพิเศษตามแต่ละบริบท เนื่องจากคำศัพท์และสำนวนที่ถ่ายทอดจากภาษาต้นฉบับอาจไม่มีสมมูลภาพทางความหมายที่แท้จริงในภาษาปลายทางเสมอไป คำศัพท์กลุ่มนี้นับว่าเป็นอุปสรรคที่นักแปลต้องเผชิญ นักแปลต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์ที่เหนือไปกว่าความรู้ทางระบบภาษาหรือคลังคำศัพท์ที่มีอยู่ในประสบการณ์การแปลของตน ต้องวิเคราะห์คำศัพท์โดยคำนึงถึงบริบททั้งหมดเพื่อให้สามารถถ่ายทอดตัวบทแปลได้อย่างมีสมมูลภาพตามความหมายตรงตามตัวบทต้นฉบับมากที่สุด (Delisle, 1988, pp. 88-91)

3. การตีความวัจนลีลา (Interpreting Style)

วัจนลีลาคือรูปแบบใดๆ ที่เนื้อหาได้รับการนำเสนอต่อผู้รับสาร เนื้อหาและรูปแบบ (วัจนลีลา) เป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้ ทั้งสองสิ่งนี้ส่งผลต่อความหมายโดยรวมของตัวบทและมีผลกระทบต่อการบวนการคิดและอารมณ์ของผู้รับสาร ดังนั้นผู้แปลจึงต้องทำงานให้สอดคล้องกับรูปแบบของตัวบทต้นฉบับเพื่อให้สามารถสื่อสารกับผู้รับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของเดอลิสตัวบทมีองค์ประกอบ คือ ผู้เขียน หัวข้อเรื่อง ทิศทางของตัวบท (รูปแบบของตัวบทและภาษาที่ใช้) และผู้รับสาร (Delisle, 1988, p. 88)

4. การรักษาคุณภาพดั้งเดิมของตัวบท (Preserving Textual Organicity)

คุณภาพของตัวบทคือคุณภาพภายในของตัวบทเองซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอน แสดงถึงความเชื่อมโยงของประโยค ความสัมพันธ์ และความสอดคล้องกันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของตัวบท ตัวบทที่ไม่มีความสอดคล้องกันมักมีรูปแบบประโยคที่อ่านได้ไม่เป็นธรรมชาติ

คุณภาพของตัวบทในงานแปลเปรียบเสมือนสิ่งสะท้อนถึงความสามารถในการคิดเชิงตรรกะ และการสื่อสารอย่างชาญฉลาดของผู้แปล สิ่งใดที่ควรค่าแก่การแปลก็ควรถ่ายทอดให้กระจ่างชัด กล่าวคือ ผู้แปลต้องเชื่อมโยงและพิจารณาถึงความสอดคล้องของตัวบทให้ชัดเจน ไม่ใช่เพียงคำที่คุ้นเคยหรือประโยคง่ายๆ ในการแปล (Delisle, 1988, p. 104)

แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมาย และระดับการจัดการทางภาษาเป็นแนวทางการแปลที่เหมาะสมกับตัวบทเฉพาะทาง ผู้วิจัยจะทำความเข้าใจคำศัพท์ตั้งแต่กระบวนการถอดรหัสในระดับภาษาจนถึงการทำความเข้าใจโมโนทัศน์ (Concept) ของคำศัพท์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้นฉบับต้องการจะสื่ออย่างแท้จริง กระบวนการแปลอย่างเป็นระบบตามแนวทางของเดอลิสจะช่วยให้สามารถทำความเข้าใจคำศัพท์ร่วมกับตัวบทต้นฉบับและวัจนลีลาได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

2.1.3 แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล (George Yule)

จอร์จ ยูล (Yule, 2020) อธิบายว่าการสร้างคำใหม่ในภาษาต่างๆ ทั่วโลกไม่เคยหยุดนิ่ง แนวทางการสร้างคำใหม่ของคำแต่ละคำล้วนแตกต่างกันออกไปและมีความน่าสนใจในการนำมาศึกษา การศึกษาการสร้างคำอาจไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ช่วยแก้ปัญหาในประเด็นการเลือกใช้คำอย่างเหมาะสมได้ทั้งหมด แต่จะสามารถช่วยให้เข้าใจได้ว่าคำเป็นส่วนหนึ่งของภาษาได้อย่างไร ประเด็นสำคัญของการศึกษารากศัพท์และแนวทางการสร้างคำคือการกระทำเพื่อศึกษาวิวัฒนาการของคำใหม่และคำเก่าที่ถูกนำมาใช้ใหม่ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความจำเป็นและความสร้างสรรค์ในความต้องการใช้ภาษาของมนุษย์ ยูล อธิบายการสร้างคำใหม่ไว้ 10 แนวทาง ดังนี้ (Yule, 2020)

1. การยืมคำ (Borrowing)

คือ การสร้างคำที่ยืมคำมาจากภาษาต่างประเทศ คำสร้างใหม่ที่เกิดจากการยืมคำเรียกว่า คำยืม (loanword) ในประวัติศาสตร์ภาษาอังกฤษพบว่าใช้วิธีการยืมคำจากภาษาอื่นเป็นจำนวนมาก เช่น คำว่า sofa ยืมจากภาษาอาหรับ คำว่า yogurt ยืมจากภาษาตุรกี คำว่า piano ยืมจากภาษาอิตาลี คำว่า tattoo ยืมจากภาษาตาฮีตี

วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) อธิบายถึงลักษณะคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏใช้ในภาษาไทยไว้ 4 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ เช่น อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ไวโอลิน เป็นต้น ลักษณะที่ 2 คือ คำยืมภาษาอังกฤษเมื่อยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำไปตามลักษณะไวยากรณ์ที่เปลี่ยนแปลงในภาษาอังกฤษ เช่น ซีอปปิง (กริยา) มาจากภาษาอังกฤษ shopping (คำนาม) ลักษณะที่ 3 คำภาษาอังกฤษที่ยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทยมักมีการปรับเสียงให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย เช่น การ์ด (card) फिल्म (film) ฟาร์ม (farm) วิว (view) และลักษณะที่ 4 การใช้เสียงพยัญชนะที่ไม่มีในระบบเสียงภาษาไทย เมื่อไทยยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ อาจมีบางคำที่พยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะควบกล้ำที่ไม่มีอยู่ในระบบเสียงภาษาไทย

เช่น บรอนซ์ (bronze) เบรก (brake) ฟรี (free) เทรน (train) เป็นต้น และอาจมีบางคำในภาษาอังกฤษที่หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายไม่ตรงกับระบบเสียงภาษาไทย เช่น สต๊าฟ (staff) โบนัส (bonus) เทนนิส (tennis) (วัลยา ช้างขวัญยืนและคณะ, 2553, น. 100-112)

2. การประสมคำ (Compounding)

คือ การนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษามารวมกันเพื่อสร้างเป็นคำใหม่ โดยอาจเป็นการนำคำประเภทเดียวกันหรือต่างประเภทมารวมกันก็ได้ การสร้างคำด้วยวิธีประสมคำมักพบบ่อยในภาษาอังกฤษและภาษาเยอรมัน เช่น fingerprint, wallpaper, seafood, bookcase, low-paid, part-time, fast-food เป็นต้น (Yule, 2020, p. 61)

นอกจากนี้ แพลค (Plag, 2003 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำประสมว่ามีคำประเภทหนึ่งที่บางตำราถือว่าเป็นคำประสม ในขณะที่บางตำราถือว่าเป็นวลี นั่นคือคำที่ค้นด้วยยัติภังค์ (Merriam-Webster Dictionary) เช่น jack-in-the-box, good-for-nothing และคำประสมสามารถแบ่งตามหน้าที่ได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) คำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม (nominal compound) เช่น bookseller, church-goer, window-cleaning 2) คำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำคุณศัพท์ (adjective compound) เช่น sugar-free, bold-red รวมถึงคำประสมที่มีคำแผลง (derivative) เป็นคำหลัก เช่น clear-sighted 3) คำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยา (verbal compound) เช่น blackmail, baby-sit, stir-fry 4) คำประสมที่มีคำจากภาษาละตินหรือกรีก (neoclassical compound) คือ การนำหน่วยคำภาษาละตินหรือภาษากรีกมาประสมกับคำหลัก เช่น astrology, telescope, genocide

3. การรวมคำ (Blending)

คือ การรวมกันระหว่างบางส่วนของคำสองคำ มักจะเป็นการนำเอาส่วนต้นของคำหนึ่งไปรวมกับส่วนท้ายของอีกคำหนึ่ง เช่น gasohol (gasoline + alcohol), brunch (breakfast + lunch), smog (smoke + fog) เป็นต้น หรือในบางกรณีเกิดจากการนำเอาส่วนต้นของคำหนึ่งรวมกับส่วนต้นของอีกคำหนึ่ง เช่น modem (modulator + demodulator) (Yule, 2020, p. 61)

4. การตัดคำ (Clipping)

คือ การตัดบางส่วนของคำให้มีจำนวนพยางค์น้อยลง มักพบคำประสมนี้ในภาษาไม่เป็นทางการ เช่น คำว่า flu มาจาก influenza คำว่า math มาจาก mathematics คำว่า ad มาจาก advertisement เป็นต้น การตัดคำรูปแบบหนึ่งที่นิยมในประเทศอังกฤษและประเทศออสเตรเลียเรียกว่า Hypocorism ซึ่งเป็นกระบวนการที่ส่วนท้ายคำถูกตัดออก แล้วเติมเสียง -y หรือ -ie แทนที่ เช่น telly (television), Aussie (Australian), brekky (breakfast) เป็นต้น (Yule, 2020, p. 62)

5. การสร้างคำย้อนกลับ (Backformation)

คือ การสร้างคำใหม่โดยการเปลี่ยนชนิดของคำจากชนิดหนึ่งไปเป็นอีกชนิดหนึ่ง มักพบในการลดบางส่วนของคำนาม เปลี่ยนเป็นคำกริยา เช่น คำว่า donation (คำนาม) เปลี่ยนเป็น donate (คำกริยา) คำว่า television (คำนาม) เปลี่ยนเป็น televise (คำกริยา) คำว่า enthusiasm (คำนาม) เปลี่ยนเป็น enthuse (คำกริยา) คำว่า mixture (คำนาม) เปลี่ยนเป็น mix (คำกริยา) คำว่า automation (คำนาม) เปลี่ยนเป็น automate (คำกริยา) เป็นต้น (Yule, 2020, p. 62)

6. การเปลี่ยนหน้าที่ของคำ (Conversion)

คือ การเปลี่ยนหน้าที่ของคำเพื่อสร้างคำใหม่โดยไม่มีการลดหรือตัดบางส่วนของคำออก เป็นวิธีการที่มักพบในภาษาอังกฤษสมัยใหม่ มีเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการเปลี่ยนกลุ่มคำ (category change) หรือ การเปลี่ยนหน้าที่คำ (functional shift) เช่น คำว่า butter (คำนาม) นำมาใช้เป็นคำกริยาในประโยค Have you buttered the toast? คำว่า dust (คำนาม) นำมาใช้เป็นคำกริยาในประโยค Did you dust the living room? คำว่า must (คำกริยา) นำมาใช้เป็นคำนาม a must คำว่า to take over (กริยาวลี) นำมาใช้เป็นคำนาม a takeover คำว่า want to be (กริยา) นำมาใช้เป็นคำนาม a wannabe เป็นต้น (Yule, 2020, p. 63)

คำบางคำมีความหมายเปลี่ยนไปเมื่อใช้วิธีการเปลี่ยนหน้าที่ของคำ เช่น คำนาม a doctor เมื่อเปลี่ยนเป็นคำกริยา to doctor มักมีความหมายในเชิงลบ Cambridge online dictionary ได้ให้ความหมายไว้ว่า to change a document in order to deceive people และ to secretly put a harmful or poisonous substance into food or drink

7. การประดิษฐ์คำใหม่ (Coinage)

คือ กระบวนการสร้างคำใหม่ในภาษาโดยใช้เสียงของคำที่มีอยู่แล้วมาสร้างเป็นคำใหม่ วิธีการนี้ไม่เป็นที่นิยมในภาษาอังกฤษ โดยส่วนมากมักพบได้ในการใช้ชื่อยี่ห้อสินค้ามาเรียกเป็นชื่อสินค้า เช่น วาสลีน (vaseline) แอสไพริน (aspirin) ไนลอน (nylon) กราโนลา (granola) เทฟลอน (teflon) หรือชื่อบริษัท Google ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นคำกริยาในปัจจุบัน ในความหมายว่า “to use the internet to find information” เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการประดิษฐ์คำใหม่โดยอ้างอิงจากชื่อของบุคคลหรือสถานที่ เรียกว่า Eponym เช่น คำว่า sandwich มาจาก Earl of Sandwich ขุนนางคนหนึ่งของประเทศอังกฤษในยุคคลศวรรษที่ 18 (Yule, 2020, p. 64)

8. การใช้ชื่อย่อ (Acronym)

คือ การสร้างคำโดยนำตัวอักษรแรกของกลุ่มคำมารวมกันและออกเสียงเป็นคำใหม่ เช่น คำว่า NATO มาจาก North Atlantic Treaty Organization คำว่า UNESCO มาจาก The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization คำว่า ATM มาจาก Automatic Teller Machine คำว่า PIN มาจากคำว่า Personal Identification Number (Yule, 2020, p. 65)

นอกจากนี้ยังพบคำที่ใช้ชื่อย่อโดยไม่ใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย เช่น คำว่า laser มาจาก Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation คำว่า scuba มาจาก Self-Contained Underwater Breathing Apparatus คำว่า a sim มาจาก Subscriber Identity Module เป็นต้น

9. การแผลงคำ (Derivation)

คือ การเติมหน่วยคำเดิมในคำฐาน เพื่อให้ได้เป็นคำใหม่ที่มีความหมายใหม่ นับเป็นวิธีการสร้างคำใหม่ที่พบได้บ่อยที่สุด สามารถทำได้โดยการใช้หน่วยคำเติมหน้า (prefix) หน่วยคำเติมท้าย (suffix) และหน่วยคำเติมกลาง (infix) เช่น คำว่า mislead เกิดจากการใช้หน่วยคำเติมหน้า mis- หรือคำว่า sadness เกิดจากการใช้หน่วยคำเติมท้าย -ness คำว่า fellowship เกิดจากการใช้หน่วยคำเติมท้าย -ship คำว่า disrespectful เกิดจากการใช้ทั้งหน่วยคำเติมหน้า dis- และหน่วยคำเติมท้าย -ful คำว่า foolishness เกิดจากการใช้หน่วยคำเติมท้าย -ish และ -ness เป็นต้น (Yule, 2020, p. 65)

10. การใช้หลายกระบวนการ (Multiple process)

คือ การสร้างคำใหม่ที่เกิดจากกระบวนการสร้างคำมากกว่าหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นพร้อมกัน เช่น คำว่า snowballed เกิดจากการประสมคำ (Compounding) คือ snow + ball และการเปลี่ยนหน้าที่ของคำ (Conversion) จากคำนามเป็นคำกริยา snowballed ซึ่งมีสองความหมายคือ ขว้างก้อนหิมะหรือเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในแง่ของขนาด ความเข้มข้น ความสำคัญ หรือคำว่า Google ซึ่งมีที่มาจากชื่อบริษัท สร้างคำใหม่เป็นคำนาม google ด้วยวิธีประดิษฐ์คำขึ้นใหม่ (Coinage) และการเปลี่ยนหน้าที่ของคำ (Conversion) เป็นคำกริยา google ซึ่งหมายถึง to use the internet to find information

การสร้างคำในภาษาสามารถทำได้หลายวิธี ผู้วิจัยจะนำแนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล ไปใช้ในการวิเคราะห์คำศัพท์ที่คัดสรรเพื่อจำแนกว่าเป็นการสร้างคำวิธีใด รวมถึงแนวคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำประสมของแฟลค เนื่องจากคำศัพท์ที่คัดสรรส่วนใหญ่สร้างคำด้วยการประสมคำ องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาอังกฤษจะใช้เป็นแนวทางประกอบให้สอดคล้องกับการสร้างคำแปลในภาษาไทยอย่างเหมาะสมและมีสมมูลภาพทั้งด้านความหมายและองค์ประกอบคำให้มากที่สุด

2.1.4 แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบร

(Maria Teresa Cabre)

คาเบรได้กล่าวถึงการสร้างเครือข่ายมโนทัศน์ (Conceptual Network) ไว้ในหนังสือ *Terminology: Theory, Methods and Applications* โดยคาเบรอธิบายว่ามนุษย์สร้างคำศัพท์

ขึ้นมาเพื่อใช้เรียกแทนสิ่งที่เป็นทั้งรูปธรรมและนามธรรม คำศัพท์แต่ละคำประกอบด้วยรูปภาษา (Linguistic Form) และเนื้อหา (Content) ซึ่งเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ (Concept)

มโนทัศน์ คือ โครงสร้างภายในจิตใจที่ใช้จำแนกสิ่งต่างๆ บนโลก (Cabr , 1999, p. 95) มโนทัศน์แต่ละมโนทัศน์จะประกอบด้วยกลุ่มของคุณลักษณะเฉพาะ (Characteristics) ต่างๆ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่ใช้อธิบายมโนทัศน์นั้นๆ เมื่อมีคุณลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน มโนทัศน์ของคำศัพท์ก็จะแตกต่างกัน ดังนั้นการอธิบายคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่ดีจะต้องทำโดยรวบรวมรายละเอียดที่เป็นข้อแตกต่างของคุณลักษณะเฉพาะให้ครบถ้วน เพื่อให้สามารถจำแนกมโนทัศน์ของคำศัพท์แต่ละคำได้อย่างถูกต้อง คาเบร (Cabr , 1999) ยกตัวอย่างการจำแนกคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ไว้ดังนี้

An ordinary light beam is:

- one of the two beams into which light is divided
- one that hits a solid material
- refracted according to the normal laws of refraction

An extraordinary light beam is:

- one of the two beams into which light is divided
- one that is incident to a birefringent solid material
- one that manifests itself in a direction other than that of the optical axis of the material

An incident light beam is:

- one of the two beams into which light is divided
- one that is incident to a birefringent solid material
- one that runs in a direction other than that of the optical axis of the material

An emergent light beam is:

- one of the two beams into which light is divided
- one that is incident to a birefringent solid material
- one that crosses the surface

จากการยกตัวอย่างของคาเบรข้างต้น มโนทัศน์ของคำศัพท์ 4 คำมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน แต่ก็มีคุณลักษณะบางประการที่เหมือนกันซึ่งทำให้คำเหล่านี้จัดอยู่ในหมวดหมู่ (field) เดียวกัน คือ (Mitchell) light beam, (b) one of two, (c) follows certain patterns of refraction มโนทัศน์ที่มีลักษณะบางอย่างร่วมกันจะถือว่ามีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

คาเบร (Cabr , 1999) เสนอว่าคำศัพท์หนึ่งคำไม่ได้โดดเดี่ยวแต่ถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบภาษาเฉพาะหมวดหมู่ กล่าวคือ คำศัพท์เฉพาะทางหนึ่งคำมีความสัมพันธ์กับคำอื่นๆ ที่อยู่ในขอบข่ายวิชาเดียวกัน เรียกว่า ขอบข่ายมโนทัศน์ (Conceptual field) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบความสัมพันธ์

1. ความสัมพันธ์เชิงตรรกะ (Logical relationships)

เมื่อมโนทัศน์มีลักษณะเฉพาะร่วมกันหนึ่งประการหรือมากกว่านั้น ความเหมือนกันของมโนทัศน์ทำให้เกิดความสัมพันธ์เชิงตรรกะ เมื่อมโนทัศน์หนึ่งมีความเป็นสามัญ (general) มากกว่าและสามารถเป็นมโนทัศน์ที่บอกหมวดหมู่ได้ คุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ดังกล่าวก็จะปรากฏในมโนทัศน์อื่นๆ ที่มีความเฉพาะเจาะจง (specific) มากกว่าด้วย ในขณะที่มโนทัศน์ที่มีความเฉพาะเจาะจงก็จะมีคุณลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างจากมโนทัศน์ที่มีความเป็นสามัญ (Cabr , 1999)

2. ความสัมพันธ์เชิงภววิทยา (Ontological relations)

ภววิทยาคือปรัชญาที่ว่าด้วยเรื่องของความจริงและการดำรงอยู่ของสรรพสิ่ง ซึ่งล้วนมีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ความสัมพันธ์เชิงภววิทยาของมโนทัศน์ใช้หลักการเดียวกัน คือ เป็นความสัมพันธ์ที่เน้นความใกล้ชิด (proximity) ของมโนทัศน์ ไม่ใช่ความเหมือนกันของมโนทัศน์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ (1) ความสัมพันธ์แบบส่วนร่วมกัน (Coordination relationships) หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ที่มโนทัศน์หนึ่งหรือมากกว่าเป็นส่วนหนึ่ง (part) ของอีกมโนทัศน์หนึ่งซึ่งเป็นทั้งหมด (whole) เช่น car – wheels, seats, doors, steering wheel และ (2) ความสัมพันธ์แบบห่วงโซ่ (Chain relations) หมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์ที่มโนทัศน์เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกันอย่างเป็นลำดับต่อเนื่อง (Cabr , 1999, p. 108)

แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีศัพท์วิทยา (Terminology) ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระของความรู้เฉพาะสาขาวิชา เพื่อให้สามารถเห็นถึงขอบเขตของคำศัพท์ ช่วยในการอธิบายความสัมพันธ์ของคำศัพท์ และช่วยในการหาคำเทียบเคียงในภาษาปลายทาง แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของคาเบร จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการแปลแบบตีความตามแนวคิดของฌอง เดอลีล ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.1.5 แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ในภาษาอังกฤษของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark)

ปีเตอร์ นิวมาร์ก (1988) อธิบายว่าคำสร้างใหม่อาจหมายถึงหน่วยศัพท์ (lexical unit) ที่คิดขึ้นใหม่หรือหน่วยศัพท์ที่มีใช้อยู่แล้วแต่มีความหมายใหม่ก็ได้ คำประเภนี้้อาจเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด

ประการหนึ่งของนักแปลมืออาชีพที่ไม่ใช่นักแปลวรรณกรรม นิวมาร์ก (Newmark, 1988) ได้เสนอแนวทางเบื้องต้นสำหรับแปลคำสร้างใหม่ไว้ 12 แนวทางสำหรับคำแต่ละประเภท ดังนี้

1. คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old word with new senses)

มักไม่ใช่คำที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีหรือวัฒนธรรม การแปลคำประเภทนี้ต้องพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด โดยนิวมาร์กแบ่งผู้อ่านเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีความรู้และต้องการคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับหัวข้อหรือวัฒนธรรมต้นทาง และกลุ่มบุคคลที่ไม่มีความรู้ทั้งด้านภาษา ด้านเทคนิค และด้านวัฒนธรรม และต้องการคำอธิบายเพิ่มเติมในทุกระดับ การแปลอาจใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด เช่น การนำคำว่า gay ซึ่งเป็นคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษมาใช้แทนคำว่า homosexual ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเชิงลบ (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

2. คำปรากฏร่วมเดิมที่มีความหมายใหม่ (existing collocation with new senses)

กลุ่มคำที่ปรากฏร่วมกันในภาษานั้นๆ กลายเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในความหมายใหม่เพิ่มเติมจากความหมายเดิม อาจเป็นคำที่มีหรือไม่มี ความหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมก็ได้ การแปลอาจใช้คำที่มีอยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การแปลแบบถ่ายคำตรงตัว (through-translation) แต่ในกรณีที่ภาษาปลายทางไม่มีโมโนทัศน์หรือคำแปลไม่เป็นที่รู้จัก อาจใช้การแปลแบบอธิบายรวบรัดหรือสร้างคำปรากฏร่วมใหม่ (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

3. คำสร้างใหม่ (new coinages)

นิวมาร์กเสนอแนวคิดที่ว่าคำทุกคำสร้างจากหน่วยคำ (morpheme) ที่มักมีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในทุกเสียงหรือทุกหน่วยคำอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่มีคำใดเป็นคำใหม่อย่างแท้จริง โดยส่วนใหญ่คำที่สร้างขึ้นใหม่มักมาจากชื่อเครื่องหมายการค้าที่นำไปใช้ในภาษาปลายทางด้วยวิธีทับศัพท์ แต่ถ้าชื่อเครื่องหมายการค้านั้นมีใช้อยู่ในภาษาปลายทางอยู่แล้ว ก็ให้แปลโดยใช้คำอธิบายบอกหน้าที่หรือคำสามัญ (generic term) แทน (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

4. คำแผลง (Derived word)

เป็นวิธีการสร้างคำใหม่ที่มีมักใช้กับศัพท์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และไม่ใช่คำที่มีความหมายเชิงวัฒนธรรม คำแผลงภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เลียนแบบการสร้างคำของภาษาละตินและกรีกซึ่งเกิดจากการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) หรือหน่วยคำเติมท้าย (suffix) การแปลคำแผลงผู้แปลควรสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรกควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรแปลใส่ในเครื่องหมายอัญประกาศ “ ” (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

5. อักษรย่อ (Abbreviations)

เป็นคำเสมือนคำสร้างใหม่ประเภทหนึ่งที่ใช้วิธีการตัดคำให้สั้นลง เช่น vdo, prof, jan ในกรณีที่อักษรย่อภาษาต้นทางและภาษาปลายทางไม่ตรงกัน การแปลงอาจแก้ปัญหาโดยเขียนคำเต็มในภาษาปลายทาง (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

6. คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations)

คือคำประสมที่เกิดจากการประสมคำนามหรือคำคุณศัพท์ประสมคำนาม มักพบใช้ในภาษาคอมพิวเตอร์และภาษาสังคมศาสตร์ การแปลทำได้หลายวิธี เช่น ใช้คำแปลที่ได้รับการยอมรับแล้วในภาษาปลายทาง ใช้การถ่ายเสียงแล้วเติมการอธิบายความหรือคำอธิบายหน้าที่ เช่น Domino effect แปลว่า ผลกระทบแบบโดมิโน (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

7. คำจากชื่อเฉพาะ (eponyms)

คือคำที่มาจากชื่อเฉพาะ มีทั้งที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ ชื่อคนมีชื่อเสียง ซึ่งแปลง่าย แต่ถ้าเป็นคำที่ใช้สื่อความคิดและคุณสมบัติ อาจแปลโดยใช้การทับศัพท์ได้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ และใช้การขยายความสั้นๆ เพิ่มเติม หรือใช้การทับศัพท์โดยปรับให้เข้ากับภาษาปลายทาง กรณีที่คำมาจากชื่อสิ่งของสามารถใช้การทับศัพท์ได้ถ้าสิ่งนั้นเป็นที่รู้จักกันดีในวัฒนธรรมปลายทางหรือใช้ร่วมกับคำอธิบายเพิ่ม หากเป็นคำจากชื่อเฉพาะที่ใช้ในความหมายทั่วไป เช่น Parkinson's Law, Murphy's Law อาจต้องใช้การแปลโดยให้ความหมายเพียงอย่างเดียว (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

8. คำนามที่มาจากกริยาวลี (phrasal words)

คือคำกริยาที่เปลี่ยนหน้าที่เป็นคำนาม มักใช้การแปลโดยคำความหมายเทียบเท่า (semantic equivalence) ซึ่งจะทำให้ได้คำแปลยาวกว่าภาษาต้นทางและระดับภาษาเป็นทางการมากกว่า (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559) เช่น คำว่า work-out, check-out

9. คำทับศัพท์จากภาษาต่างประเทศ (transferred words)

โดยส่วนใหญ่มักเป็นคำที่เกี่ยวกับชื่อสินค้ามากกว่าคำศัพท์ด้านเทคโนโลยี และเป็นคำที่พึงพาบริบทในการแปลน้อยที่สุด แต่การแปลควรใช้คำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะร่วมด้วย หรืออาจใช้การทับศัพท์ร่วมกับคำสามัญและเพิ่มเติมรายละเอียดที่เจาะจงก็ได้ เช่น adidas = รองเท้าอาดิดาส (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

10. คำย่อชื่อ (acronyms)

คือคำที่สร้างเพื่อความกระชับและกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน มักพบในตัวบททั่วไปที่ไม่ใช่วรรณคดี เช่น ATM มาจาก Automatic Teller Machine คำว่า laser มาจาก Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation การแปลคำเหล่านี้อาจใช้คำเทียบเท่าที่บัญญัติไว้แล้วหรือใช้คำอธิบายบอกลักษณะ ในกรณีที่คำย่อชื่อสถาบันหรือบริษัทมักใช้วิธีการทับศัพท์ และในกรณีที่เป็นชื่อหน่วยงานสากล เช่น NATO (North Atlantic Treaty Organization), UNESCO (The

United Nations Educational, Scientific and Cultural) มักใช้การถ่ายคำ แต่ถ้าชื่อกำกวมและไม่เป็นที่รู้จักควรแปลโดยใช้คำบอกหน้าที่ (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

11. คำเสมือนสร้างใหม่ (pseudo-neologism)

คือคำสามัญที่ใช้แทนคำเฉพาะ เช่น การใช้คำว่า the trilateral สื่อถึงสิ่งทีประกอบด้วยสามฝ่าย แทนองค์กรที่สนับสนุนการร่วมมือกันระหว่างญี่ปุ่น ยุโรปตะวันตก และอเมริกาเหนือ นิวมาร์กไม่ได้ให้แนวทางการแปลที่ชัดเจนสำหรับคำประเภทนี้ (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

12. คำสากล (internationalism)

คือคำที่เป็นที่ทราบกันในทางภาษาศาสตร์ว่าเป็นคำยืม (loan word) ที่มีความหมายและที่มาเหมือนกันหรือคล้ายกันและมีใช้ในหลายภาษา เช่น coffee, ok, tsunami นิวมาร์กไม่ได้ให้แนวทางการแปลที่ชัดเจนสำหรับคำประเภทนี้ไว้

นอกจากแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ 12 แนวทางที่นิวมาร์กได้เสนอข้างต้นแล้ว ยังมีแนวทางอื่นที่นิวมาร์กเสนอเพิ่มเติมอีก 10 แนวทาง ดังนี้ (Newmark, 1988)

1. การทับศัพท์ในเครื่องหมายอัญประกาศ “ ” (transference with inverted commas)

2. การสร้างคำใหม่ในภาษาปลายทาง (TL neologism with composites)

เช่น bipolar staining แปลว่าการติดสีสองปลาย (พินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

3. การใช้คำแผลงในภาษาปลายทาง (TL derived word)

เช่น microbiology แปลว่า จุลชีววิทยา

4. การทับศัพท์โดยปรับให้เข้ากับภาษาปลายทาง (neutralisation)

เช่น raj pattern แปลว่า ราชปะแตน

5. การใช้คำที่มีอยู่แล้วในภาษาปลายทาง (recognized TL translation) โดยใช้คำบัญญัติ (official term) หรือคำแปลที่เป็นที่นิยมรับ (generally accepted term)

6. การใช้คำอธิบายบอกหน้าที่ (functional term)

เช่น goggles แปลว่า แว่นแสดงผล (พินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

7. การใช้คำอธิบายบอกลักษณะ (descriptive term)

เช่น machete แปลว่า Latin American broad, heavy instrument เป็นการบอกลักษณะว่าเป็นอุปกรณ์ที่กว้างและหนัก แต่ไม่ได้บอกว่ามีหน้าที่เอาไว้สำหรับตัด (Newmark, 1988 อ้างถึงในพินันรา วงศ์วิริยะ, 2559)

8. การแปลตรงตัว (literal translation)

9. การใช้หลายวิธีร่วมกัน (translation procedure combinations)

10. การถ่ายคำ (through-translation)

ผู้วิจัยจะนำแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์กตามที่ระบุไว้ข้างต้นทั้งหมด ใช้เป็นแนวทางหลัก ประกอบการแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่เป็นปัญหาและใช้แบ่งประเภทคำศัพท์ เนื่องจากนิวมาร์กให้แนวทางไว้ค่อนข้างครอบคลุมประเภทของคำที่หลากหลาย รวมถึงจะใช้วิเคราะห์ร่วมกับหลักการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของยูล และร่วมกับแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌมานวังสะ เพื่อให้ได้คำแปลภาษาไทยที่มีสมมูลภาพและเหมาะสมที่สุด

2.1.6 แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌมานวังสะ

สมศีล ฌมานวังสะ (2554) อธิบายไว้ในบทความประกอบกรอภิปรายเมื่อพ.ศ. 2552 ว่า การบัญญัติศัพท์แตกต่างจากการนิยามศัพท์ การบัญญัติศัพท์นับเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างมาตรฐานภาษา หลักการบัญญัติศัพท์ที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานใช้และถือปฏิบัติกันมา มี 3 ประการ ดังนี้

1. ใช้คำไทยที่สื่อความหมายได้ตรงหรือใกล้เคียงกับคำในภาษาเดิม เช่น dry ice = น้ำแข็งแห้ง adaptation = การปรับตัว
2. ใช้คำบาลีสันสกฤตที่มีอยู่ในภาษาไทย ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำไทยที่สื่อความหมายได้ตรงหรือเหมาะสมได้ โดยใช้หลักการสมาสหรือสนธิตามหลักไวยากรณ์ภาษาบาลี หรือใช้หลักเกณฑ์การขยายคำตามไวยากรณ์ของภาษาไทย เช่น public health = สาธารณสุข
3. ใช้วิธีทับศัพท์ ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำบาลีสันสกฤตที่เหมาะสมได้ ให้เขียนคำตามภาษาเดิมด้วยอักษรไทยและตามอักษรวิธีของไทย เช่น physics = ฟิสิกส์

การบัญญัติศัพท์คือการเริ่มศึกษาและค้นหาคำความหมายของคำศัพท์ เพื่อนำไปสู่การเลือกรูปคำ (word form) ที่เหมาะสมกับคำศัพท์ คำศัพท์ที่ได้รับการบัญญัติควรมีลักษณะเป็นคำ (word) มากกว่าเป็นวลี (phrase) และควรให้มีความกระชับที่สุดโดยการตัดคำขยายที่ไม่จำเป็นออก เช่น คำว่าด้าน เียง ทาง แ่ง และคำเชื่อมเช่น ของ แหง เป็นต้น

ศัพท์บัญญัติไม่ว่าจะใช้เป็นคำทั่วไปหรือใช้เป็นศัพท์วิชาการเฉพาะสาขา ในบางกรณีอาจผูกขึ้นจากรูปคำที่มีใช้อยู่แล้ว แต่คำเหล่านั้นก็จะถือเป็นคำสร้างใหม่ (neologism) เพราะถูกนำมากำหนดใช้ในความหมายใหม่ที่ต่างไปจากเดิม (สมศีล ฌมานวังสะ, 2554, น. 136) จากเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ทั้ง 3 ประการของราชบัณฑิต สมศีล (2554) ได้นำมาทบทวนใหม่และสรุปเป็นแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาได้ดังนี้

1. วิธีหาบเทียบ (mapping-matching)

เป็นการใช้คำและความหมายที่มีอยู่แล้วในภาษาไทยมากำหนดให้ตรงหรือใกล้เคียงกับความหมายของศัพท์เดิมให้มากที่สุด เช่น คำว่า oval ได้รับการบัญญัติศัพท์ว่า วงรี หากพิจารณาตามรูปศัพท์ oval แปลว่า “เป็นรูปไข่” (คำคุณศัพท์) หรือหมายความว่า “สิ่งที่เป็นรูปไข่” (คำนาม) แม้ศัพท์บัญญัติใช้คำว่า วงรี ก็ยังสามารถสื่อความหมายว่า “สิ่งที่เป็นรูปไข่” ได้เช่นเดียวกัน วิธีการหาเทียบเข้าข่ายแนวคิดทฤษฎีการแปลที่เรียกว่า pragmatic equivalent ซึ่งหมายถึง คำหาเทียบตามภาษาที่ใช้จริง (สมศีล ฌานวงศ์, 2554, น. 137)

2. วิธีแปลยืม (loan translation)

เป็นวิธีการแปลความหมายตามรูปศัพท์จากภาษาเดิมนำมาใช้เป็นรูปคำภาษาไทย โดยอาจเป็นคำไทยแท้ เช่น ความพร้อม = readiness (จาก ready แปลว่าพร้อม + -ness แปลว่าความ) หรือคำบาลีสันสกฤตที่มีใช้ในภาษาไทย เช่น สังคมวิทยา = sociology (จาก socio- แปลว่าสังคม + -logy แปลว่าวิทยา) คำที่สร้างจากวิธีการนี้เรียกว่า คำยืมความ (loan translation) วิธีแปลยืมเข้าข่ายแนวคิดที่เรียกว่า lexico-semantic approach หมายถึง การศึกษาความหมายของคำศัพท์

วิธีแปลยืมมีข้อดีคือหากสามารถหาคำแปลในภาษาปลายทางได้ตรงหรือใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับ เมื่อบัญญัติเป็นศัพท์ภาษาไทยแล้วจะสามารถช่วยให้ผู้ใช้ศัพท์นึกย้อนกลับไปถึงศัพท์ในภาษาต้นฉบับได้ (สมศีล ฌานวงศ์, 2554, น. 137)

3. วิธียืมตรง (direct borrowing)

เป็นวิธีที่นำรูปคำมาใช้โดยตรงจากอีกภาษาหนึ่ง แล้วเขียนด้วยอักษรไทยและตามอักษรวิธีไทยให้ออกเสียงใกล้เคียงกับคำในภาษาเดิม เช่น อิเล็กทรอนิกส์ = electronics คำที่ยืมตรงมาจากภาษาอื่นเรียกว่า คำยืมตรง (direct borrowing) หรือคำยืม (loan word) วิธีการยืมตรงเข้าข่ายแนวคิดที่เรียกว่า lexico-phonetic approach หรือเป็นวิธีที่ภาษาไทยเรียกว่าการทับศัพท์ (สมศีล ฌานวงศ์, 2554, น. 138)

นอกจากนี้สมศีลยังได้เสนอว่าในการทับศัพท์คำภาษาอังกฤษควรตรวจสอบวิธีออกเสียงที่ถูกต้อง ทั้งจากสัทอักษรและจากเสียงที่ออกจริงที่มีบันทึกไว้ในพจนานุกรมฉบับซีดีรอม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง Longman Pronunciation Dictionary ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 3 และ Cambridge English Pronouncing Dictionary ฉบับตีพิมพ์ครั้งที่ 17 ซึ่งบรรจุด้วยคำและชื่อเฉพาะจำนวนมาก ไม่ควรใช้การทับศัพท์โดยสันนิษฐานหรือคาดเดาจากตัวสะกดเพียงอย่างเดียว

ในการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาแนวทางการบัญญัติศัพท์เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปวิเคราะห์ศัพท์บัญญัติทางจิตวิทยาในพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พ.ศ.2556) ว่าใช้วิธีการบัญญัติศัพท์วิธีใดบ้าง และใช้เป็นเกณฑ์ในการแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรมา เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์ได้ตรงตามตัวบทต้นฉบับและเป็นไปตามเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ในภาษาไทย

2.1.7 หลักการสร้างคำในภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ

2.1.7.1 หลักการสร้างคำในภาษาไทย

วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) ได้อธิบายไว้ในหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุดบรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 ว่า ในภาษาไทยการสร้างคำ (Word formation) เป็นกระบวนการเพิ่มคำใหม่ให้แก่ภาษาโดยนำคำหรือหน่วยคำที่มีใช้อยู่ในภาษามารวมกัน หลักการสร้างคำที่พบได้ในภาษาไทยทั่วไปมี 2 วิธี ดังนี้

1. การประสมคำ (Compounding)

คือ การนำคำหรือหน่วยคำมารวมกันเป็นคำใหม่ คำประสมอาจมีความหมายสัมพันธ์กับหน่วยคำที่มาประกอบกัน หรืออาจมีความหมายแตกต่างกันและมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่แตกต่างกันไปก็ได้ หน่วยคำที่ประกอบเป็นคำประสมสามารถเป็นได้ทั้งหน่วยคำที่ปรากฏตามลำพังได้ เรียกว่า หน่วยคำอิสระ และหน่วยคำที่ไม่พบว่าปรากฏตามลำพัง เรียกว่า หน่วยคำไม่อิสระ เช่น

หน่วยคำอิสระ		หน่วยคำอิสระ		คำประสม
ฝน	+	กรด	=	ฝนกรด
ยา	+	แดง	=	ยาแดง
กรอบ	+	รูป	=	กรอบรูป
กึ่ง	+	เต็ม	=	กึ่งเต็ม
หน่วยคำอิสระ		หน่วยคำไม่อิสระ		คำประสม
ข้าว	+	-ตอก	=	ข้าวตอก
นา	+	-ปรัง	=	นาปรัง
ปลา	+	-ทู	=	ปลาทู
น้ำ	+	-ลาย	=	น้ำลาย

วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) ระบุเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความแตกต่างของคำประสมกับคำประเภทอื่น กลุ่มคำ และประโยค พร้อมยกตัวอย่างไว้ดังนี้

1.1 คำประสมเป็นคำที่มีความหมายใหม่ ซึ่งต่างจากความหมายที่เป็นผลรวมของหน่วยคำที่มาวมกัน ทั้งนี้มักจะมีคำความหมายของหน่วยคำเดิมอยู่ด้วย เช่น ผ้าขี้ริ้ว หนังสือพิมพ์

1.2 คำประสมจะแทรกคำใดๆ ลงระหว่างหน่วยคำที่มารวมกันไม่ได้ ถ้าสามารถแทรกคำอื่นลงไปได้ คำที่รวมกันนั้นจะไม่ใช่คำประสม เช่น คำว่าลูกช้าง “ลูกช้างเดินตามแม่ช้าง” ลูกช้างในข้อความดังกล่าวแปลว่า “ลูกของช้าง” ซึ่งสามารถแทรกคำว่า “ของ” ระหว่างคำว่า “ลูก” กับ “ช้าง” ได้ คำว่าลูกช้างจึงไม่ใช่คำประสม “เจ้าแม่ช่วยลูกช้างด้วย” ลูกช้างในข้อความดังกล่าวเป็น “คำสรรพนามแทนตัวผู้พูดเมื่อพูดกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์” ไม่สามารถแทรกคำใดระหว่างคำว่า “ลูก” กับ “ช้าง” ได้ คำว่าลูกช้างจึงเป็นคำประสม

1.3 คำประสมเป็นคำคำเดียว หน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมไม่สามารถย้ายที่ หรือสลับที่ได้ เช่น กินข้าว → “ฉันกินข้าวมาแล้ว” สามารถย้ายคำว่า “ข้าว” ไปไว้ต้นประโยคได้เป็น “ข้าวจฉันกินมาแล้ว” คำว่ากินข้าวจึงไม่ใช่คำประสม หรือคำว่า กินที่ → “เขานั่งกินที่” ไม่สามารถย้ายคำว่า “กิน” หรือ “ที่” ไปไว้ที่อื่นได้ คำว่ากินที่จึงเป็นคำประสม

1.4 คำประสมจะออกเสียงต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดหรือเว้นจังหวะระหว่างหน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบ เช่น ดินเหนียว ถ้าออกเสียงต่อเนื่องกัน หมายถึง “ดินชนิดหนึ่ง มีเนื้อเหนียว” เป็นคำประสม

1.5 คำประสมบางคำไม่มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์ระหว่างหน่วยคำที่เป็นส่วนประกอบ กล่าวคือคำที่นำมาประกอบไม่มีความเกี่ยวข้องกันในระดับภาษาและระดับไวยากรณ์ของคำ เช่น กินน้ำ ไม่เป็นคำประสม เพราะหน่วยคำว่า “กิน” กับ “น้ำ” มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์แบบ กริยา-กรรม คำว่า กินใจ เป็นคำประสม เพราะหน่วยคำว่า “กิน” กับ “ใจ” ไม่มีความสัมพันธ์ทางวากยสัมพันธ์

หน่วยคำที่มารวมกันเป็นคำประสมอาจเป็นคำนาม คำกริยา คำจำนวนนับ คำลำดับที่ หรือคำบุพบทก็ได้ ซึ่งเมื่อนำคำชนิดนั้นๆ มาประกอบกัน ส่วนใหญ่จะได้คำประสมที่เป็นคำนาม หรือคำกริยา วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) ได้ให้ตัวอย่างไว้ดังนี้

คำประสมที่เป็นนาม

นาม + นาม	เช่น ดอกฟ้า ตีนกา หมูกระทะ
นาม + นาม + นาม	เช่น แม่ย่านาง เด็กหลอดแก้ว ปากนกกระจอก
นาม + ลักษณะนาม	เช่น ไอติมแท่ง น้ำแข็งก้อน
นาม + กริยา	เช่น มือถือ หมูหัน
นาม + กริยา + นาม	เช่น ลิงซิงหลัก แปรงสีฟัน
นาม + กริยา + กริยา	เช่น สารกันบูด บ้านเอื้ออาทร
นาม + บุพบท + นาม	เช่น คนหลังเขา บัวใต้น้ำ
กริยา + กริยา	เช่น กันชน ห่อหมก
กริยา + นาม	เช่น เท้าแขน รองพื้น

บุพบท + นาม	เช่น ในหลวง ใต้เท้า
<u>คำประสมที่เป็นกริยา</u>	
กริยา + กริยา	เช่น ชักฟอก เป็นต่อ
กริยา + นาม	เช่น โยงใย ขายเสียง
กริยา + นาม + กริยา	เช่น ลดช่องว่าง ตีบทแตก
กริยา + บุพบท	เช่น เป็นกลาง
กริยา + บุพบท + นาม	เช่น กินตามน้ำ
นาม + กริยา	เช่น มือใหม่ หัวโบราณ
นาม + กริยา + นาม	เช่น เลือดเข้าตา น้ำท่วมปาก

วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (2553) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าคำประสมมีความหมายเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) มีความหมายเปรียบเทียบ เช่น หมาวัด หมายถึง ผู้ชายที่มีศักดิ์ต่ำกว่าผู้หญิงที่ตนหมายปอง หัวสูง หมายถึง มีรสนิยมสูง (2) มีความหมายเฉพาะ ซึ่งแตกต่างกับความหมายของหน่วยคำเดิม เช่น ยาบ้า หมายถึง ยาเสพติดชนิดหนึ่งเมื่อเสพแล้วเกิดอาการคล้ายคนบ้า เบาใจ หมายถึง ไม่หนักใจ หรือ โล่งใจ (3) มีความหมายใกล้เคียงกับหน่วยคำเดิมที่มาประกอบกัน เช่น งามพิช หมายถึง งามประเภทหนึ่งที่มีพิช ยางลบ หมายถึง ยางที่ใช้สำหรับลบข้อความ อนึ่ง คำประสมบางคำอาจมีความหมายเป็นสองอย่าง เช่น ความหมายเปรียบเทียบกับความหมายใกล้เคียงคำเดิม หรือความหมายใกล้เคียงกับคำเดิมกับความหมายเฉพาะ

2. การประสมคำ (Derivation)

คือ วิธีการสร้างคำโดยการเติมหน่วยคำ เป็นการรวมหน่วยคำเดิมกับหน่วยคำฐานเข้าเป็นคำใหม่คำหนึ่ง และสามารถนำวิธีการสร้างคำของคำหนึ่งไปเลียนแบบการสร้างคำอื่นในลักษณะเดียวกันได้เรื่อยๆ เช่น นำหน่วยคำเติมหน้า กว- ประกอบกับคำกริยา เพื่อสร้างเป็นคำประสมที่ใช้เป็นคำนาม เช่น การปรับ การเปลี่ยน การปรุง การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หน่วยคำเติม นัก- มีความหมายว่า “คนที่ทำกริยานั้น” หรือ “คนที่ชำนาญในการทำกริยานั้น” หรือ “คนที่มีอาชีพอยู่กับสิ่งนั้น” เช่น นักวิจารณ์, นักกีฬา, นักเขียน นักประพันธ์ คำที่เกิดจากการประสมคำมักมีชนิดของคำเปลี่ยนไป และอาจมีระดับภาษาหรือความหมายเปลี่ยนไปด้วย

ลักษณะของคำประสม จะเป็นคำที่เติมหน่วยคำเดิมเข้าข้างหน้าหรือข้างหลังหน่วยฐานซึ่งเป็นหน่วยหลัก หน่วยฐาน (base form) อาจเป็นหน่วยคำไม่อิสระ หน่วยคำอิสระ คำประสม คำซ้อน คำสมาส หรือกลุ่มคำ ก็ได้ เช่น

หน่วยคำเติม + หน่วยคำไม่อิสระ

หน่วยคำเติม + หน่วยคำอิสระ

หน่วยคำเติม + คำประสม

หน่วยคำเติม + คำซ้อน

หน่วยคำเติม + คำสมาส

หน่วยคำเติม + กลุ่มคำ

คำประสมในภาษาไทยแบ่งตามตำแหน่งของหน่วยคำเติมได้เป็น 2 ประเภท คือ คำประสมที่หน่วยคำเติมปรากฏหน้าหน่วยฐาน และคำประสมที่หน่วยคำเติมปรากฏหลังหน่วยฐาน

2.1 คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หน้า สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

- คำประสมที่เป็นคำอาการนาม สร้างขึ้นด้วยหน่วยคำเติมหน้า 3 หน่วย คือ การ-, ความ- และ
- คำประสมที่เป็นนามสามัญ สร้างขึ้นด้วยหน่วยคำเติมหน้าหลายหน่วย ดังนี้
 - ➔ คำประสมซึ่งหมายถึง “คน” สร้างด้วยหน่วยคำเติมหน้า ผู้-, ชาว-, นัก- และ ช่าง-
 - ➔ คำประสมซึ่งหมายถึง “อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้” สร้างด้วยหน่วยคำ ที่- และ เครื่อง-
 - ➔ คำประสมซึ่งหมายถึง “กิจการ, การงาน” สร้างด้วยหน่วยคำ การ- เช่น การคลัง
- คำประสมที่เป็นคำนามราชาศัพท์ สร้างขึ้นด้วยหน่วยคำเติมหน้า พระ- และ พระราช-
- คำประสมที่เป็นคำกริยา สร้างขึ้นด้วยหน่วยคำเติมหน้า 3 หน่วย คือ ชี้-, ช่าง- และ บรม-
- คำประสมที่เป็นคำกริยาราชศัพท์ สร้างขึ้นด้วยหน่วยคำเติมหน้า ทรง-
- คำประสมที่เป็นวิเศษณ์ สร้างขึ้นด้วยหน่วยคำเติมหน้า อย่าง- และ โดย-

2.2 คำประสมที่มีหน่วยคำเติมอยู่หลัง

สร้างจากหน่วยคำเติม 2 หน่วย คือ หน่วยคำ -นิยม มาจากคำภาษาบาลีและสันสกฤต ใช้ในความหมายว่า “ลัทธิ, ความเชื่อ” ใช้ประกอบท้ายคำนาม ทำให้เกิดคำประสมซึ่งหมายถึง “ความเชื่อ ความชอบ ความพอใจ” เช่น จิตนิยม ทุนนิยม ธรรมชาตินิยม วัตถุนิยม และหน่วยคำ -กร มาจากคำภาษาบาลี ใช้ในความหมายว่า “ผู้กระทำ” ใช้เป็นหน่วยคำเติมหลัง เพื่อให้มีความหมายว่า “ผู้ทำ” เช่น เกษตรกร ฆาตกร พัฒนาการ วิศวกร ฯลฯ

นอกจากนี้วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) ยังได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยคำไม่อิสระไว้เพิ่มเติมว่า หน่วยคำไม่อิสระ (bound morpheme) เป็นหน่วยคำที่ต้องใช้ประกอบกับหน่วยคำอื่นเสมอ และเมื่อรวมกับคำอื่นแล้วจะใช้เป็นคำคำเดียว เช่น หน่วยคำ (วรรณฯ แสงอำมเรือง) ในความหมายเกี่ยวกับ “อุปกรณ์ เครื่องมือ ภาชนะ” ไม่สามารถใช้ตามลำพังได้ จำเป็นต้องใช้ร่วมกับหน่วยคำอื่น ซึ่งมักจะเป็นหน่วยคำที่มากกว่า 1 หน่วย และเป็นกริยาวลีตามหลัง เช่น ที่เย็บกระดาดษที่คั่นหนังสือ หรือ หน่วยคำ ในความหมายเกี่ยวกับ “ผู้, ผู้กระทำ” ไม่สามารถใช้ตามลำพังได้ ต้องมีหน่วยคำอื่นอยู่ด้านหน้า เช่น จิตรกร, เกษตรกร, บริกร

หน่วยคำไม่อิสระสามารถจำแนกประเภทได้ตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ประเภทของหน่วยคำไม่อิสระซึ่งจำแนกตามหน้าที่ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

- หน่วยผันคำ (ในภาษาไทยไม่พบว่าหน่วยผันคำ)

- หน่วยคำประสม เป็นหน่วยคำไม่อิสระที่สามารถใช้ในการเปลี่ยนชนิดของคำหรือความหมายของคำ เช่น การ-, ความ- มักใช้เปลี่ยนคำกริยาหรือคำขยาย ให้กลายเป็นคำนามที่สื่อความหมายเชิงนามธรรมได้ เช่น การศึกษา, การสั่นสะเทือน, ความรักดี, ความรับผิดชอบ, ความสกปรก เป็นต้น

2. ประเภทของหน่วยคำไม่อิสระจำแนกตามการเกิดซ้ำและใช้ร่วมกับคำอื่น แบ่งได้ 2 ชนิด

- หน่วยฐานจำกัด คือ หน่วยคำไม่อิสระที่ปรากฏและใช้ร่วมกับหน่วยคำอื่นได้เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น โดยยึดถือว่าเป็นคำคำเดียวกัน เช่น คำว่า -โคล้ง กับ ต้ม เป็น ต้มโคล้ง คำว่า -ทุ กับ ปลา เป็นปลาทุ

- หน่วยคำเติม คือหน่วยคำที่ใช้ประกอบกับหน่วยคำอื่นแล้วทำให้เกิดเป็นคำประสม จึงอาจเรียกว่า “หน่วยประสมคำ” หน่วยคำเติมใช้ประกอบหน่วยคำอื่นเพื่อแปลงความหมายและหน้าที่ของหน่วยคำนั้น โดยทั่วไปหน่วยคำเติมสามารถจำแนกตามตำแหน่งที่ปรากฏ โดยแบ่งเป็น หน่วยคำเติมหน้า (เช่น นักดนตรี) หน่วยคำเติมกลาง และ หน่วยคำเติมท้าย (เช่น วัตถุนิยม)

คำประสมและคำประสม จัดเป็นกลวิธีหลักในการสร้างคำภาษาไทย แต่การสร้างคำด้วยการรวมหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไปซึ่งเป็นกระบวนการที่มีอยู่ในภาษาทุกภาษา ยังสามารถกำหนดขอบเขตและลักษณะของคำซึ่งสร้างขึ้นด้วยการรวมหน่วยคำไว้เพิ่มเติม ดังนี้ (วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ, 2553, น.32)

1. คำที่สร้างด้วยหน่วยคำที่มีความหมายต่างกัน เรียกว่า “คำประสม” (รายละเอียดตามข้อย่อยที่ 1)
2. คำที่สร้างด้วยหน่วยคำเติม เรียกว่า “คำประสม” (รายละเอียดตามข้อย่อยที่ 2)
3. คำที่สร้างด้วยหน่วยคำที่มีความหมายเหมือนกัน ใกล้เคียงหรือตรงข้ามกัน เรียกว่า “คำซ้อน”

คำซ้อน หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน (2 คำ 4 คำ หรือ 6 คำ) โดยแต่ละคำนั้น มีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย อาจเป็นความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกัน การซ้อนคำมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจน ได้แก่

- เพื่อแยกคำที่มีเสียงพ้องกัน เช่น ฆ่าฟัน, ราคาแพง, ข้าทาส
 - เพื่อเสริมความหมาย เช่น เล็กน้อย, นุ่มนิ่ม
 - เพื่ออธิบายความหมายของคำในภาษาถิ่นหรือภาษาต่างประเทศ เช่น ภูตผี, ทรัพย์สิน
- คำที่นำมาซ้อนกันมีความหมายประเภทใดประเภทหนึ่ง ดังต่อไปนี้
- ความหมายเหมือนกัน คำที่ซ้อนกันหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือเป็นอย่างเดียวกัน เช่น เร็วไว
 - ความหมายคล้ายคลึงกัน หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันหรือ

เป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น เล็กน้อย, แข็งขา, ถ้วยโอชาม, เขตแดน

- ความหมายตรงกันข้าม หมายถึง คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายเป็นคนละลักษณะหรือคนละฝ่ายกัน เช่น ไกล่ไกล ชั่วดี ที่หน้าทีหลัง ตื่นลึกหนาบง

4. คำที่สร้างด้วยหน่วยคำเดียวกัน ซ้ำกัน เรียกว่า “คำซ้ำ”

คำซ้ำ หมายถึง คำที่ประกอบด้วยหน่วยคำ 2 คำ ซึ่งเหมือนกันทุกประการ เช่น เด็กๆ, สาวๆ, หนุ่ม, หลานๆ คำๆ ฯลฯ ในการเขียนคำซ้ำจะใช้เครื่องหมาย ไ้ม้มก แทนคำซ้ำ ในภาษาไทยคำทุกชนิดซ้ำได้ แต่ไม่ใช่คำทุกคำในแต่ละชนิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหมายของคำและบริบท

วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) อธิบายชนิดของคำและลักษณะความหมายของคำซ้ำไว้ว่าคำที่นำมาซ้ำกันมีคำชนิดต่างๆ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำลักษณนาม คำกริยา คำช่วยกริยา คำบุพบท คำบอกจำนวน คำบอกลำดับ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน และคำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ ในหลายกรณีความหมายของคำซ้ำจะขึ้นกับบริบท เช่น คำซ้ำเดียวกันในบริบทหนึ่งอาจมีความหมายเป็นพหูพจน์ แต่ในอีกบริบทหนึ่งอาจมีความหมายเป็นลักษณะกลางๆ

5. คำที่สร้างด้วยหน่วยคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต เรียกว่า “คำสมาส”

คำสมาส หมายถึง กลไกการสร้างคำเช่นเดียวกับ compounding ในภาษาอังกฤษ หรือการประสมคำในภาษาไทย คำสมาสในภาษาไทยสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

- คำสมาสยืม คือคำสมาสของภาษาบาลีและสันสกฤตที่ยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทย เช่น

กตัญญู มาจาก บ. กต-ญญ < กต + ญ

บังสุกุล มาจาก บ. ปัส-กุล

กรรมกร มาจาก ส. กรม-กร

วีรบุรุษ มาจาก ส. วีร-บุรุษ

ชนบท มาจาก บ. ส. ชน-ปท

- คำสมาสสร้าง คือคำสมาสที่ไทยสร้างขึ้นเลียนแบบคำสมาสของภาษาบาลีและสันสกฤต โดยนำคำที่ยืมมาจากภาษาบาลีและสันสกฤตมารวมกัน คำสมาสสร้างจะพบมีใช้แต่ในภาษาไทย ไม่พบในภาษาบาลีและสันสกฤต เช่น สุขภณท์ อุดมคติ ไสยศาสตร์ อดีตชาติ

- คำสมาสซ้อน คือคำสมาสที่นำคำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกันมารวมกัน เช่น กาลเวลา ประชาชน มิตรสหาย

นอกจากนี้ยังมี *การสนธิ* หมายถึง ปรากฏการณ์ที่หน่วยเสียง 2 หน่วยอยู่ประชิดกัน แล้วหน่วยเสียงใดหน่วยเสียงหนึ่งหรือทั้งสองแปรไปหรือรวมเข้าเป็นหน่วยเสียงเดียวกัน หรือมีหน่วยเสียงอีกหน่วยเสียงเพิ่มเข้ามา ตามไวยากรณ์ของภาษาบาลีและสันสกฤต *สนธิ* จะเกิดขึ้นทั้งในระดับการผันคำ การประกอบหน่วยคำเติม การนำคำมาประกอบเป็นสมาส และการเชื่อมคำที่อยู่ในประโยคเดียวกัน

2.1.7.2 วิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบัน

วิธีการบัญญัติศัพท์ในไทยปัจจุบันคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้ว่ามี 3 หลักการสำคัญ หนึ่งในนั้นคือการสร้างคำใหม่ด้วยคำภาษาบาลีและสันสกฤตในกรณีที่หาคำไทยที่เหมาะสมไม่ได้ โดยให้ยึดหลักว่าต้องเป็นคำที่มีใช้อยู่ก่อนแล้วในภาษาไทยและคนไทยสามารถออกเสียงได้โดยง่าย วัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ (2553) ได้สรุปหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์โดยใช้คำบาลีและสันสกฤตไว้ดังนี้

1. ใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นศัพท์บัญญัติ

1.1 ใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีความหมายตรงกับคำที่ต้องการบัญญัติมาเป็นศัพท์บัญญัติ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ painting หมายถึง ภาพวาด การวาดภาพ ศิลปะการวาดภาพ เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า จิตรกรรม มาจากคำสันสกฤต จิตรกรฺมน แปลว่า การวาดภาพ ภาพวาด หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ grammar เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า ไวยากรณ์ มาจากคำสันสกฤต วैयाกรณ แปลว่า วิชาไวยากรณ์

1.2 ใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีความหมายใกล้เคียงหรือสอดคล้องกับคำที่ต้องการบัญญัติมาเป็นศัพท์บัญญัติ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ philosophy หมายถึง การศึกษาพื้นฐานของความเป็นจริง การดำรงอยู่ และความรู้ เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า ปรัชญา มาจากคำสันสกฤต ปรัชญ แปลว่า ความรู้รอบ ภูมิปัญญา ความรู้ ความเข้าใจ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ meteorite หมายถึง ดาวตกที่เผาไหม้กับบรรยากาศของโลกไม่หมด เหลือเป็นชิ้นส่วนตกถึงโลก เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า อุกกาบาต มาจากคำบาลี อุกกาปาท แปลว่า การตกลงของลูกไฟ ดาวตก

2. ใช้คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตมาสร้างเป็นศัพท์บัญญัติ

2.1 ใช้คำยืมภาษาบาลีหรือสันสกฤตที่มีความหมายตรงหรือใกล้เคียงกับคำที่ต้องการบัญญัติ ประสมกับคำอื่นที่มีความหมายสอดคล้องกัน แล้วนำมาสร้างเป็นศัพท์บัญญัติ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ algebra เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า พีชคณิต มาจากคำสันสกฤต พีช แปลว่า วิชาพีชคณิต ประสมกับคำว่า คณิต ซึ่งเป็นทั้งคำสันสกฤตและคำบาลี แปลว่า นับ คำนวณ ในภาษาสันสกฤต พีช มีความหมายตรงกับคำว่า algebra อยู่แล้ว แต่ศัพท์บัญญัติภาษาไทยเพิ่มคำว่า คณิต เข้าไปข้างท้ายเป็น พีชคณิต หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ cereal เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า ธัญพืช มาจากคำบาลี ธณฺญ แปลว่า เมล็ดพืชที่ใช้เป็นอาหาร ประสมกับคำว่า พืช (อ่านว่า พิ-ชะ) ซึ่งเป็นทั้งคำสันสกฤตและคำบาลี แปลว่า เมล็ดพืช ในภาษาบาลี ธณฺญ มีความหมายตรงกับคำว่า cereal อยู่แล้ว แต่ศัพท์บัญญัติภาษาไทยเพิ่มคำว่า พืช ข้างท้าย เป็น ธัญพืช

2.2 ใช้คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตสร้างศัพท์บัญญัติโดยให้คำแปลตามรูปศัพท์ของศัพท์บัญญัติที่สร้างขึ้นสื่อความคิดสอดคล้องกับความหมายโดยรวมของศัพท์ที่ต้องการบัญญัติ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ university เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า มหาวิทยาลัย มาจากคำบาลีและคำ

สันสกฤต มหา- แปลว่า ใหญ่ ประสมกับคำสันสกฤต วิทยา แปลว่า ความรู้ ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต อालย แปลว่า แหล่ง ที่อยู่ ดังนั้นความหมายโดยรวมของคำศัพท์จึงหมายถึง แหล่งแห่งการเรียนรู้อันยิ่งใหญ่ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ telecommunication เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า โทรคมนาคม มาจากคำบาลีและคำสันสกฤต ทูร แปลว่า ไกล ทางไกล ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต คมนาคม แปลว่า การไปมา ดังนั้นความหมายโดยรวมของคำศัพท์จึงหมายถึง การไปมาในระยะทางที่ไกลๆ

2.3 ใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตสร้างศัพท์บัญญัติซึ่งประกอบด้วยหน่วยคำหลายหน่วยคำ โดยให้หน่วยคำที่อยู่ในตำแหน่งท้ายของศัพท์บัญญัติสอดคล้องกับคำที่ต้องการบัญญัติ ซึ่งลงท้ายคำเหมือนๆ กัน ดังนี้

1) คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -ics และต้องการบัญญัติเป็นชื่อสาขาวิชาการ ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า -ศาสตร์ ในการลงท้ายคำ ซึ่งมาจากคำสันสกฤต ศาสตร แปลว่า คำสั่ง คำสอน งานเขียนทางวิชาการ วิทยาการ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ economics เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า เศรษฐศาสตร์ มาจากคำสันสกฤต เศรษฐ แปลว่า ยอดเยี่ยมกว่า ประสมกับคำสันสกฤต ศาสตร แปลว่า วิทยาการ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ linguistics เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า ภาษาศาสตร์ มาจากคำสันสกฤต ภาษา แปลว่า ภาษา ประสมกับคำสันสกฤต ศาสตร แปลว่า วิทยาการ

2) คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -logy และต้องการบัญญัติเป็นชื่อสาขาวิชาการ ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า -วิทยา ในการลงท้ายคำ ซึ่งมาจากคำสันสกฤต วิทยา แปลว่า ความรู้ วิทยาการ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ geology เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า ธรณีวิทยา มาจากคำบาลีและคำสันสกฤต ธรณี แปลว่า แผ่นดิน ประสมกับคำสันสกฤต วิทยา แปลว่า ความรู้ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ zoology เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า สัตววิทยา มาจากคำสันสกฤต สัตว แปลว่า สัตว์ ประสมกับคำสันสกฤต วิทยา แปลว่า ความรู้

3) คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -ism และต้องการบัญญัติเป็นชื่อความเชื่อทางศาสนา ปรัชญา การเมือง สังคม ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า -นิยม ในการลงท้ายคำ ซึ่งมาจากคำบาลีและคำสันสกฤต นิยม แปลว่า ข้อจำกัด กฎระเบียบ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ idealism เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า จิตนิยม มาจากคำบาลีและคำสันสกฤต จิตต แปลว่า จิตใจ ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต นิยม แปลว่า กฎระเบียบ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ socialism เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า สังคมนิยม มาจากคำบาลีและคำสันสกฤต สงคม แปลว่า การมาพบกัน การมาร่วมสังคมนั้น ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต นิยม แปลว่า กฎระเบียบ

4) คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -ion และต้องการบัญญัติให้มีความหมายเป็นนามธรรม ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า -การ ในการลงท้ายคำ ซึ่งมาจากคำบาลีและคำ

สันสกฤต การ แปลว่า งาน การกระทำ หรือคำว่า -อาการ ซึ่งมาจากคำบาลีและคำสันสกฤต อาการ แปลว่า รูป สิ่งที่ปรากฏ เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ erosion เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า กษัยการ มาจากคำสันสกฤต กษย แปลว่า เสื่อม สิ้น พังทลาย ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต การ แปลว่า การกระทำ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ generalization เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า สามัญการ มาจากคำสันสกฤต สามณฺญ แปลว่า ทัวไป ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต การ แปลว่า การกระทำ

5) ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -ity และต้องการบัญญัติให้มีความหมายเป็นนามธรรม ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า -ภาพ หรือ ภาวะ ในการลงท้ายคำ ซึ่งมาจากคำบาลีและคำสันสกฤต ภาวะ แปลว่า ความเป็น เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ personality เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า บุคลิกภาพ มาจากคำบาลี บุคฺคฺลิก แปลว่า ซึ่งเกี่ยวข้องกับแต่ละบุคคล ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต ภาวะ แปลว่า ความเป็น หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ potentiality เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า ศักยภาพ มาจากคำสันสกฤต ศกฺย แปลว่า อาจ สามารถ ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต ภาวะ (ความเป็น)

6) คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่เป็นคำประสมโดยใช้คำว่า studies เป็นหน่วยหลักของคำและต้องการบัญญัติเป็นชื่อสาขาวิชาการ ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า ศึกษา ในการลงท้ายคำ ซึ่งมาจากคำสันสกฤต ศึกษา แปลว่า ความรู้ ความชำนาญ การสอน บทเรียน เช่น คำศัพท์ภาษาอังกฤษ oriental studies เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า บวรพคดีศึกษา มาจากคำสันสกฤต บวร แปลว่า ทิศตะวันออก ประสมกับคำบาลีและคำสันสกฤต คติ แปลว่า ทางไป ประสมกับคำสันสกฤต ศึกษา แปลว่า ความรู้ หรือ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ woman studies เมื่อเป็นศัพท์บัญญัติใช้คำว่า สตรีศึกษา มาจากคำสันสกฤต สตรี แปลว่า ผู้หญิง ประสมกับคำสันสกฤต ศึกษา แปลว่า ความรู้

ปัจจุบันราชบัณฑิตยสถานได้ตีพิมพ์พจนานุกรมศัพท์บัญญัติหลายสาขาวิชาออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก แม้จะมีศัพท์บัญญัติอย่างเป็นทางการแต่ก็ยังถือว่าเป็นศัพท์ที่นิยมใช้ในหมู่นักวิชาการสาขาต่างๆ เท่านั้น ไม่ใช่ศัพท์ที่คนทั่วไปใช้กันในชีวิตประจำวัน ทำให้ยังมีผู้ใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษอยู่เป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยจะใช้หลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการใช้คำภาษาบาลีสันสกฤตในการบัญญัติศัพท์ร่วมกับแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวงศ์ ในการสร้างคำแปลคำศัพท์ในภาษาไทยที่มีความเหมาะสมและให้ความหมายได้ตรงตามตัวบทต้นฉบับมากที่สุด

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลคำศัพท์ด้านจิตวิทยา

เทียนยู หวัง (Tianyu Wang) และเกาเฟย ยู (Gaofeng Yu) (2019) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการแปลตัวบทด้านจิตวิทยาในบทความวิชาการเรื่อง “Lexical Features and Translation of English for Psychology” โดยเน้นที่การแปลคำศัพท์จิตวิทยาภาษาอังกฤษเป็นภาษาจีน หวังและยูอ้างถึง

แนวคิดที่เสนอว่าภาษาอังกฤษสามารถแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป (English for General Purposes: EGP) และภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for special purpose: ESP) ข้อแตกต่างประการสำคัญของทั้งสองกลุ่มคือคำศัพท์และคำที่มีหลายความหมาย (polysemy) คำศัพท์จิตวิทยามักมาจากคำศัพท์ในภาษาอังกฤษทั่วไปแล้วนำมาใช้ในความหมายเฉพาะที่แตกต่างไปจากเดิม และพบว่านอกเหนือจากการใช้คำศัพท์ที่พบได้ทั่วไปในภาษาอังกฤษแล้ว คำศัพท์จำนวนมากมักมีการสร้างคำแบบประสมคำและเติมหน่วยคำให้รากศัพท์

กลวิธีการแปลที่พบว่าใช้บ่อยในการแปลตัวบททางจิตวิทยาคือการแปลตรงตัว (Literal translation) และการแปลอิสระ (Free translation) การแปลตรงตัวนอกจากเน้นที่การแปลตามตัวอักษรแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการคงความหมายและโครงสร้างของตัวบทต้นฉบับไว้ให้ได้มากที่สุด หากรูปประโยคหรือคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับไม่แตกต่างกับภาษาปลายทางมากนัก สามารถแปลโดยยึดตามรูปแบบและโครงสร้างของตัวบทต้นฉบับได้ เนื่องจากตัวบททางจิตวิทยามีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (Objective) มีกรอบแนวคิดที่ชัดเจน และใช้ถ้อยคำกระตุนอารมณ์ความรู้สึกน้อย (Wang & Yu, 2019, p. 841) นอกจากนี้กลวิธีการแปลที่พบว่านักแปลมืออาชีพนิยมใช้ คือ การละความ (Omission) และการขยายความ (Amplification)

ผู้วิจัยจะนำแนวคิดที่หวังและอยู่อ้างอิงไปศึกษาเพิ่มเติมโดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for special purpose: ESP) เพื่อทำความเข้าใจกลวิธีการสร้างคำของกลุ่มคำศัพท์จิตวิเคราะห์ที่คัดสรรให้ครอบคลุมมากขึ้น และจะลองนำกลวิธีการแปลตามที่งานวิจัยของหวังและอยู่อ้างว่าเป็นกลวิธีที่ใช้บ่อยในการแปลตัวบททางจิตวิทยามาทดลองกับคำศัพท์ที่คัดสรรว่าสามารถใช้กลวิธีดังกล่าวได้หรือไม่ ทั้งการแปลตรงตัว การแปลอิสระ การละความ การขยายความ

ปิยดิถี เจริญสุข (2560) ได้แปลคำศัพท์เฉพาะทางด้านจิตเวชศาสตร์ไว้ในสารนิพนธ์เรื่อง *การแปลคำศัพท์ทางจิตเวชศาสตร์ในตำรา Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice, Fifth Edition* ของ Glen O. Gabbard โดยมีจำนวนคำศัพท์ 30 คำ และมีส่วนหนึ่งของกลวิธีการแปลในขั้นการค้นหาคำความหมายของคำเน้นที่ แหล่งข้อมูลประเภทเว็บไซต์เป็นหลัก เช่น www.ncbi.nlm.nih.gov, www.freudfile.org, และ www.psychologytoday.com เป็นต้น

คำศัพท์ที่เป็นปัญหาในการแปลส่วนใหญ่เป็นคำที่ต้องอาศัยการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมอย่างมากในการแปล ปิยดิถีจึงได้เสนอแนวทางการแปลคำศัพท์จิตเวชศาสตร์ในตำราวิชาการไว้ 4 ประการ คือ ประการที่ 1) ให้ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการสร้างคำ ร่วมกับศึกษาความหมายขององค์ประกอบคำ โดยใช้แนวทางการสร้างคำในภาษาอังกฤษของอิงโก แพลก (Ingo Plag) ประการที่ 2) ให้วิเคราะห์คำจำกัดความตามบริบทของคำศัพท์ว่ามีความหมายสอดคล้องกับความหมายขององค์ประกอบคำหรือไม่ เพื่อให้สามารถเลือกใช้กลวิธีการแปลที่เหมาะสม ประการที่ 3) ให้ใช้วิธีการคิด

คำใหม่ตามหลักเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานของมงคล เดชนครินทร์ ร่วมกับแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark) โดยคำนึงถึงลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษร่วมด้วย เพื่อให้สามารถสร้างคำใหม่ในภาษาไทยได้อย่างคล้ายคลึงกัน และประการที่ 4) กำกับคำยืมด้วยภาษาอังกฤษในวงเล็บเพื่อบอกว่าเป็นคำศัพท์เฉพาะทาง

งานศึกษาวิจัยของปิยดิถีเป็นการแปลคำศัพท์เฉพาะทางในตำราวิชาการ (Textbook) สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านจิตเวชศาสตร์กับผู้ป่วย ตามที่สำนักพิมพ์ American Psychiatry Association Publishing ซึ่งเป็นผู้ตีพิมพ์ตำราดังกล่าวได้เขียนคำอธิบายไว้ในเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ว่า ในตำราเมืองค์ความรู้ที่เป็นแนวทางสำหรับใช้บูรณาการร่วมกับคู่มือวินิจฉัยและสถิติสำหรับความผิดปกติทางจิตฉบับที่ 5 (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Fifth edition: DSM-5) และเนื้อหาทั้ง 19 บทจะช่วยเตรียมจิตแพทย์และแพทย์ฝึกหัดให้พร้อมรักษาผู้ป่วยในการปฏิบัติจริง (American Psychiatric Association Publishing, n.d.) แม้ประเภทของตัวบทที่ผู้วิจัยเลือกจะแตกต่างจากตัวบทของปิยดิถีทั้งในแง่องค์ประกอบของตัวบทและกลุ่มผู้รับสาร ผู้วิจัยเห็นว่าการให้ความสำคัญกับลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษที่มีอิทธิพลต่อการแปลคำศัพท์เฉพาะทางและแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่เป็นปัญหาของผู้วิจัยเนื่องจากคำศัพท์ที่คัดสรรเป็นคำศัพท์เฉพาะทางที่อาจจำเป็นต้องอาศัยแนวทางการแปลใหม่นอกเหนือจากการแปลทั่วไป (อย่างเช่นการแปลตรงตัว การแปลอิสระ การละความ การขยายความ ตามที่หวังและยูอ้างถึง) เพื่อเป็นหลักในการถ่ายทอดคำแปลเป็นภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมที่สุด

ตาราง 1 ตัวอย่างรายการคำศัพท์ที่เคยได้รับการแปลเป็นภาษาไทย

	คำศัพท์	คำแปล	
		พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาฉบับราชบัณฑิตยสถาน	สารนิพนธ์ ปิยดิถี เจริญสุข
1	Transference	การถ่ายโยงความรู้สึก	การถ่ายโอน
2	Countertransference	การถ่ายโยงความรู้สึกกลับ	การถ่ายโอนกลับ
3	Ego integrity	การมีศักดิ์ศรีแห่งตน	-
4	Projective identification	-	การโยนให้แสดง
5	Identity diffusion	-	การกระจัดกระจายของเอกลักษณ์
6	Splitting Split personality	บุคลิกภาพหลายแบบในบุคคลเดียวกัน	การแบ่งขั้ว
7	Rapprochement	-	ระยะสานสัมพันธ์
8	Rapport	การสร้างสัมพันธภาพเบื้องต้น	-

2.3. ความรู้ด้านจิตวิทยา

2.3.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิม (Classic psychoanalysis)

จิตวิเคราะห์เป็นหนึ่งในแนวคิดทางจิตวิทยาที่เน้นศึกษาจิตใต้สำนึกของมนุษย์ ถือกำเนิดขึ้นโดยซิกมันด์ ฟรอยด์ และนับเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาดั้งเดิมซึ่งเป็นรากฐานของทฤษฎีบุคลิกภาพและจิตวิทยาคลินิก แนวคิดหลักของจิตวิเคราะห์เชื่อว่าจิต (Cherry) คือสิ่งที่ทำหน้าที่รู้ คิด และสำนึก มีลักษณะเป็นพลังที่คอยควบคุมการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ ในค.ศ.1890 ฟรอยด์เริ่มศึกษาการทำงานของระบบประสาทแล้วสรุปว่าระบบประสาทมีอิทธิพลต่อการทำงานของจิตมาก จิตประกอบด้วย 3 ระดับ จิตรู้สำนึก (Conscious mind) จิตกึ่งรู้สำนึก (Preconscious mind) และ จิตไร้สำนึก (Unconscious mind) (อุบลวรรณ ภวากานันท์, 2555, น.17) ฟรอยด์อธิบายว่าสิ่งที่อยู่ในจิตไร้สำนึกมักไม่มีโอกาสเข้าสู่จิตรู้สำนึกเพราะไม่เป็นที่ยอมรับ จึงไม่มีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมออกมาอย่างตรงไปตรงมาและมักแปรรูปเป็นพฤติกรรมผิดปกติ เช่น พุดเพื่อเจ้า รู้สึกวิตกกังวล รู้สึกกลัวตลอดเวลา กามวิปริต เป็นต้น (Freud, 1915)

การศึกษาของฟรอยด์เน้นการวิเคราะห์และการบำบัดความบกพร่องทางจิต โดยมีสมมติฐานว่าการช่วยเหลือบุคคลที่มีความบกพร่องทางจิตต้องทำความเข้าใจและหยั่งรู้ถึงจิตไร้สำนึก เทคนิคการ

บำบัดของฟรอยด์ซึ่งเป็นที่รู้จักดี เช่น การวิเคราะห์ความฝัน การบำบัดแบบ Free association การวิเคราะห์ขั้นตอนพัฒนาการบุคลิกภาพ การวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ เป็นต้น

โครงสร้างบุคลิกภาพตามแนวคิดของฟรอยด์มี 3 ลักษณะ

- อิด (Id) เป็นพลังงานที่ติดตัวมาแต่กำเนิด มีรากฐานจากความต้องการทางชีววิทยาที่สำคัญสองประการ คือ ความต้องการทางเพศ และความก้าวร้าว การทำงานของอิดเป็นแรงขับที่ต้องการแสวงหาและต้องการได้รับการตอบสนองความพึงพอใจเป็นหลัก
- อัตตา (Ego) เป็นพลังที่พัฒนาจากการเรียนรู้โลกตามความเป็นจริง เพื่อตอบสนองและควบคุมพฤติกรรมที่เกิดจากความต้องการของอิด ให้อยู่ในวิสัยแห่งความเป็นจริงและให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
- อภิปัตตา (Superego) เป็นพลังที่พัฒนามาจากกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลตามสังคม วัฒนธรรม และความเชื่อของสังคม เปรียบเสมือนจิตสำนึกแห่งคุณธรรม ความดีงาม และความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

ฟรอยด์อธิบายว่าบุคลิกภาพที่พึงประสงค์คือบุคลิกภาพที่พลังอัตตาส่งเสริมการทำงานประสานระหว่างพลังอิดกับพลังอภิปัตตา ให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีดุลยภาพ นอกจากนี้ฟรอยด์ยังย้ำว่าลักษณะพัฒนาการและประสบการณ์ในวัยทารกและวัยเด็กเป็นรากฐานสำคัญของบุคลิกภาพเมื่อเป็นผู้ใหญ่ (อุบลวรรณ ภาวานันท์, 2555, น.326) ฟรอยด์จึงได้เสนอแนวคิดเรื่องขั้นตอนพัฒนาการบุคลิกภาพ (Psychosexual development stage) เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจพฤติกรรมและบุคลิกภาพผิดปกติของมนุษย์เพิ่มเติม บุคคลที่มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพเป็นไปตามขั้นตอนด้วยดีก็จะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ แต่ในกรณีที่พัฒนาการไม่ได้รับการตอบสนองตามขั้นตอนจะส่งผลให้เกิดสภาวะติดขัดอยู่ (Fixation) ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพในแง่ลบ

ขั้นตอนพัฒนาการบุคลิกภาพมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะปาก (Oral stage) ในช่วงอายุแรกเกิด ถึง 18 เดือน เป็นช่วงที่ทารกหาความสุขในชีวิตจากการทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยปาก เช่น การดูด เคี้ยว กัด เล่นด้วยเสียง
- 2) ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะทวารหนัก (Anal stage) ในช่วงอายุ 18 เดือน ถึง 3 ปี เป็นช่วงที่ทารกหาความสุขในชีวิตจากการทำกิจกรรมที่ใช้ทวารหนัก
- 3) ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะเพศปฐุมภูมิ (Phallic stage) ในช่วงอายุ 3 ปี ถึง 6 ปี เป็นช่วงที่เด็กมีความพอใจกับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศของตน เช่น เล่นกับอวัยวะเพศ ฟรอยด์เชื่อว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการเลียนแบบบทบาททางเพศ เด็กเริ่มพัฒนาความก้าวร้าว ต้องการเป็นตัวของตัวเอง และเริ่มแสวงหาอัตลักษณ์แห่งตน (Self identity)

4) ขั้นแสวงหาความสุขจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Latency stage) ในช่วงอายุ 6 ปี ถึง 11 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มพัฒนาชีวิตสังคมนอกครอบครัว จึงแสวงหาความพึงพอใจจากการติดต่อกับผู้คนรอบตัวและเพื่อนร่วมวัย และมักมีเพื่อนสนิทเป็นเพศเดียวกันมากกว่าเพื่อนต่างเพศ

5) ขั้นแสวงหาความสุขจากแรงกระตุ้นของทฤษฎีทางเพศ (Genital stage) ในช่วงอายุ 12 ปี ถึง 20 ปี เป็นช่วงที่เด็กเริ่มเป็นวัยรุ่นและเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น เริ่มมีความพอใจกับการคบเพื่อนเพศตรงข้ามและเริ่มเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบทบาททางเพศ

พรอยด์อธิบายว่าบุคลิกภาพที่ดีคือการประสมประสานการได้รับความพอใจและตอบสนองแรงกระตุ้นจากส่วนต่างๆ ของร่างกายเหล่านั้นได้ในอัตราส่วนที่เหมาะสมตามวัย (Cherry, 2022)

2.3.2 จิตวิทยาอัตตา (Ego psychology)

จิตวิทยาอัตตา (Ego psychology) เป็นหนึ่งในทฤษฎีแรกๆ ที่ต่อยอดมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมของพรอยด์ โดยผู้ที่ทำให้จิตวิทยาอัตตาเป็นที่รู้จักในสังคมอเมริกามากขึ้นคือจิตแพทย์ชาวออสเตรีย ไฮน์ส ฮาร์ทแมน (Heinz Hartmann) เจ้าของบทความ “The Ego and the Problem of Adaptation” ที่ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษในค.ศ.1958 และกลายเป็นรากฐานของจิตวิทยาอัตตาในการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (BetterHelp, 2022) แนวคิดสำคัญของจิตวิทยาอัตตาคือโครงสร้างการทำงานของอัตตาที่มีผลต่อกลไกการป้องกันตัวเอง (Defense Mechanism) หน้าที่ประการสำคัญของอัตตาคือประสานความต้องการระหว่างอิดและอีโงัตตาให้ได้รับความพอใจ และการตอบสนองอย่างสมดุล เมื่ออัตตาทำงานไม่สมดุลและเกิดความขัดแย้งระหว่างอิดและอีโงัตตา บุคคลจะเกิดความทุกข์ใจ วิตกกังวล กลัว หรือความรู้สึกผิด ซึ่งนำไปสู่การใช้กลไกการป้องกันตัวเองแบบต่างๆ ในบางกรณีเป็นกลไกที่เป็นไปตามโลกแห่งความเป็นจริง แต่ในบางกรณีก็เป็นกลไกที่บิดเบือนความเป็นจริง (นพมาศ อึ้งพระ, 2551) ตัวอย่างของกลไกป้องกันตัวเอง เช่น การเก็บกด (Repression) การปฏิเสธ (Denial) การหาตัวแทน (Displacement) เป็นต้น

2.3.3 จิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal psychoanalysis)

จิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลได้รับการพัฒนาโดยจิตแพทย์ชาวอเมริกันชื่อ แฮร์รี สแต็ค ซัลลิแวน (Harry Stack Sullivan) แม้จะเป็นทฤษฎีที่ต่อยอดมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมของพรอยด์ แต่แนวคิดสำคัญของจิตวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลเน้นให้ความสำคัญกับพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่าแรงขับทางสัญชาตญาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ขั้นแรกเริ่มระหว่างผู้ปกครองและเด็ก (Morgan, 2014)

ซัลลิแวนเชื่อว่าความผิดปกติทางจิตมีสาเหตุมาจากสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมและสังคมของผู้ป่วย สังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างบุคลิกภาพ ดังนั้นผู้ที่ไม่สามารถมีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้จึงมักมีปัญหาความผิดปกติทางจิต

ขั้นตอนพัฒนาการบุคลิกภาพตามคำอธิบายของซัลลิแวนมี 7 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นทารก (Infancy) ช่วงอายุ 0 – 2 ปี บุคคลสำคัญในช่วงวัยคือแม่ เกิดกระบวนการสร้างสัมพันธภาพผ่านความอ่อนโยน ส่งผลให้ทารกสามารถเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดดีจะได้รับการตอบสนอง พฤติกรรมใดไม่ดีจะถูกเพิกเฉย

2) ขั้นวัยเด็ก (Childhood) ช่วงอายุ 2 – 6 ปี บุคคลสำคัญในช่วงวัยคือผู้ปกครอง เกิดกระบวนการสร้างสัมพันธภาพผ่านการเล่นบทบาทสมมติ การมีเพื่อนในจินตนาการ ส่งผลให้เด็กเรียนรู้การใช้ภาษาและสร้างประโยคเพื่อสื่อสาร

3) ขั้นวัยเด็กตอนปลาย (Juvenile era) ช่วงอายุ 6 – 8.5 ปี บุคคลสำคัญในช่วงวัยคือเพื่อน เกิดกระบวนการสร้างสัมพันธภาพผ่านการใช้เวลาร่วมกับเพื่อนวัยเดียวกัน ส่งผลให้เด็กเรียนรู้การร่วมมือกับผู้อื่น การแข่งขัน และการประนีประนอม

4) ขั้นก่อนวัยรุ่น (Preadolescence) ช่วงอายุ 8.5 – 13 ปี บุคคลสำคัญในช่วงวัยคือเพื่อนสนิทวัยเดียวกัน เกิดกระบวนการสร้างสัมพันธภาพผ่านความสนิทสนม ความใกล้ชิด ส่งผลให้เด็กเรียนรู้ความรู้สึกรัก ชอบ และการเคารพผู้อื่น

5) ขั้นวัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) ช่วงอายุ 13 – 15 ปี บุคคลสำคัญในช่วงวัยคือกลุ่มเพื่อนสนิท เกิดกระบวนการสร้างสัมพันธภาพผ่านความสนิทสนม ความใกล้ชิด ความใคร่ ส่งผลให้เด็กเรียนรู้การรักษาสมดุลของตน การป้องกันตัวเองจากความวิตกกังวล

6) ขั้นวัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) ช่วงอายุ 15 – 18 ปี บุคคลสำคัญในช่วงวัยคือคนรัก เกิดกระบวนการสร้างสัมพันธภาพผ่านการผสมผสานระหว่างความใกล้ชิดและความใคร่ ส่งผลให้บุคคลเรียนรู้การค้นพบตัวเอง การตัดสินใจเลือกบางสิ่งเอง และเรียนรู้โลกภายนอก

7) ขั้นวัยผู้ใหญ่ (Adulthood) เป็นช่วงวัยที่บุคคลสามารถสร้างรากฐานความสัมพันธ์กับบุคคลสำคัญอย่างน้อย 1 คนในขั้นก่อนหน้าได้อย่างประสบความสำเร็จ

2.3.4 จิตวิทยาวัตถุสัมพันธ์ (Object relations theory)

จิตวิทยาวัตถุสัมพันธ์ (Object relations theory) คือสาขาหนึ่งที่แตกแขนงมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมของซิกมันด์ ฟรอยด์ คำว่า วัตถุ (Object) ในความหมายของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมใช้อธิบายถึงสิ่งที่แรงขับตามสัญชาตญาณของมนุษย์พุ่งเป้าไปหาเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ (Mitchell, 1981) ในขณะที่จิตวิทยาวัตถุสัมพันธ์ซึ่งถือเป็นจิตวิเคราะห์แบบร่วมสมัย (Contemporary psychoanalysis) เน้นให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลสำคัญหรือส่วนหนึ่งของ

บุคคลสำคัญซึ่งโดยส่วนใหญ่คือพ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก บุคคลเกิดมาและมีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่าเพื่อตอบสนองความต้องการตามสัญชาตญาณของตน กล่าวคือ เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลสำคัญที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลเอง (Intrapsychic activity) ทั้งที่เป็นปฏิสัมพันธ์กับบุคคลจริงและบุคคลในจินตนาการ (Mills, 2010)

เป้าหมายสำคัญของจิตวิทยาวัตถุสัมพันธ์คือช่วยให้บุคคลสามารถตระหนักถึงภาพความสัมพันธ์ในอดีตซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบความสัมพันธ์เหล่านั้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกับความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

นักคิดคนสำคัญของทฤษฎีจิตวิทยาวัตถุสัมพันธ์ ได้แก่ เมลานี ไคลน์ (Melanie Klein) โรนัลด์ แฟร์เบอร์น (Ronald Fairbairn) และ โดนัลด์ วินนิคอตต์ (Donald Winnicott) ทั้งสามเน้นว่าสายสัมพันธ์ระหว่างแม่และทารกเป็นปัจจัยสำคัญต่อโครงสร้างพัฒนาการทางจิตใจของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต

2.3.5 จิตวิทยาตัวตน (Self psychology)

จิตวิทยาตัวตน (Self psychology) คือสาขาหนึ่งที่แตกแขนงมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมของซิกมันด์ ฟรอยด์ ซึ่งมีนักทฤษฎีคนสำคัญคือไฮนซ์ โคฮูท (Heinz Kohut) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันผู้เคยศึกษาและเคยใช้วิธีการทำจิตบำบัดด้วยแนวทางของกลุ่มฟรอยเดียน (Freudian) โคฮูทอ้างว่าแม้จิตวิทยาตัวตนจะมีรากฐานและได้รับการพัฒนามาจากจิตวิเคราะห์ดั้งเดิม แต่สาระสำคัญของจิตวิทยาตัวตนก็ถ้อยแยกออกจากแนวคิดเรื่องแรงขับเคลื่อนตามสัญชาตญาณและวัตถุสัมพันธ์ค่อนข้างมาก (Rabstejnek, 2015)

แนวคิดสำคัญของจิตวิทยาตัวตนคือการรักตนเอง กระบวนการพัฒนาตัวตน โครงสร้างตัวตน และประสบการณ์ในอดีตซึ่งอาจส่งผลต่อตัวตนในปัจจุบันทั้งเชิงบวก (ตัวตนที่มั่นคง) และเชิงลบ (ตัวตนที่เปราะบาง) ในวัยเด็ก บุคคลจะมีสิ่งที่เรียกว่า ‘Self object’ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่เด็กเคยมีประสบการณ์ร่วมและรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของตน เป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้เกิดเป็นแก่นของบุคลิกภาพและตัวตนในวัยผู้ใหญ่ เป้าหมายหลักของจิตวิทยาตัวตนคือช่วยให้บุคคลมีทักษะที่สามารถพึ่งพาตนเองได้มากกว่าที่จะมุ่งพึ่งพาศูนย์บุคคลสำคัญอื่นในชีวิต บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตคือบุคคลที่มีกระบวนการพัฒนาตัวตนที่บิดเบี้ยว ไม่สามารถเกิดการตระหนักรู้และการยอมรับในทักษะของตนเองและไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ (Schweitzer, 2014)

ความรู้ด้านจิตวิทยาข้างต้นเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจความเป็นมาของจิตวิเคราะห์และมองเห็นภาพรวมของทฤษฎีหลักในสาขาจิตวิเคราะห์ รวมถึงช่วยให้เข้าใจวิวัฒนาการของแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ซึ่งเริ่มตั้งแต่ยุคที่มีฟรอยด์เป็นผู้บุกเบิก หรือบิดาแห่งจิต

วิเคราะห์ ไปจนถึงยุคที่จิตวิเคราะห์มีความร่วมสมัยมากขึ้นผ่านการพัฒนาแนวคิดของนักทฤษฎีคนอื่น ๆ นับว่ามีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจตัวบทในภาพรวม เนื่องจากหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* จัดเรียงเนื้อหาตามวิวัฒนาการของศาสตร์จิตวิเคราะห์

จากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่สองนี้ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับอย่างละเอียดด้วยแนวทางการวิเคราะห์ตัวบททั้งองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอกของนอร์ด เพื่อทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของตัวบทในภาพรวม และเนื่องจากตัวบทเป็นหนังสือกึ่งวิชาการที่มีทั้งคำศัพท์เฉพาะ ภาษาระดับทางการ และภาษาวรรณศิลป์ปะปนกัน ผู้วิจัยจึงจะใช้แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของเดอลิ เพื่อทำความเข้าใจตัวบททั้งในแง่ของการใช้ภาษา วัจนลีลา และบริบทร่วมด้วย ลำดับต่อมาผู้วิจัยจะใช้แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของยูล เป็นหลักในการวิเคราะห์องค์ประกอบคำ และใช้แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของคาเบรรั่มด้วย เพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์ที่แท้จริงของคำศัพท์และเพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการแปลแบบตีความตามแนวคิดของเดอลิมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงใช้แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์กเพื่อค้นหาวิธีการแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่เป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสมที่สุด และผู้วิจัยจะยึดตามแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ไทยในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดคำศัพท์เฉพาะทางเป็นภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมและมีสมมูลภาพทางภาษามากที่สุด ดังที่ปรากฏรายละเอียดในบทที่ 3 และบทที่ 4

บทที่ 3

การวิเคราะห์ตัวบท ปัญหาการวิจัย และการวางแผนการแปล

เนื้อหาในบทนี้แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ (1) การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับตามแนวทางของคริสตียาเน นอร์ด (Christiane Nord) (2) การวิเคราะห์คำศัพท์เฉพาะทางด้านจิตวิเคราะห์ที่เป็นปัญหาในการแปล และ (3) การวางแผนการแปลและแนวทางการแก้ปัญหาคำศัพท์

3.1 การวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับตามแนวทางของคริสตียาเน นอร์ด (Christiane Nord)

3.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกตัวบท

1) ผู้ส่งสาร

สตีเฟน เอ มิตเชลล์ (Stephen A. Mitchell) เป็นนักจิตวิทยาคลินิกและนักจิตวิเคราะห์ มิตเชลล์ศึกษาในสาขาวิชาสหวิทยาการโปรแกรมเกียรตินิยมที่มหาวิทยาลัยเยล (Yale University) จากนั้นได้เข้ารับการฝึกเป็นนักจิตวิทยาคลินิกในระดับดุษฎีบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (New York University) และเข้ารับการฝึกเป็นนักจิตวิเคราะห์ที่สถาบันวิลเลียม อแลนสัน ไวท์ (William Alanson White Institute - WAWI) เป็นลำดับต่อมา มิตเชลล์เป็นหนึ่งในผู้ก่อตั้งวารสาร Psychoanalytic Dialogue ซึ่งเป็นวารสารจิตวิเคราะห์สากล (Goode, 2000) และเป็นหนึ่งในผู้ผลักดันและพัฒนาแผนกจิตวิเคราะห์ในสมาคมจิตวิทยาแห่งอเมริกา (American Psychological Association: APA) ภายหลังจากที่หนังสือเล่มแรกคือ *Object Relations in Psychoanalytic Theory* ได้รับการตีพิมพ์ในค.ศ. 1983 มิตเชลล์เดินทางไปสหรัฐอเมริกา ยุโรป และอิสราเอล เพื่อบรรยายและถ่ายทอดแนวคิดด้านจิตวิเคราะห์ของตน มิตเชลล์มีผลงานจำนวนมากที่มุ่งศึกษาและเผยแพร่แนวคิดในกลุ่มจิตวิเคราะห์ เช่น *Relational Concepts in Psychoanalysis: An Integration* (1988), *Hope and Dread in Psychoanalysis* (1993), *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* (1996), *Influence and Autonomy in Psychoanalysis* (1997), *Relationality: From Attachment to Intersubjectivity* (2000), และ *Can Love Last? The Fate of Romance over Time* (2003)

มาร์กาเรต เจ แบล็ค (Margaret J. Black) เป็นภรรยาของมิตเชลล์ (TheGuardian, 2000) จบปริญญาตรีด้านรัฐศาสตร์จากวิทยาลัยสหิชาวาสซาร์ (Vassar College) และเข้าศึกษาต่อด้านการแพทย์ที่มหาวิทยาลัยทูเลน (Tulane University) แบล็คเป็นนักสังคมสงเคราะห์ที่ได้รับใบอนุญาตทำงานในสถานพยาบาล (Licensed Clinical Social Worker) และปัจจุบันเป็นแพทย์เวชศาสตร์

ครอบครัว (Providence, n.d.) อีกทั้งยังมีบทบาทเป็นผู้ร่วมก่อตั้ง Stephen Mitchell Relational Study Center ซึ่งเป็นสถาบันด้านการศึกษาด้านจิตวิเคราะห์ในนิวยอร์ก¹

2) เจตนาของผู้ส่งสาร

สตีเฟน เอ มิทเชลล์และมาร์กาเรต เจ แบล็ค เขียนหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์และเป็นการให้ข้อมูล (Informative) เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่พัฒนาโดยนักคิดและนักทฤษฎีกลุ่มต่างๆ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในส่วนคำนำของหนังสือ

Our aim is to *introduce* each system. Presuming no familiarity on the reader's part, we provide an entry into each theoretical tradition by selectively explaining its fundamental sensibility and some of its basic concepts, wherever possible, through clinical illustrations of the human struggles they attempt to illuminate. (p.xxii)

3) ผู้รับสาร

ผู้ส่งสารต้องการให้ตัวบททำหน้าที่สื่อสารองค์ความรู้ได้ดีทั้งกับผู้รับสารที่เป็นกลุ่มนักวิชาการ ผู้ศึกษาศาสตร์ด้านจิตวิเคราะห์โดยเฉพาะ ได้แก่ นักจิตบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่ไม่เคยศึกษาด้านจิตวิเคราะห์มาก่อนแต่สนใจเรื่องจิตวิเคราะห์ ดังรายละเอียดที่ปรากฏในส่วนคำนำและส่วนแนะนำฉบับตีพิมพ์ใหม่ ของหนังสือ

Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought is based on our conviction that psychoanalytic ideas, from their origins in Freud's work to the current diverse array of competing schools, can and ought to be made accessible both to practicing clinicians who have not undergone years of formal study and to any interested reader. [...]

Since its publication in 1995, *Freud and Beyond* has served as a basic academic text for psychologists, social workers, psychotherapists, and psychoanalysts and has introduced contemporary psychoanalytic concepts to countless interested members of the lay public. (p.xxx)

4) สื่อที่ใช้ส่งสาร

¹ Stephen Mitchell Relational Study Center เป็นสถาบันที่เปิดโอกาสให้ผู้สนใจศึกษาศาสตร์ด้านจิตวิเคราะห์ได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้ผ่านการเรียนการสอนทั้งแบบภายในและภายนอกสถาบัน การฝึกอบรม การประชุม และการสัมมนา ปัจจุบัน (กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566) สถาบันยังคงดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (Retrieved 3 February 2023 from <https://www.mitchellrelationalcenter.org/index.html>)

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* เผยแพร่โดยพิมพ์เป็นหนังสือปกอ่อน ฉบับพิมพ์ครั้งแรกตีพิมพ์ในค.ศ. 1995 หน้าปกสีน้ำเงิน มีความยาว 320 หน้า ส่วนฉบับที่ผู้วิจัยนำมาใช้ศึกษาเป็นฉบับตีพิมพ์ใหม่ในค.ศ. 2016 หน้าปกสีฟ้า ความยาว 336 หน้า นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล (Ebook) ด้วย

5) สถานที่ผลิตสาร

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ Basic Books ในรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา การที่หนังสือเขียนเป็นภาษาอังกฤษทำให้สามารถเผยแพร่ไปได้ในหลายประเทศ

6) เวลา

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ตีพิมพ์ครั้งแรกในค.ศ. 1995 เพื่อเป็นการรวบรวมแนวคิดทางจิตวิเคราะห์แต่ละแขนงที่เผยแพร่โดยนักทฤษฎีต่างๆ ส่วนฉบับที่ผู้วิจัยนำมาใช้ศึกษาเป็นฉบับตีพิมพ์ใหม่ในค.ศ. 2016 เนื่องจากหนังสือนี้เป็นหนังสือวิชาการเบื้องต้นที่มีความเป็นสากลและแนวคิดจิตวิเคราะห์ก็ยังถือเป็นทฤษฎีพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการศึกษาด้านจิตวิทยาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รูปแบบภาษาที่ใช้ในหนังสือทั้งสองฉบับจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและไม่แตกต่างกัน

7) โอกาสพิเศษในการส่งสาร

มิตเชลล์และแบล็คได้กล่าวไว้ในกิตติกรรมประกาศของหนังสือว่าต้องการแบ่งปันประสบการณ์เกี่ยวกับศาสตร์จิตวิเคราะห์ทั้งหมดที่พวกเขาเคยศึกษาและเคยปฏิบัติมา โดยหวังว่าผู้อ่านจะสามารถเข้าถึงและเข้าใจแนวคิดของจิตวิเคราะห์แต่ละแขนงได้มากขึ้น² และในฉบับตีพิมพ์ใหม่ที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาพบว่าผู้เผยแพร่ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการตีพิมพ์ซ้ำไว้ในส่วนแนะนำของฉบับตีพิมพ์ค.ศ.2016 ว่า จิตวิเคราะห์อยู่ในช่วงที่กำลังเผชิญปัญหาและสาธารณชนเข้าใจแนวคิดหลักที่ใช้ในการรักษาอย่างไม่ถูกต้องนัก ผู้ตีพิมพ์จึงต้องการกระตุ้นให้เกิดการถกเถียงใหม่และต้องการให้สาธารณชนใส่ใจกับพัฒนาการของจิตใจและประสบการณ์ส่วนบุคคลมากขึ้น³

8) หน้าที่ของตัวบท

² This book grew out of our shared excitement about the teaching of psychoanalytic ideas, a process that has involved us for over twenty-five years: first as students and supervisees, then as teachers, supervisors, and consultants and educational administrators. We have seen psychoanalytic concepts taught well, and we have seen them taught poorly. [...] It is with this ideal in mind that we have approached the writing of this book, hoping that the reader will find the concepts contained in it stimulating, challenging, and fundamentally graspable. (p.xi)

³ *Freud and Beyond* was inspired by our increasing concern that psychoanalysis was in trouble. [...] We felt a call to address this dilemma, to author a book that would re-stimulate the interest and imagination of intelligent people and get them thinking again about mind, development, and their own internal experience. (p.xxv)

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* เป็นตัวบ่งชี้ประเภทให้ข้อมูล (Informative text) มีหน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ และข้อแนะนำในการนำทฤษฎีไปปฏิบัติทางคลินิก รวมถึงปรับใช้กับประสบการณ์ส่วนบุคคล

3.1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท

1) หัวเรื่องของตัวบท

ชื่อหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาของตัวบทเกี่ยวข้องกับศาสตร์ด้านจิตวิเคราะห์ ทำให้สามารถทราบได้ว่าตัวผู้แปลมีศักยภาพในการแปลหรือไม่ และต้องหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอ้างอิงใดบ้างเพื่อนำมาใช้ในการแปล

2) เนื้อหา

เนื้อหาในหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* แบ่งออกเป็น 9 ส่วน ดังนี้

ตาราง 2 รายการเนื้อหาในหนังสือ *Freud and Beyond*

ชื่อหัวข้อ	รายละเอียดของเนื้อหา
1. Sigmund Freud and the Classical Psychoanalytic Tradition	- From brain to mind - From hypnosis to psychoanalysis - Dream - Childhood sexuality - The aggressive drive - From topography to structure - Freud's legacy
2. Ego Psychology	- Anna Freud: The building blocks of defense theory - Heinz Hartmann: The turn toward adaptation - Developmental ego psychology: Rene Spitz - Developmental ego psychology: Margaret Mahler - A revised theory of instinctual drive: Edith Jacobson

	- Clinical applications of developmental ego psychology - Conclusion
3. Harry Stack Sullivan and Interpersonal Psychoanalysis	- Anxiety and Motivation - Sullivan's approach to obsessionals - Contemporary interpersonal psychoanalysis
4. Melanie Klein and Contemporary Kleinian Theory	- The paranoid-schizoid position - The depressive position - Sexuality - Envy - Projective identification - Wilfred Bion and contemporary Kleinian thought - The analytic situation
5. The British Object Relations School: W. R. D. Fairbairn and D. W. Winnicott	- W. R. D. Fairbairn - D.W. Winnicott - Other independent group innovators
6. Psychologies of Identity and Self: Erik Erikson and Heinz Kohut	- Erik Erikson - Heinz Kohut
7. Contemporary Freudian Revisionists: Otto Kernberg, Roy Schafer, Hans Loewald, and Jacques Lacan	- Otto Kernberg - Roy Schafer - Hans Loewald - Jacques Lacan - Conclusion: Varieties of revisionism
8. Controversies in theory	- Trauma or fantasy: What is the cause of psychopathology? - Conflict of arrested development: What impedes healing? - Gender and sexuality

	- Empiricism or hermeneutics
9. Controversies in technique	- Past vs. Present - Interpretation vs. relationship - Countertransference - Psychoanalysis and other treatments

หัวข้อต่างๆ ที่อยู่ในเนื้อหาของหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* แสดงให้เห็นว่า ในการแปลคำศัพท์เฉพาะจากตัวบทที่คัดสรร ผู้แปลต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ด้านจิตวิเคราะห์พอสมควร จึงจะสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนสื่อสารได้อย่างถ่องแท้ และสามารถแปลคำศัพท์เฉพาะจากตัวบทที่คัดสรรได้อย่างถูกต้องตามต้นฉบับ

3) สิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจ

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* มีสิ่งทีละไว้ในฐานที่เข้าใจเด่นชัดคือความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ซึ่งเป็นที่มาของชื่อหนังสือ *Freud and Beyond* ผู้รับสารต้องมีความรู้เบื้องต้นว่า “ฟรอยด์” คือใคร และมีบทบาทอย่างไรต่อแนวคิดจิตวิเคราะห์

4) โครงสร้างของตัวบท

โครงสร้างในระดับมหภาคของตัวบทในหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ประกอบด้วย 9 บทใหญ่ๆ โดยเรียงลำดับตามช่วงเวลาการศึกษาและการต่อยอดแนวคิดจิตวิเคราะห์แต่ละแขนงตั้งแต่ยุคจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมจนถึงจิตวิเคราะห์ร่วมสมัย แต่ละบทเริ่มต้นด้วยคำกล่าว (Quote) ของนักคิดหรือกวีที่มีชื่อเสียง และประกอบด้วยหัวข้อย่อยซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดจิตวิทยาแขนงนั้นๆ โดยหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่และเป็นตัวพิมพ์หนา หากมีหัวข้อแยกย่อยภายในหัวข้อนั้น จะเขียนด้วยตัวพิมพ์หนาในรูปแบบตัวหนังสือปกติ เช่น

ตาราง 3 โครงสร้างมหภาคของตัวบทในหนังสือ *Freud and Beyond*

ชื่อบท	รายละเอียดของเนื้อหา
1. Sigmund Freud and the Classical Psychoanalytic Tradition	FROM BRAIN TO MIND FROM HYPNOSIS TO PSYCHOANALYSIS The Topographic Model Free Association

	Transference and Resistance DREAM CHILDHOOD SEXUALITY The Theory of Instinctual Drive The Oedipus Complex Psychic Conflict THE AGGRESSIVE DRIVE FROM TOPOGRAPHY TO STRUCTURE FREUD'S LAGACY
2. Ego Psychology	ANNA FREUD: THE BUILDING BLOCKS OF DEFENSE THEORY An Assessment of Psychic Structure HEINZ HARTMANN: THE TURN TOWARD ADAPTATION DEVELOPMENTAL EGO PSYCHOLOGY: RENE SPITZ The Libidinal Object Psychological Fusion DEVELOPMENTAL EGO PSYCHOLOGY: MARGARET MAHLER Separation-Individuation A REVISED THEORY OF INSTINCTUAL DRIVE: EDITH JACOBSON CLINICAL APPLICATIONS OF DEVELOPMENTAL EGO PSYCHOLOGY Developmental Transformation in the Transference CONCLUSION

ในส่วนโครงสร้างระดับจุลภาค พบว่าลักษณะเด่นคือมีประโยคความรวมและประโยคความซ้อนจำนวนมาก ผู้เขียนมักเชื่อมและขยายประโยคด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และเครื่องหมาย em dash (—) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะขยายความโครงสร้างระดับจุลภาคเพิ่มเติม ในหัวข้อที่ 7) โครงสร้างประโยคเป็นลำดับถัดไป

5) อวัจนภาษา

ไม่มี

6) ศัพท์

หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* เป็นหนังสือเฉพาะทางด้านจิตวิเคราะห์ คำศัพท์ที่ปรากฏมีทั้งคำที่สร้างขึ้นใหม่และใช้เฉพาะในบริบทจิตวิเคราะห์เท่านั้น เช่น libidinal drive, selfobject, free association และคำที่มีอยู่แล้วในภาษาอังกฤษแต่มีความหมายแตกต่างไปจากที่ปรากฏในพจนานุกรมทั่วไป และนำมาใช้ในความหมายเฉพาะตามบริบทจิตวิเคราะห์ เช่น condensation, neutralization, detachment, repression ลักษณะของคำศัพท์ที่ปรากฏส่วนใหญ่พบว่าเป็นคำประสม เช่น anal eroticism, castration anxiety, hostile integration, object images, stranger anxiety เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เขียนใช้ความเปรียบ คำคุณศัพท์และคำกริยาวิเศษ ในการเขียนร่วมด้วยเพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพได้มากขึ้น เช่น

Before Freud, hysterics—patients who suffered from physical disabilities but evidenced no obvious actual physical impairment—were regarded as malingerers, morally suspect fakers, or victims of a generally weakened nervous system that produced random, meaningless disturbances in functioning. (p.3)

We noted in chapter 1 that Freud's view of human instinctual endowment turned darker in 1919, when he concluded that aggression was a second instinctual drive equal in importance to libido. (p.49)

7) โครงสร้างประโยค

จากบริบทแวดล้อมของคำศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยคัดสรรมา พบลักษณะของโครงสร้างประโยคหลากหลาย ดังนี้

โครงสร้างประโยคความเดียว (Simple sentence) เช่น

Free association retained some of the trappings of hypnotism. (p.6)

Emily began to pursue the analytic work in her characteristically efficient fashion. (p.76)

โครงสร้างประโยคความรวม (Compound Sentence) เช่น

The baby picks up the anxiety and experiences it as a tension, demanding relief. (p.67)

Love in the paranoid-schizoid position is pure but brittle and thin. (p.97)

โครงสร้างประโยคความซ้อน (Complex Sentence) เช่น

Although not explicitly discussed in this book, a relational sensibility is implicit in its form and content. (Introduction page.xxvi)

Personality is “the relatively enduring pattern of recurrent interpersonal situations which characterize a human life” (p.62)

ประโยคความผสม (Compound-Complex Sentence) เช่น

As a strategic device, free association helps the analyst discern the patient’s secrets, the unconscious wishes, *while* the defenses remain active and can be addressed. (p.6)

The theory of sexuality that Freud developed over the next several years (1905b) is based on the notion of instinctual *drive*, which became Freud’s fundamental building block for all his subsequent theorizing. (p.13)

8) ลักษณะเหนือหน่วยเสียง

ตัวบทในหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ใช้ลักษณะเหนือหน่วยเสียงที่เด่นชัดคือ การใช้ตัวเอียง (Italic) สำหรับข้อความในเนื้อหาที่ต้องการเน้นความสำคัญและสำหรับคำที่เป็นศัพท์เฉพาะ เช่น

The kind of patient he found most intriguing was not the person rent by intense conflict, or tormented by disturbing, puzzling symptoms, or burdened by depression or guilt, but the person who acted and functioned like a person but who didn’t *feel to himself* like a person (p.124) (เน้นให้ความสำคัญ)

False self disorder was the term Winnicott began to use to characterize this form of psychopathology in which subjectivity itself, the quality of personhood, is somehow disordered. (p.124) (คำศัพท์เฉพาะ)

The *theory* of psychoanalysis, Kohut would eventually conclude, had been elevated to such a sacrosanct position in the field that it had come to have a destructive impact on the *process* of psychoanalysis, Freud’s true gift to posterity. (p.156) (เน้นให้ความสำคัญ)

The application of Freud’s understanding of symbolism was greatly broadened through his use of the concept of *sublimation*. (p.191) (คำศัพท์เฉพาะ)

3.2 การวิเคราะห์คำศัพท์เฉพาะทางด้านจิตวิเคราะห์ที่เป็นปัญหาในการแปล

ผู้วิจัยพบปัญหาในการแปล 3 ประการ ดังนี้

3.2.1 คำศัพท์เฉพาะทางมีความหมายไม่ตรงตามตัว

จากคำศัพท์เฉพาะทางจำนวน 30 คำที่ผู้วิจัยเลือก พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นศัพท์บัญญัติทางจิตวิทยาที่มีปรากฏในพจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาของสมาคมจิตวิทยาอเมริกา หรือ APA ศัพท์บัญญัติคือคำที่มีความเป็นทางการและน่าเชื่อถือ มีความหมายไม่ตรงตามตัวเนื่องจากสร้างมาเพื่อใช้ในความหมายเฉพาะต่างจากคำโดยทั่วไป การแปลศัพท์บัญญัติจึงต้องใช้กระบวนการวิเคราะห์ห่มโนทัศน์เพื่อให้เข้าใจนิยามและความหมายที่แท้จริงของคำนั้นๆ เช่น

ตัวอย่างที่ 1

For example, “**glove anaesthesia**,” the lack of feeling in the hand, makes no sense neurologically. The nerves in the hand extend up the arm; if the nerves themselves were damaged, the numbness would not be limited only to the hand. But glove anaesthesia makes sense psychologically.

คำว่า “glove anaesthesia” เป็นอาการทางจิตชนิดหนึ่ง หากพิจารณาแค่รูปคำอาจทำให้เข้าใจผิดว่ามีความหมายเกี่ยวข้องกับถุงมือ (glove) และยาสลบหรือการระงับความรู้สึก (anaesthesia) ซึ่งเป็นความหมายที่ผิดไปจากต้นฉบับ จึงไม่สามารถแปลว่า “ถุงมือระงับความรู้สึก” ได้ ต้องอาศัยการวิเคราะห์ห่มโนทัศน์ของคำศัพท์เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถสร้างคำแปลได้อย่างเหมาะสม

ตัวอย่างที่ 2

It is crucial that the mother be there when needed, but it is equally crucial that she recede when she is not needed. She creates what Winnicott termed a **holding environment**, a physical and psychical space within which the infant is protected without knowing he is protected [...]

คำว่า “holding environment” เป็นสถานะหนึ่งซึ่งส่งผลต่อสภาพจิตใจของบุคคล หากพิจารณาแค่รูปคำอาจทำให้เข้าใจผิดว่าคำศัพท์หมายถึงสภาพแวดล้อมที่มีการถือครองหรือการครอบครอง ซึ่งเป็นความหมายที่ผิดไปจากต้นฉบับ จึงไม่สามารถใช้การแปลตรงว่า “สภาพแวดล้อมถือครอง” ได้ ต้องอาศัยการวิเคราะห์ห่มโนทัศน์ของคำศัพท์เพิ่มเติมเพื่อให้สามารถสร้างคำแปลได้อย่างเหมาะสม

3.2.2 กลวิธีการสร้างคำของคำศัพท์เฉพาะทาง

คำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรจำนวน 30 คำจัดอยู่ในประเภทคำภาษาอังกฤษเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (English for Special Purpose: ESP) ซึ่งมีกลวิธีการสร้างคำ ดังนี้

3.2.2.1 คำสร้างใหม่ที่เกิดจากการประสมคำ

คือการนำคำที่มีอยู่แล้วในภาษามารวมกันเพื่อสร้างเป็นคำใหม่ โดยอาจเป็นการนำคำชนิดที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกันหรือต่างชนิดกันมารวมกัน เช่น คำนามประสมกับคำนาม คำนามประสมกับคำคุณศัพท์ ได้เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายไม่ตรงกับหน่วยคำที่นำมาประสมกัน นอกจากนี้ จากคำศัพท์ที่คัดสรรพบว่าแม้ส่วนใหญ่จะสร้างคำด้วยการประสมคำ แต่ลักษณะของการนำคำมาประสมกันมีความหลากหลายและมีองค์ประกอบต่างกัน เช่น

ตาราง 4 ตัวอย่างคำศัพท์ที่สร้างจากการประสมคำ

คำศัพท์	การประสมคำ	คำแปลแบบตรง
posthypnotic suggestion	คำคุณศัพท์ + คำนาม การประสมกันของคำที่สร้างจากการแผลงคำ (Derivation)	การแนะนำหลังจาก การสะกดจิต
reaction formation	คำนาม + คำนาม การประสมกันของคำที่สร้างจากการแผลงคำ (Derivation)	การเกิดปฏิกิริยา
erogenous zone	คำคุณศัพท์ + คำนาม การประสมกันของคำยืมภาษากรีกหรือละติน	อีโรจีนัสโซน
autistic shell	คำคุณศัพท์ + คำนาม การประสมกันของคำยืมภาษากรีกหรือละติน	เปลือกของออทิ สติก
paranoid-schizoid position	คำคุณศัพท์ + คำคุณศัพท์ + คำนาม การประสมกันของคำยืมภาษากรีกหรือละตินและ คำยืมจากภาษาเยอรมัน	ตำแหน่ง หวาดระแวงโรคจิต

3.2.2.2 คำสร้างใหม่ที่มาจากคำที่ใช้อยู่ทั่วไปแต่เปลี่ยนความหมายไปจากเดิม

คือการเปลี่ยนความหมายของคำโดยไม่เปลี่ยนหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำ ทำให้ความหมายของคำเดิมที่ใช้นั้นทั่วไปเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อปรากฏในบริบทเฉพาะ ซึ่งในที่นี้คือบริบททางจิตวิเคราะห์ กรณีนี้จึงไม่สามารถแปลตรงหรือใช้ความหมายเดิมของคำศัพท์ที่มีอยู่ได้ เช่น

Condensation, displacement, **symbolism**—all are employed in the dream work to transform the unacceptable latent dream thoughts into acceptable, although apparently meaningless, disconnected images, which are strung

together into a story (*secondary elaboration*), to throw the dreamer even further off the track.

คำว่า condensation มีความหมายบัญญัติไว้ในพจนานุกรมศัพท์บัญญัติสาขาวิชาภูมิศาสตร์ว่า การควบแน่น และมีความหมายในพจนานุกรมทั่วไปว่า การทำให้ลดลง

คำว่า symbolism มีความหมายบัญญัติไว้ในพจนานุกรมหลายสาขาวิชาว่า สัญลักษณ์นิยม และมีความหมายในพจนานุกรมทั่วไปว่า การแสดงสัญลักษณ์

คำว่า secondary elaboration เป็นคำประสมที่เป็นคำปรากฏร่วมใหม่ เมื่อพิจารณาความหมายขององค์ประกอบคำอาจแปลได้ว่า การแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมขึ้นรอง

การแปลคำศัพท์เฉพาะทางข้างต้นนี้ไม่สามารถใช้ความหมายของคำศัพท์เดิมที่ใช้ในพจนานุกรมทั่วไป หรือใช้ตามคำศัพท์บัญญัติของสาขาวิชาอื่นได้ เนื่องจากจะทำให้คำแปลไม่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะทางจิตวิเคราะห์

3.2.2.3 คำสร้างใหม่ที่มาจากการประสมคำสร้างใหม่กับคำเดิมที่ใช้ทั่วไปแต่เปลี่ยนความหมายไปจากเดิม

คือคำศัพท์ที่ประกอบด้วยคำสร้างใหม่ซึ่งไม่เคยมีการให้ความหมายอย่างเป็นทางการประสมกับคำเดิมที่มีความหมายใหม่สองคำขึ้นไปมาประสมกัน เช่น prototypical biphasic visual pattern, primary erotogenic masochism

3.2.2.4 คำสร้างใหม่ที่มาจากการยืมคำภาษาต่างประเทศ

คือคำศัพท์ที่สร้างจากการยืมคำภาษากรีกมาใช้ จากคำศัพท์ที่คัดสรรมีจำนวน 3 คำ คือ parataxic, syntactic, preoedipal และคำศัพท์ที่สร้างจากการยืมคำภาษาฝรั่งเศสมาใช้ คือ neutralization และ omnipotence

3.2.3 คำศัพท์เฉพาะทางที่ปรากฏในงานเขียนกึ่งวิชาการ

จากคำศัพท์เฉพาะทางจำนวน 30 คำที่ผู้วิจัยเลือก พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นศัพท์บัญญัติทางจิตวิทยาที่มีปรากฏในพจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาของสมาคมจิตวิทยาอเมริกา หรือ APA ศัพท์บัญญัติส่วนใหญ่เป็นคำที่ใช้ภาษาระดับทางการเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือทางวิชาการ คือคำที่มีลักษณะเป็นทางการ เป็นภาษาระดับสูงจึงมักสร้างคำจากภาษากรีกและละติน เช่นเดียวกับคำศัพท์บัญญัติในภาษาไทยที่มักประกอบขึ้นจากการยืมคำภาษาบาลีสันสกฤต การแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรมาจึงจำเป็นต้องรักษาระดับภาษาของคำศัพท์ไว้เพื่อสื่อถึงความเป็นวิชาการของหนังสือ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้เขียนหนังสือได้ระบุไว้ในส่วนคำนำว่าต้องการให้ตัวบททำหน้าที่สื่อสารองค์

ความรู้ได้ดีทั้งกับผู้รับสารที่เป็นกลุ่มนักวิชาการ (Expert) และกลุ่มบุคคลทั่วไป (Layperson) ที่สนใจเรื่องจิตวิเคราะห์ อีกทั้งรูปแบบการเขียนและสำนวนภาษาในตัวบทมักใช้ภาษาวรรณศิลป์ร่วมด้วยเพื่อให้ตัวบทมีความน่าสนใจและอ่านง่ายกว่าตำราวิชาการ เช่น การขึ้นต้นแต่ละบทด้วยคำกล่าวหรือบทประพันธ์ (Quote) ของนักคิดและนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเพื่อสร้างจินตภาพ การซ้ำโครงสร้างประโยคหรือข้อความเพื่อเน้นย้ำความหมาย การตั้งคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจและชวนให้ติดตาม การใช้คำขยายและส่วนขยายมากเพื่อสร้างภาพและความเข้าใจแก่ผู้อ่าน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

การอ้างคำกล่าวของนักคิดหรือนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง

1

SIGMUND FREUD AND THE CLASSICAL PSYCHOANALYTIC TRADITION

Very deep is the well of the past. . . . For the deeper we sound, the further down into the lower world of the past we probe and press, the more do we find that the earliest foundations of humanity, its history and culture, reveal themselves unfathomable.

—*Thomas Mann*

In 1873, when Freud was seventeen, the German archaeologist Heinrich Schliemann put together clues from fragmentary historical and literary sources and located the ancient city of Troy on the coastal plain of what is now Turkey. Perhaps no other event so fired the imagination of Freud, who tended to draw his inspiration from ancient heroes such as Moses and Hannibal. Later, Freud's consulting room came to resemble the office of an archaeologist, filled with primitive sculptures and relics. The site of Freud's dig was not the earth but the minds of his patients; the tools he used were not a shovel and brushes but psychoanalytic interpretations. [...] (p.1)

การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบ

Interpretations, like the sculptor's chisel, would be used to target and then chip away at the imprisoning defenses, exposing the patient's inner psychic reality.

การตั้งคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจและชวนให้คิดตาม

Upon inquiry, the analyst and Oscar learned that he had felt both elated and anxious following the previous evening's sexual encounter. Things going well with this woman frightened and confused him. What would happen? Would this mean a commitment he felt ill-prepared to make? In reflecting on his request, the next morning for oral sex, it became clear to Oscar that there was an absolute certainty his girlfriend would be antagonized and that their characteristic political debate would follow. (p.65)

การซ้ำโครงสร้างประโยคหรือข้อความเพื่เน้นย้ำความหมาย

A common experience of beginning therapists is a feeling of being completely overwhelmed. Out of all the things the patient says, of all the feelings expressed, of all the experiences described or omitted, how does one choose a focus for the process of therapy?

การใช้คำขยายและส่วนขยายมากเพื่อสร้างภาพและความเข้าใจแก่ผู้อ่าน

Drawing heavily on the Darwinian metaphors of his day, Freud portrayed humankind as only incompletely evolved, as torn by a fundamental rift between bestial motives and civilized conduct and demeanor, between an animal nature and cultural aspirations. And the very process of socialization entailed self- alienation and self-deception. Consistent with Freud's understanding of animal nature (drawn from the zoology and animal psychology of his day) was his view of people as "driven" to seek pleasure in a single-minded and rapacious fashion.

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาวรรณศิลป์ของผู้เขียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ตัวบทอ่านง่ายกว่าตำราวิชาการและเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะได้ง่ายขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่าการแปลคำศัพท์เฉพาะทางซึ่งมีระดับภาษาที่สูงและมีความเป็นทางการให้สามารถอ่านได้อย่างลื่นไหลและเป็นธรรมชาติในบริบทของการใช้ภาษาระดับกึ่งวิชาการเช่นนี้มีความท้าทายอย่างมาก การแปลจะต้องเลือกสรรคำในภาษาปลายทางอย่างเหมาะสมทั้งในแง่ขององค์ประกอบของคำและความหมายของคำเพื่อให้สื่อถึงความเป็นศัพท์เฉพาะทางอย่างครบถ้วน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ใช่

คำที่ยากเกินไปหรือคำที่ไม่คุ้นตาผู้อ่านเพื่อรักษาระดับภาษาของคำศัพท์ให้สอดคล้องและกลมกลืนกับบริบทแวดล้อมให้ได้มากที่สุด

ผู้วิจัยจึงต้องหาแนวทางการแปลที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถถ่ายทอดความหมายของคำศัพท์และรักษาสมมูลภาพของคำไว้ได้ตามที่ตัวบทต้นฉบับต้องการสื่ออย่างครบถ้วน และยังต้องทำให้ผู้อ่านในภาษาปลายทางสามารถเข้าใจใจความสำคัญของคำศัพท์ รวมถึงแนวคิดจิตวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องทั้งตามความหมายของตัวบทต้นฉบับและตามบริบทที่สอดคล้องกับภาษาปลายทาง

3.3 การวางแผนการแปลและแก้ไขปัญหาการแปลคำศัพท์เฉพาะทาง

3.3.1 การวางแผนการแปลโดยรวม

ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียานา นอร์ด โดยวิเคราะห์องค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการตัดสินใจแปลตัวบทให้มีระดับภาษาใกล้เคียงกับตัวบทต้นฉบับมากที่สุด นั่นคือ เป็นภาษาเขียนระดับกึ่งทางการที่มีการใช้ภาษาวรรณศิลป์ร่วมด้วย

3.3.2 การวางแผนการแปลคำศัพท์เฉพาะทาง

สำหรับการแปลคำศัพท์เฉพาะจิตวิเคราะห์ที่คัดสรรจากหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางในการแก้ปัญหา ดังนี้

1) วิเคราะห์คำศัพท์ตามแนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล์ และแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก

2) วิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ตามแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของมาเรีย เทเรซา คาเบอร์ โดยผู้วิจัยจะพิจารณาศึกษาลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์จากพจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาของสมาคมจิตวิทยาอเมริกัน *APA Dictionary of Psychology*. 2nd ed. เป็นอันดับแรก แล้วจึงเลือกศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถืออื่นๆ ได้แก่ www.encyclopedia.com

www.oxfordreference.com

<https://medical-dictionary.thefreedictionary.com>

www.psychologytoday.com

www.goodtherapy.org

<https://melanie-klein-trust.org.uk>

www.ebrary.net

www.merriam-webster.com

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คำศัพท์ไม่พบข้อมูลมโนทัศน์ปรากฏในแหล่งอ้างอิงข้างต้น ผู้วิจัยจะพิจารณาศึกษามโนทัศน์ของคำศัพท์จากแหล่งข้อมูลอื่นเป็นลำดับต่อไป

3) เลือกวิธีการแปลที่เหมาะสม โดยเริ่มจากวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทยของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ ที่สามารถเทียบเคียงกับวิธีการสร้างคำศัพท์ในต้นฉบับ จากนั้นจึงใช้แนวทางการแปลแบบตีความของฌอง เดอลีหรือแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก แล้วแต่ความเหมาะสม ร่วมกับแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวงศ์ เป็นลำดับต่อไป

4) แปลคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรโดยเลือกคำแปลให้เหมาะสมกับตัวบทต้นฉบับซึ่งเป็นหนังสือกึ่งวิชาการมากที่สุด เพื่อรักษาสมมูลภาพของคำศัพท์ไว้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกคำศัพท์เฉพาะทางที่มีปัญหาในการแปลทั้งหมด 30 คำ โดยมีสมมติฐานเกี่ยวกับแนวทางการแปลของคำศัพท์แต่ละประเภท ดังนี้

ตาราง 5 สมมติฐานเกี่ยวกับแนวทางการแปลคำศัพท์ที่คัดสรร

กลุ่มที่ 1	
ลักษณะการสร้างคำตามหลักของยูล	การประสมคำ (Compounding)
คำศัพท์ที่วิเคราะห์ (20 คำ)	psychic reality, glove anesthesia, posthypnotic suggestion, hypnotic trance, secondary elaboration, infantile seduction, erogenous zone, self-alienation, reaction formation, primary narcissism, autistic shell, prototypical biphasic visual pattern, primary erotogenic masochism, security operations, paranoid-schizoid position, depressive position, character neurosis, fate neurosis, repetition compulsion, holding environment
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสมคำ
ประเภทของคำสร้างใหม่และแนวทางการแปลของนิวมาร์ก	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
กลุ่มที่ 2	
ลักษณะการสร้างคำตามหลักของยูล	การยืมคำ (Borrowing)

คำศัพท์ที่วิเคราะห์ (2 คำ)	parataxic, syntactic
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ หรือการสมาสคำ
ประเภทของคำสร้างใหม่และแนวทางการแปลของนิวมาร์ก	คำแผลง (Derived word) ใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรกควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรใส่เครื่องหมายอัญประกาศ “ ”
กลุ่มที่ 3	
ลักษณะการสร้างคำตามหลักของยูล	การยืมคำ (Borrowing)
คำศัพท์ที่วิเคราะห์ (2 คำ)	neutralization, omnipotence
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ
ประเภทของคำสร้างใหม่และแนวทางการแปลของนิวมาร์ก	คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) ให้แปลโดยพิจารณากลุ่มผู้อ่าน และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้อธิบายแบบรวบรัด
กลุ่มที่ 4	
ลักษณะการสร้างคำตามหลักของยูล	การแผลงคำ (Derivation)
คำศัพท์ที่วิเคราะห์ (6 คำ)	condensation, symbolism, sublimation, hatching, preoedipal, impingement
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ
ประเภทของคำสร้างใหม่และแนวทางการแปลของนิวมาร์ก	เป็นได้ทั้งคำแผลง (Derived word) และคำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) คำแผลง: ใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรกควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรใส่เครื่องหมายอัญประกาศ “ ”

	คำเดิมที่มีความหมายใหม่: แปลโดยพิจารณาจากผู้ ผู้อ่าน และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วใน ภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด

จากการวิเคราะห์ดังที่ได้แสดงให้เห็นข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คำศัพท์เฉพาะทางที่ปรากฏในตัวบทมีลักษณะเด่นหลายประการ เช่น คำศัพท์ที่สร้างจากการประสมคำด้วยองค์ประกอบของคำที่แตกต่างหลากหลาย คำศัพท์ที่สร้างจากคำยืมภาษาต่างประเทศ คำศัพท์ที่มาจากคำที่มีใช้อยู่ทั่วไปแต่เมื่อใช้ในบริบทเฉพาะทางทำให้ความหมายเปลี่ยนไปจากเดิม รวมถึงเป็นคำศัพท์เฉพาะทางที่ปรากฏในงานเขียนกึ่งทางการซึ่งใช้ภาษาวรรณศิลป์ในการเขียนด้วย

ในส่วน of คำศัพท์เฉพาะทางที่เป็นปัญหา ผู้วิจัยจะแปลโดยเรียงเนื้อหาในบทที่ 4 ตามลำดับคำศัพท์ที่ปรากฏในหนังสือ Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought เพื่อรักษาความต่อเนื่องของคำศัพท์ที่ปรากฏในเนื้อหาแต่ละบทไว้ และในเบื้องต้นจะแปลโดยยึดสมมติฐานตามที่ได้แสดงไว้ข้างต้น ในกรณีที่คำศัพท์บางคำไม่สามารถแปลได้ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจะเขียนอธิบายไว้ในบทที่ 5 ต่อไป

ผู้วิจัยเสนอกระบวนการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตาราง 6 รูปแบบการวางแผนกระบวนการแปลคำศัพท์ที่คัดสรร

คำศัพท์ที่ศึกษา:	
ต้นฉบับ	บทแปล
คำอธิบายการแปล:	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก	
การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์	
คำแปลที่ได้เบื้องต้น:	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล	

จากการวิเคราะห์ตัวบท คำศัพท์เฉพาะทางที่เป็นปัญหาในการแปล และแนวทางการแก้ปัญหามาตามที่ได้เสนอมาข้างต้น ในบทถัดไปจะเป็นการแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่ปรากฏในตัวบทถึงวิชาการตามแนวทางและขั้นตอนที่เสนอไว้ พร้อมคำอธิบายประกอบการแปล และสรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

บทที่ 4

ตัวบทต้นฉบับ บทแปล และคำอธิบายการแปล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 1) psychic reality	
ต้นฉบับ A common experience of beginning therapists is a feeling of being completely overwhelmed. Out of all the things the patient says, of all the feelings expressed, of all the experiences described or omitted, how does one choose a focus for the process of therapy? Freud offered a clear map to guide our clinical efforts. We were looking for a life force expressed in an unacceptable libidinal or aggressive impulse, which had been captured and intrapsychically imprisoned by ego defenses. Interpretations, like the sculptor's chisel, would be used to target and then chip away at the imprisoning defenses, exposing the patient's inner psychic reality. This inner psychic reality, essentially driven by pleasure-seeking fantasy, pulled the patient away from facing what Freud had referred to as "the brick wall of reality" that would challenge unacceptable fantasies and free the entangled energy for more realistic projects	บทแปล ประสบการณ์ทั่วไปที่นักบำบัดมือใหม่ต้องเผชิญคือความรู้สึกท่วมท้นไปด้วยข้อมูลจากผู้ป่วย ทุกสิ่งที่ผู้ป่วยพูด ทุกความรู้สึกที่ผู้ป่วยแสดงออก ทุกประสบการณ์ที่ผู้ป่วยเล่าให้ฟัง หรือกระทั่งที่ละเว้นไม่เล่าถึง แล้วนักบำบัดจะเลือกจุดเน้นอย่างไรสำหรับกระบวนการรักษา ฟรอยด์ได้มอบแผนที่อันชัดเจนไว้ นำทางเราในกระบวนการบำบัดผู้ป่วย สิ่งที่เรา กำลังมองหา คือพลังที่ถ่ายทอดออกมาในรูปของตัณหาอันไม่เป็นที่ยอมรับหรือแรงกระตุ้นอันก้าวร้าว ซึ่งถูกหยุดยั้งและกักขังอยู่ภายในจิตใจด้วยเกราะป้องกันตัวของอัตตา การตีความซึ่งเปรียบเหมือนกับสิ่วของประติมากรที่ใช้เพื่อกำหนดเป้าหมายการแกะสลัก แล้วจึงค่อยๆ สกัดเกราะป้องกันที่กักขังพลังภายในออก เพื่อเผยสัจภาวะแห่งจิตภายในออกมา โดยพื้นฐานแล้วสัจภาวะแห่งจิตภายในซึ่งขับเคลื่อนด้วยความเพ้อฝันหาความพึงพอใจ มีหน้าที่ดึงผู้ป่วยให้ออกห่างจากการเผชิญกับสิ่งที่ฟรอยด์เรียกว่า "กำแพงอิฐแห่งความจริง" ซึ่งจะไปทำลายความเพ้อฝันอันไม่เป็นที่ยอมรับ และปลดปล่อยพลังงานภายในแสนยุ่งเหยิงเพื่อสิ่งที่มีจริงมากยิ่งขึ้น

คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก psychic (adjective) + reality (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า คำว่า psychic เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากภาษากรีก <i>psykhikos</i> “of the soul, spirit, mind” (Etymoline, 2023) หมายถึง “เกี่ยวกับวิญญาณ จิตวิญญาณ จิตใจ” และตามพจนานุกรม Longman Dictionary of Contemporary English (2023) มีความหมาย ดังนี้ 1. relating to the power of the human mind to do strange or surprising things that cannot be explained by reason หมายถึง เกี่ยวกับพลังทางจิตใจของมนุษย์ที่จะทำสิ่งแปลกหรือน่าประหลาดที่ไม่สามารถอธิบายด้วยเหตุผลได้ 2. affecting the mind rather than the body ตรงกับคำแปลภาษาไทยว่า เกี่ยวกับจิตทางด้านจิตใจ (Longdo dict, 2023) คำว่า reality เป็นคำที่ใช้ทั่วไป พจนานุกรม Longman Dictionary of Contemporary English (2023) ให้ความหมาย ดังนี้ 1. what actually happens or is true, not what is imagined or thought 2. the fact that something exists or is happening ทั้งสองความหมายตรงกับคำแปลภาษาไทยว่า ความเป็นจริง สภาพที่แท้จริง ของจริง (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the <u>internal reality</u> of fantasies, wishes, fears, dreams, memories, and anticipations as <u>distinguished from the external reality of actual events and experiences.</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก Encyclopedia.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the concept referred to the <u>force of reality associated with the subject's internal fantasy life</u>, which could <u>oppose</u> and even <u>dominate perception of external reality</u>; it could, in other words, seem more "real" than reality itself จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ หมายถึง เป็นความจริงของโลกความเพื่อฝันภายในจิตใจ ซึ่งอาจตรงข้าม แตกต่าง หรือมีอำนาจเหนือความจริงภายนอกก็ได้	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสมคำ

แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก	คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: สิ่งที่เกิดขึ้นจริงทางด้านจิตใจ / ความเป็นจริงของสิ่งเหนือธรรมชาติ / สภาพความเป็นจริงของจิตใจ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์หมโนทัศน์: พลังความจริงของโลกในจิตใจ / ความจริงของจิตใจ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์หมโนทัศน์พบว่า Psychic reality มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าคำที่นำมาประสมกัน อีกทั้งความหมายที่ (1) ของ reality ยังเน้นว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจริงๆ ไม่ใช่สิ่งที่จินตนาการหรือคิดเอาเอง ซึ่งนับว่าตรงกันข้ามกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หมโนทัศน์ของคำศัพท์ ที่อธิบายว่า Psychic reality หมายถึง ความเป็นจริงซึ่งเกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลและแตกต่างจากประสบการณ์จริงที่เกิดในโลกภายนอก ผู้วิจัยไม่สามารถแปลแบบตรงตัวหรือใช้การถ่ายเสียงได้ จึงเลือกใช้การสร้างคำเชิงคำจำกัดความและคำอธิบายลักษณะ ดังนี้ ใช้คำว่า “สัจจ (สัจจ)” ซึ่งเป็นคำจากภาษาบาลี หมายถึง ความจริง (Palidict, 2566) สมาสกับคำยืมภาษาบาลีสันสกฤต “ภาวะ” หมายถึง ความมี ความเป็น ความปรากฏ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพื่อสื่อถึงการมีสิ่งปรากฏในจิตใจ ใช้คำว่า “แห่ง” ทำหน้าที่เป็นคำบุพบทบอกความเป็นเจ้าของ (ระดับภาษาทางการกว่าคำว่า ของ) เพื่อสื่อถึง ส่วนความจริงของจิตใจที่ปรากฏภายใน แยกกับความจริงของภายนอก และใช้คำภาษาบาลีว่า “จิต (จิตต)” หมายถึง จิต ใจ ความคิด เพื่อสะท้อนถึงความคิด สิ่งที่อยู่ในจิตใจ ได้คำแปลเป็นภาษาไทยว่า “สัจภาวะแห่งจิต”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 2) glove anesthesia

ต้นฉบับ

Freud started out as a researcher in neurophysiology, and when he switched from research to clinical practice, he treated patients suffering from what were understood to be neurological conditions, victims of damaged or weakened nerves. The dramatic demonstrations of the renowned neurologists Jean-Martin Charcot and Hippolyte Bernheim he witnessed during a stay in France sparked his interest in unconscious ideas, fatefully shifting his focus from brain to mind. For example, “**glove anaesthesia**,” the lack of feeling in the hand, makes no sense neurologically. The nerves in the hand extend up the arm; if the nerves themselves were damaged, the numbness would not be limited only to the hand. But **glove anaesthesia** makes sense psychologically. The *idea* the patient has of his hand is central to the functional disability. It is not the nerves themselves that are damaged; something is disordered in the patient’s thoughts, thoughts about his hand. The patient may have no direct access to these thoughts; they may be absent from the conscious portion of his mind. Yet they have a powerful effect and result in a physical phenomenon.

บทแปล

ฟรอยด์เริ่มจากการเป็นนักวิจัยในสาขาสรีรวิทยาและเมื่อเขาเปลี่ยนจากการทำวิจัยมาทำงานออกตรวจ เขาได้รักษาผู้ป่วยที่ทุกข์ทรมานจากอาการเส้นประสาทเสียหายหรืออ่อนแรง ซึ่งเป็นอาการที่เคยเข้าใจกันว่าเป็นภาวะทางระบบประสาท สิ่งที่จุดประกายให้ฟรอยด์สนใจความคิดไร้สำนึกและเปลี่ยนไปให้ความสำคัญกับจิตใจแทนสมองคือการรักษาอันน่าทึ่งของฌอง มาร์แตง ชาร์โก และฮิปโพลิต เบร์นไฮม์ นักประสาทวิทยาผู้มีชื่อเสียง ซึ่งฟรอยด์ได้มีโอกาสเฝ้าดูการรักษาด้วยตัวเองขณะอยู่ที่ฝรั่งเศส ตัวอย่างเช่น “**อาการชาขั้วมือ (glove anesthesia)**” เป็นการสูญเสียความรู้สึกบริเวณมือซึ่งไม่สามารถอธิบายในเชิงประสาทวิทยาได้ เนื่องจากเส้นประสาทบริเวณมือทอดตัวยาวถึงแขน ดังนั้นหากเส้นประสาทเสียหาย อาการชาต้องเกิดขึ้นบริเวณแขนเช่นเดียวกับมือ แต่**อาการชาขั้วมือ (glove anesthesia)** สามารถอธิบายได้ในเชิงจิตวิทยา เพราะ**มโนคติ**ที่ผู้ป่วยมีต่อมือของตนคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้อวัยวะใช้งานไม่ได้ เส้นประสาทไม่ได้เสียหาย แต่มีบางสิ่งในความคิดของผู้ป่วยที่ผิดปกติ คือความคิดเกี่ยวกับมือของเขา ผู้ป่วยอาจไม่สามารถเข้าถึงความคิดนั้นได้โดยตรงเพราะมันอาจขาดหายไปจากส่วนของจิตสำนึก แต่มันมีผลกระทบมหาศาลและก่อให้เกิดอาการทางกายภาพกับผู้ป่วย

คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก glove (noun) + anesthesia (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า คำว่า glove เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทั่วไป หมายถึง a piece of clothing that you wear on your hand in order to protect it or keep it warm (Longman Dictionary of Contemporary English, 2023) ตรงกับคำแปลภาษาไทยว่าถุงมือ (Longdo Dict, 2023) คำว่า anesthesia เป็นคำเฉพาะ ยืมจากภาษากรีก <i>anaisthēsia</i> สร้างจาก <i>an-</i> “without” + <i>aisthēsis</i> “feeling” + <i>-ia</i> (noun) (Etymoline, 2023) ตามพจนานุกรม Longman Dictionary of Contemporary English (2023) มีนิยาม ดังนี้ 1. the use of anaesthetics in medicine 2. the state of being unable to feel pain หมายถึง (1) การใช้ยาสลบในทางการแพทย์ (2) สภาวะไม่รู้สึกรับรู้ความเจ็บปวด (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>SENSORY CONVERSION SYMPTOM</u> in which there is a functional <u>loss of sensitivity in the hand and part of the forearm</u> i.e., areas that would be covered by a glove ผู้วิจัยศึกษาจาก Oxford reference ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ <u>Absence of sensation or feeling in the hand</u>, the anaesthetic area ending abruptly at the wrist, invariably <u>a conversion symptom</u>, the distribution of sensory nerve fibres allowing no possible neurological cause of the symptom, because the nerve that supplies the hand also supplies the lower arm จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ หมายถึง อาการสูญเสียการรับรู้ประสาทสัมผัสบริเวณมือหรือแขนท่อนปลาย เป็นอาการในกลุ่มโรค conversion symptom/conversion disorder	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ถุงมือไร้ความรู้สึกเจ็บปวด / การฉีดยา	
ถุงมือ	

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์โน้ตศัพท์: บริเวณมือไร้ความรู้สึก เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์โน้ตศัพท์พบว่า glove anesthesia เป็นอาการหนึ่งในกลุ่มโรค Conversion disorder (อาการทางกายหรือการสูญเสียหน้าที่ของส่วนรับรู้ความรู้สึกทางกายที่ไม่ทราบสาเหตุทางเวชปฏิบัติ) ไม่เกี่ยวข้องกับ “เครื่องแต่งกายที่ใช้สวมเพื่อให้มืออุ่น” ตามความหมายที่ (1) ของคำว่า glove แต่เป็นเพียงการใช้คำศัพท์ธรรมดา เพื่อสื่อถึง *ขอบเขต* ของ *สภาวะไม่รู้สึกถึงความเจ็บปวด* (anesthesia ในความหมายที่ 2) เท่านั้น การแปลจึงต้องอาศัยความหมายจากการวิเคราะห์โน้ตศัพท์ร่วมกับการสร้างคำจำกัดความ หากพิจารณาจากการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของโน้ตศัพท์พบว่าคำศัพท์เป็นชื่อของอาการทางจิตรูปแบบหนึ่ง ผู้วิจัยจึงเลือกคำว่า อาการ (คำนาม) ซึ่งเป็นคำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤตที่มีใช้กันทั่วไปในภาษาไทย โดยเฉพาะใช้กับความเจ็บป่วย แทนคำว่าสภาวะ หมายถึง ความรู้สึก สิ่งที่ปรากฏ หรือภาวะ ผิดปกติในร่างกายที่บ่งบอกความผิดปกติ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ผู้วิจัยใช้คำว่า “ช่วง” เพื่อสื่อถึงระยะที่ต่อเนื่อง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) แทนการใช้คำว่ามือเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เกิดจินตนาการได้ว่าเป็นบริเวณมือและรอบๆ ปลายแขน โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “บริเวณ” เนื่องจากมโนทัศน์ของคำศัพท์ระบุว่าเป็น part of the forearm ซึ่งมีระยะที่ยาวและกว้างกว่าแค่บริเวณมือ ได้คำแปลเป็นภาษาไทยว่า “อาการชาช่วงมือ” และกำกับด้วยคำภาษาอังกฤษในวงเล็บ เพื่อสื่อถึงลักษณะชื่ออาการเฉพาะของโรค Conversion disorder ได้เป็น “อาการชาช่วงมือ (Glove anesthesia)”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ แล้วกำกับด้วยภาษาอังกฤษในวงเล็บ รักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบทาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 3) hypnotic trance	
ต้นฉบับ In 1880 Breuer was treating a brilliant young woman named Bertha Pappenheim, who later became a pioneer in the discipline of social work. While nursing her sick father, Pappenheim had developed a wide array of dramatic symptoms, including paralyses and speech dysfunctions. Breuer tried placing her in a hypnotic trance and, using the experimental procedures of Charcot and others, removing the symptoms through posthypnotic suggestion. Although this attempt proved ineffective, Pappenheim, while in the hypnotic trance, fell into talking about her various symptoms.	บทแปล ในปี 1880 บรอยเออร์กำลังรักษา เบร์ธา เปปเพนไฮม์ หญิงสาวผู้เฉลียวฉลาดที่ต่อมากลายเป็นผู้บุกเบิกงานด้านสังคมสงเคราะห์ ตอนที่เปปเพนไฮม์ดูแลพ่อที่เจ็บป่วย เธอเริ่มมีอาการรุนแรงต่างๆ มากมาย รวมถึงมีอาการอัมพาตและความผิดปกติด้านการพูด บรอยเออร์ลองพาเธอเข้าสู่ภวังค์สะกดจิตโดยใช้กระบวนการทดลองบำบัดของชาร์โกและคนอื่นๆ และบำบัดอาการของเปปเพนไฮม์ผ่านการชักนำช่วงสะกดจิต แม้ว่าการพยายามนี้ไม่ได้ผล แต่เปปเพนไฮม์ก็ได้ที่พรรณนาถึงอาการต่างๆ ของเธอตลอดช่วงที่อยู่ในภวังค์สะกดจิต
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก hypnotic (adjective) + trance (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคำพบว่า hypnotic เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากคำภาษาฝรั่งเศสว่า <i>hypnotique</i> ซึ่งมีรากศัพท์จากภาษากรีกว่า <i>hypnotikos</i> “incline to sleep, putting to sleep, sleepy” พจนานุกรม Longman Dictionary of Contemporary English (2023) ให้นิยามไว้ ดังนี้ 1. making you feel tired or unable to pay attention to anything else, especially because of a regularly repeated sound or movement หมายถึง ทำให้รู้สึกเหนื่อยหรือไม่สามารถจดจ่อกับสิ่งอื่นได้ 2. [only before noun] relating to hypnosis ในภาษาไทยมีผู้ให้นิยามว่า <i>เกี่ยวกับการสะกดจิต ทำให้หลับ</i> (Longdo Dict, 2023) คำว่า trance เป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศสว่า <i>transe</i> มีความหมายเก่าคือ “death, coma, rapture” (Merriam-Webster Dictionary, 2023) ส่วนความหมายใหม่ที่ปรากฏในพจนานุกรม	

Merriam-webster คือ a sleeplike state (as of deep hypnosis) usually characterized by partly suspended animation with diminished or absent sensory and motor activity หมายถึง ภาวะเคลิ้มคล้ายนอนหลับ (จากการสะกดจิต) หรือหมายถึง สภาวะงงงัน การอยู่ในภวังค์ การเคลิบเคลิ้ม	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ an <u>ALTERED STATE OF CONSCIOUSNESS</u> characterized by <u>decreased awareness of and responsiveness to stimuli</u> and an apparent loss of voluntary power characterized by susceptibility to suggestion ผู้วิจัยศึกษาจาก Vocabulary.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>trance induced by the use of hypnosis</u>; the person accepts the suggestions of the hypnotist จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ หมายถึง ช่วงที่สติสัมปชัญญะรู้ตัวและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าลดลง เกิดจากการสะกดจิต	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ภาวะเคลิ้มคล้ายนอนหลับจากการสะกดจิต คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ภาวะไม่รู้สีกตัว เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายใกล้เคียงกับนิยามของคำที่นำมาประสมกัน และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคำประสมพบว่าทั้งคำว่า hypnotic และ trance มีความหมายบางประการทับซ้อนกันอยู่ กล่าวคือ hypnotic หมายถึง เกี่ยวกับการสะกดจิต (hypnosis) มีคำแปลที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วในภาษาไทย คือคำว่า <i>การสะกดจิต (hypnosis)</i> (ศัพท์บัญญัติสำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2566) ส่วนคำว่า trance หมายถึง สภาวะเคลิ้มที่เกิดขึ้นจากการถูกสะกดจิต เมื่อพิจารณาทั้งการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์และจากความหมายของคำประสมร่วมกัน ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกแปลเป็นภาษาไทยโดยมุ่งให้สื่อถึง ภวังค์ของการสะกดจิต จึงเลือกใช้คำว่า “ภวังค์” (คำยืมจากภาษาบาลี ภวงค,) หมายถึง ความเป็นอยู่โดยไม่รู้ตัว (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพื่ออธิบายถึงภาวะไม่รู้สีกตัว ประสมกับคำนาม	

“การสะกดจิต” ซึ่งเป็นคำแปลที่มีใช้และยอมรับในภาษาไทยอยู่แล้ว ผู้แปลเลือกตัดคำว่า “การ” ออกเพื่อให้ได้คำศัพท์ที่กระชับ ได้เป็น “ภวังค์สะกดจิต”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตรงตัว สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีแปลยืม (loan translation) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 4) posthypnotic suggestion

ต้นฉบับ

In 1880 Breuer was treating a brilliant young woman named Bertha Pappenheim, who later became a pioneer in the discipline of social work. While nursing her sick father, Pappenheim had developed a wide array of dramatic symptoms, including paralyses and speech dysfunctions. Breuer tried placing her in a hypnotic trance and, using the experimental procedures of Charcot and others, removing the symptoms through **posthypnotic suggestion**. Although this attempt proved ineffective, Pappenheim, while in the hypnotic trance, fell into talking about her various symptoms.

บทแปล

ในปี 1880 บรอยเออร์กำลังรักษา เบร์ธา เปบเพนไฮม์ หญิงสาวผู้เฉลียวฉลาดที่ต่อมากลายเป็นผู้บุกเบิกงานด้านสังคมสงเคราะห์ ตอนที่เปบเพนไฮม์ดูแลพ่อที่เจ็บป่วย เธอเริ่มมีอาการรุนแรงต่างๆ มากมาย รวมถึงมีอาการอัมพาตและความผิดปกติด้านการพูด บรอยเออร์ลองพาเธอเข้าสู่ภวังค์สะกดจิตโดยใช้กระบวนการทดลองบำบัดของชาร์โกและคนอื่นๆ และบำบัดอาการของเปบเพนไฮม์ผ่านการ**ชักนำช่วงสะกดจิต** แม้ว่าการพยายามนี้ไม่ได้ผล แต่เปบเพนไฮม์ก็ได้ที่พรรณนาถึงอาการต่างๆ ของเธอตลอดช่วงที่อยู่ในภวังค์สะกดจิต

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)

มาจาก posthypnotic (adjective) + suggestion (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า posthypnotic เป็นคำสร้างใหม่ที่เกิดจากการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) *post-* ภายหลัง + *hypnotic* เกี่ยวกับการสะกดจิต ซึ่งเป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศสที่มีรากศัพท์จากภาษากรีก (ความหมายเดียวกับคำอธิบายการแปลคำศัพท์ที่ 3) จึงสามารถให้ความหมายได้ว่า posthypnotic คือ ภายหลังการสะกดจิต

คำว่า suggestion สร้างโดยการเติมหน่วยคำเติมท้าย -tion เพื่อเปลี่ยนหน้าที่ของคำให้เป็นคำนาม (noun suffix) มีนิยามคือ an idea, plan, or action that is suggested or the act of suggesting it (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง การแนะนำแผนการ แนวคิด หรือการกระทำ พบมีผู้ให้ความหมายในภาษาไทยว่า การแนะนำ ข้อเสนอ ร้องรอย ข้อเสนอคิด (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>suggestion made to a person during hypnosis</u> that he or she <u>acts out after the hypnotic trance</u>. The suggested act may be carried out in <u>response to a prearranged cue</u> and the person may not know why he or she is performing the action. ผู้วิจัยศึกษาจาก Dictionary.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>suggestion made to the subject while in a hypnotic trance</u>, to be <u>acted upon at some time after emerging from the trance</u> จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ เป็นวิธีการรักษา รูปแบบหนึ่งที่ใช้การชี้แนะต่อผู้รับบำบัด การชี้แนะเกิดขึ้นในช่วงที่มีการสะกดจิต โดยผู้รับการบำบัดจะแสดงออกถึงสิ่งที่ถูกชี้แนะภายหลังจบการสะกดจิต	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติม คำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: คำแนะนำหลังจากการสะกดจิต คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การชี้แนะให้เกิดการตอบสนองภายหลังการสะกดจิต เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า posthypnotic suggestion มีความหมายแคบกว่านิยามของคำที่นำมาประสมกัน หากแปลแบบตรงตัวว่า “คำแนะนำหลังการสะกดจิต” อาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า นักบำบัดให้การชี้นำหรือการชี้แนะต่อผู้รับบำบัดหลังจบช่วงการสะกดจิตแล้ว (การแนะนำเกิดหลังจากการสะกดจิตเสร็จสิ้น) ซึ่งผิดไปจากความหมายตามมโนทัศน์ที่แท้จริงของคำศัพท์ กล่าวคือ ไม่ได้มีการแนะนำภายหลังจบการสะกดจิต แต่การแนะนำ/ชี้แนะ/ชี้นำ ซึ่งเป็นวิธีการรักษาแบบหนึ่ง เกิดขึ้นในช่วงที่สะกดจิตอยู่แล้ว ผู้รับบำบัดเพียงแค่เพ่งมีพฤติกรรมที่	

ตอบสนองต่อสิ่งเหล่านั้นหลังจากจบการสะกดจิตแล้วเท่านั้น ผู้วิจัยจึงเลือกแปลจากการทำความเข้าใจแก่นของคำศัพท์ โดยเน้นที่ การชี้แนะ/การชี้แนะ/การแนะนำ (คำศัพท์บัญญัติสาขาวิชาวรรณกรรม) และการตอบสนองต่อสิ่งที่ถูกชี้นำไว้แล้ว (response to a prearranged cue) โดยตัดสินใจเลือกใช้คำว่า ชี้นำ หมายถึง แนะนำหรือชักจูงไปในทางที่ต้องการ รู้ตัว (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพื่อสื่อถึงวิธีการรักษาที่นักบำบัดใช้ และเลือกใช้คำว่า ช่วง เพื่อชี้ให้เห็นตอน ที่การชี้แนะเกิดขึ้น และใช้คำว่า “สะกดจิต” ซึ่งเป็นคำแปล hypnosis (การสะกดจิต) ที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วในภาษาไทย ได้คำแปลภาษาไทยว่า “การชี้นำช่วงสะกดจิต” อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยไม่สามารถรักษาสมมูลภาพด้านการสร้างคำ (หน่วยคำเต็มหน้า) เหมือนต้นฉบับได้ เนื่องจากอาจทำให้ได้คำแปลที่มีความหมายผิดไปจากแก่นของคำศัพท์

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้บางส่วน เป็นการแปลแบบวิธี (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศิลป์

คำศัพท์ที่ศึกษา: 5) condensation

ต้นฉบับ

Dreams are disguised fulfillments of conflictual wishes, Freud became convinced (Freud, 1900). In sleep, the dynamic force (the defenses) that ordinarily keeps forbidden wishes from gaining access to consciousness is weakened, as in a hypnotic trance. If the wish were simply represented directly in the dream, sleep would likely be disrupted. A compromise is struck between the force that propels the wish into consciousness and the force that blocks access to consciousness. The wish may appear in the dream only in a disguised form, an intruder dressed up to look as though he belongs. The true

บทแปล

ฟรอยด์เริ่มเชื่อว่าความฝันคือความสมหวังปลอมๆ ของความปรารถนาที่ไม่ลงรอยกัน ขณะนอนหลับ พลังที่ไม่หยุดนิ่ง (กลไกป้องกัน) ซึ่งโดยปกติแล้วคอยกันไม่ให้ความปรารถนาต้องห้ามเข้าถึงสติสัมปชัญญะได้อ่อนแอลง เหมือนอยู่ในภวังค์สะกดจิต หากความปรารถนานั้นปรากฏอย่างโจ่งแจ้งในความฝัน การนอนหลับอาจถูกรบกวนได้ การประนีประนอมระหว่างพลังที่ขับเคลื่อนความปรารถนาสู่สติสัมปชัญญะจึงปะทะเข้ากับพลังที่ขวางกั้นหนทางสู่สติสัมปชัญญะ ความปรารถนาอาจปรากฏในความฝันในแบบที่แฝงตัวมาเหมือนเป็นบุกรุกที่แต่งตัวให้เหมือนเป็นเจ้าของสถานที่ ความหมายที่แท้จริงของความฝัน (ความฝัน

meaning of the dream (the latent dream thoughts) undergoes an elaborate process of distortion that results in the dream as experienced (the manifest content of the dream). Condensation, displacement, symbolism—all are employed in the dream work to transform the unacceptable latent dream thoughts into acceptable, although apparently meaningless, disconnected images, which are strung together into a story (<i>secondary elaboration</i>), to throw the dreamer even further off the track.	แฝงนัย) จะผ่านกระบวนการบิดเบือนอันซับซ้อนจนก่อให้เกิดเป็นความฝันตามที่ฝันจริง (เนื้อหาความฝันแจ่มแจ้ง) ทั้งการควบรวม การแทนที่ และการใช้สัญลักษณ์แทน ล้วนใช้ในการทำงานของความฝันเพื่อแปรเปลี่ยนความฝันแฝงนัยซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับไปสู่สิ่งที่ยอมรับได้ แม้จะเห็นได้ชัดว่าเป็นภาพที่ไร้ความหมายและขาดความเชื่อมโยงแต่ก็ร้อยเรียงเข้าด้วยกันเป็นเรื่องราว (การจัดระเบียบฝันขึ้นทฤษฎี) เพื่อผลักดันผู้ฝันให้ห่างจากความหมายที่แท้จริงของความฝันยิ่งกว่าเดิม
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การแผลงคำ (Derivation) มาจาก condense (verb) + -tion (noun suffix) เป็นการเติมหน่วยคำแปลงที่ทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป condense มีนิยาม คือ (1) to reduce something, such as a speech or piece of writing, in length (2) to make a liquid thicker by removing some of the water (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง (1) ลดความยาวของบางอย่างลง เช่น บทพูด งานเขียน (2) ทำให้ของเหลวข้นขึ้นโดยนำน้ำบางส่วนออก condensation มีนิยามคือ the drops of water that appear on cold windows or other surfaces, as a result of hot air or steam becoming cool (Cambridge dictionary, 2023) พบคำแปลในภาษาไทยที่บัญญัติเป็นศัพท์เฉพาะทางภูมิศาสตร์ไว้แล้วว่า “การควบแน่น” (ศัพท์บัญญัติสำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2566) นอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้ให้คำแปล condensation ในภาษาไทยสำหรับบริบททางจิตวิทยาไว้ ดังนี้ (1) กระบวนการผนึกตัว (ปุณณดา สายยศ, 2557) (2) การอัดควบ (นพพร ประชากุล, 2552)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the <u>fusion of multiple meanings, concepts, or emotions into one image or symbol</u>. Condensation is particularly common in dreams	

ผู้วิจัยศึกษาจาก Alleydog.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Condensation is when displacements <u>merge and fuse (or condense) together</u>. Freud submitted that <u>one aspect of manifest content could come to represent a number of latent elements</u> (and vice versa) through a process called condensation. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ การผสมผสาน/รวมตัวกันระหว่างหลายองค์ประกอบแฝง เช่น ความหมายของฝัน แนวคิด หรืออารมณ์ จนเกิดเป็นภาพฝันหรือเนื้อหาฝันที่ชัดเจน	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก	คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) แปลโดยพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การลดขนาด การทำให้เข้มข้นขึ้น คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การผสมรวมที่หลากหลาย เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า condensation ในบริบทจิตวิเคราะห์มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่านิยามเดิมของคำศัพท์ อีกทั้งมีความหมายต่างจากนิยามเชิงภูมิศาสตร์ที่เคยมีผู้บัญญัติไว้แล้ว ในส่วนของความหมายทางจิตวิทยาที่มีผู้บัญญัติไว้ว่า กระบวนการผนึกตัว และการอัดควบ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจได้ความหมายไม่ครอบคลุมตามมโนทัศน์ เนื่องจากคำว่า ผนึก หมายถึง ตัดให้แน่น อัดแน่นเป็นปึก และคำว่า อัด หมายถึง ยัดให้แน่น ประกอบให้แน่น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ผู้วิจัยจึงตัดสินใจใช้ข้อมูลจากมโนทัศน์เป็นหลักในการสร้างคำแปลที่เหมาะสม โดยเลือกสร้างคำด้วยการประสมคำ คือ ใช้กริยาคำว่า “ควบ” หมายถึง <i>เอารวมเข้าเป็นอันเดียวกัน</i> (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพื่อสื่อถึงการนำองค์ประกอบแฝงนี้รวมเข้าด้วยกันและทำให้เกิดเป็นภาพฝันที่ชัดเจน และเลือกกริยาคำว่า “รวม” หมายถึง <i>ผสมเข้าด้วยกัน บวกเข้าด้วยกัน</i> เพื่อสื่อถึงการรวมตัวที่หลากหลาย และประสานคำโดยใช้หน่วยคำเต็มหน้า การ- ประกอบกับคำกริยาเพื่อสร้างเป็นคำประสมที่ใช้เป็นคำนาม ได้เป็น “การควบรวม”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศิลป์	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 6) symbolism	
ต้นฉบับ Condensation, displacement, symbolism—all are employed in the dream work to transform the unacceptable latent dream thoughts into acceptable, although apparently meaningless, disconnected images, which are strung together into a story (<i>secondary elaboration</i>), to throw the dreamer even further off the track.	บทแปล ทั้งการควบรวม การแทนที่ และการใช้ สัญลักษณ์แทน ล้วนใช้ในการทำงานของความฝันเพื่อแปรเปลี่ยนความฝันแฝงนัยซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับไปสู่สิ่งที่ยอมรับได้ แม้จะเห็นได้ชัดว่าเป็นภาพที่ไร้ความหมายและขาดความเชื่อมโยงแต่ก็ร้อยเรียงเข้าด้วยกันเป็นเรื่องราว (การจัดระเบียบฝันขึ้นหุตุยภูมิ) เพื่อผลักผู้ฝันให้ห่างจากความหมายที่แท้จริงของความฝัน ยิ่งกว่าเดิม
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การแผลงคำ (Derivation) มาจาก symbol (noun) + -ism (noun suffix) เป็นการเติมหน่วยคำเติมท้ายที่ทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป หน่วยคำเติมท้าย -ism ทำให้คำมีความหมายสื่อถึงสภาวะ สภาพการณ์ ความเชื่อ ลัทธิ ทฤษฎี และ Collinsdictionary.com ยังได้อธิบายไว้ว่า หน่วยคำเติมท้าย -ism ใช้เพื่อระบุการกระทำ กระบวนการ หรือผลลัพธ์ (indicating an action, process, or result) คำว่า symbol เป็นคำยืมจากภาษาละติน <i>symbolum</i> “<i>creed, token, mark</i>” (Etymoline, 2023) หมายถึง ลัทธิ สิ่งใช้แทน และเครื่องหมาย พจนานุกรม Cambridge dictionary (2023) ให้นิยาม symbolism ไว้ว่า the use of symbols to represent ideas, or the meaning of something as a symbol หมายถึง การใช้สัญลักษณ์เป็นสิ่งแทนแนวคิด หรือความหมายของบางอย่าง ในภาษาไทยพบการบัญญัติศัพท์ใน 3 สาขาวิชาคือ สาขาศิลปะ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาคณิตศาสตร์ โดยทุกสาขาบัญญัติว่า “สัญลักษณ์นิยม”	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้ the <u>use of symbols</u>, which is a necessary component of thinking, language use, and numeracy and therefore a fundamental feature in human culture generally. In particular, symbolism is central to the literary and visual arts. ผู้วิจัยศึกษาจาก PsychologyDictionary.org ได้ลักษณะเฉพาะที่สำคัญ ดังนี้ the <u>use of certain symbol-picture or term to suppress certain negative connotations</u>	

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ การใช้ภาพ-สัญลักษณ์ หรือคำศัพท์เฉพาะเพื่อระบับความหมายเชิงลบ	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	ใช้คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตมาสร้างเป็นศัพท์บัญญัติ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) แปลโดยพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การใช้สัญลักษณ์/สัญลักษณ์นิยม คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การระบับความหมายเชิงลบด้วยสัญลักษณ์ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์และความหมายของคำศัพท์ที่มีการบัญญัติไว้แล้วพบว่า symbolism ในความหมายของจิตวิเคราะห์ตามที่ปรากฏในตัวบทข้างต้นไม่เหมาะสมจะใช้คำว่า “สัญลักษณ์นิยม” เนื่องจากบริบทกำลังพูดถึงกระบวนการฝันที่มีหลายอย่างเกิดขึ้นพร้อมกัน คำว่า -นิยม มาจากคำบาลีสันสกฤต แปลว่า ข้อจำกัด กฎระเบียบ การกำหนด ซึ่งไม่เข้ากับบริบทที่ปรากฏ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์มโนทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับมโนทัศน์จาก PsychologyDictionary.org เป็นอันดับแรกเนื่องจากนิยามเข้ากับบริบทมากกว่า คำแปลที่ผู้วิจัยพิจารณาเป็นตัวเลือกคือ การใช้สัญลักษณ์ / สัญลักษณ์แทน / การใช้สัญลักษณ์แทน และเมื่อพิจารณาถึงวิธีการสร้างคำร่วมด้วย ผู้วิจัยตัดสินใจเลือกใช้คำแปลว่า “การใช้สัญลักษณ์แทน” โดยประสานคำว่า การ- กับคำว่า ใช้ เพื่อสร้างคำนามที่ครอบคลุมความหมายของหน่วยคำเดิมท้าย -ism (indicating an action, process, or result) และใช้คำว่า สัญลักษณ์แทน เพราะมีความหมายครอบคลุมมากกว่าคำว่า สัญลักษณ์ เพียงอย่างเดียว เนื่องจากคำว่า “สัญลักษณ์แทน” สร้างคำโดยเติมคำว่า แทน (ทดแทน) เพื่อเน้นหน้าที่ของสัญลักษณ์ ที่ถูกนำมาใช้ทดแทนความนัยแง่ลบ (negative connotation) ได้คำแปลภาษาไทยคือ “การใช้สัญลักษณ์แทน”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 7) secondary elaboration	
ต้นฉบับ Condensation, displacement, symbolism—all are employed in the dream work to transform the unacceptable latent dream thoughts into acceptable, although apparently meaningless, disconnected images, which are strung together into a story (<i>secondary elaboration</i>), to throw the dreamer even further off the track.	บทแปล ทั้งการควบรวม การแทนที่ และการใช้สัญลักษณ์แทน ล้วนใช้ในการทำงานของความฝันเพื่อแปรเปลี่ยนความฝันแฝงนัยซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับไปสู่สิ่งที่ยอมรับได้ แม้จะเห็นได้ชัดว่าเป็นภาพที่ไร้ความหมายและขาดความเชื่อมโยงแต่ก็ร้อยเรียงเข้าด้วยกันเป็นเรื่องราว (การจัดระเบียบฝันชั้นทุติยภูมิ) เพื่อผลักดันให้ห่างจากความหมายที่แท้จริงของความฝันยิ่งกว่าเดิม
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก secondary (adjective) + elaboration (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า secondary เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป มีนิยามคือ less important than related things (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง ทุติยภูมิ รอง ที่สอง ส้ารอง (Longdo dict, 2023) คำว่า elaboration เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป สร้างจากการเติมหน่วยคำเติมท้าย -tion (noun suffix) มีนิยามคือ the addition of more information to or an explanation of something that you have said ในพจนานุกรมภาษาไทยมีผู้ให้ความหมายว่า การกระทำอย่างรอบคอบ รายละเอียดเพิ่ม การขยายความคิดหลักให้สมบูรณ์ (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the <u>process of altering</u> the memory and description of a dream <u>to make it more coherent</u> and less fragmentary or distorted ผู้วิจัยศึกษาจาก medical-dictionary.thefreedictionary.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the <u>mental process</u> occurring partly during dreaming and partly during the recalling or telling of a dream by means of which the <u>latent</u> (relatively disorganized and psychologically painful) <u>content</u> of the dream is <u>brought into increasingly more</u>	

<u>coherent</u> and logical order, resulting in the manifest content of the dream; an aspect of dream work. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ กระบวนการจัดระเบียบองค์ประกอบที่เป็นนัยในความฝันให้มีความต่อเนื่องกันมากขึ้นและจัดกระจายน้อยลง	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การขยายความขึ้นหุตุยภูมิ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การจัดระเบียบฝันขึ้นหุตุยภูมิ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า secondary elaboration มีความหมายไม่ตรงกับคำที่นำมาประสมกัน จึงไม่สามารถแปลแบบตรงตัวโดยใช้ความหมายของคำประสมได้ ต้องอาศัยการทำความเข้าใจมโนทัศน์ของคำศัพท์ เมื่อวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์พบว่าคำศัพท์เป็นชื่อของกระบวนการ จึงควรมีคำว่า “กระบวนการ” หมายถึง ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงอย่างมีระเบียบ ไปสู่ผลอย่างหนึ่ง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) อยู่ในคำแปลด้วย เพื่อสื่อถึงการที่ฝันถูกจัดระเบียบไปสู่ผลอีกอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ทำให้ฝันมีความสอดคล้องและต่อเนื่องมากขึ้น ได้เป็น กระบวนการจัดระเบียบฝันขึ้นหุตุยภูมิให้ต่อเนื่องกัน / กระบวนการปรับฝันให้ต่อเนื่อง / กระบวนการแปลงฝันให้ต่อเนื่อง และเมื่อพิจารณาลายละเอียดเพิ่มเติมพบว่าสิ่งที่ถูกกระทำในกระบวนการนี้มี 2 สิ่ง คือ memory and description of a dream (ตามคำอธิบายมโนทัศน์ของ APA) คำว่ากระบวนการจัดระเบียบฝันจึงมีความเหมาะสมมากกว่าคำอื่น เนื่องจาก “จัด” หมายถึง ตกแต่ง เรียงตามลำดับ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) “ระเบียน” หมายถึง ถูกลำดับ ดังนั้นคำว่า “กระบวนการจัดระเบียบฝันขึ้นหุตุยภูมิ” จึงสามารถสื่อความหมายได้ใกล้เคียงกับมโนทัศน์ของคำศัพท์มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำว่าควรทำให้คำศัพท์กระชับมากขึ้น จึงเลือกใช้คำแปลภาษาไทยว่า “การจัดระเบียบฝันขึ้นหุตุยภูมิ”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้บางส่วน เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 8) infantile seduction	
ต้นฉบับ These discoveries led Freud to the controversial theory of infantile seduction: The root cause of all neurosis is the premature introduction of sexuality into the experience of the child. The child, whose natural innocence allows her no way to process the experience, becomes victimized by it again when her own sexuality naturally blossoms at puberty. The new, intense feelings of adolescence rekindle the earlier memories and feelings, trapped in their unprocessed form beneath the surface of the child's mind, creating a powerful pressure that produces neurotic symptoms.	บทแปล การค้นพบดังกล่าวนำพาฟรอยด์ไปสู่ทฤษฎีอันเป็นที่ถกเถียงกันอย่างทฤษฎีการถูกล่อลวง ช่วงวัยเด็ก ซึ่งอธิบายว่าต้นตอของโรคประสาททั้งหมดเกิดจากการแนะนำให้เด็กเรียนรู้เรื่องเพศก่อนวัยอันควรผ่านประสบการณ์ของเด็กเอง เด็กน้อยผู้ไร้เดียงสาโดยธรรมชาติไม่มีทางประมวลผลเรื่องเหล่านั้นได้ และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ความรู้สึกทางเพศเบ่งบาน เด็กก็จะตกเป็นเหยื่อของสิ่งเหล่านั้นอีกครั้ง ความรู้สึกใหม่อันแรงกล้าของความเป็นวัยรุ่นจุดประกายความทรงจำและความรู้สึกเก่าก่อนที่ฝังอยู่ใต้พื้นผิวจิตใจและไม่เคยผ่านการประมวลผลก่อนหน้านี้ให้ลุกโชนขึ้นอีกครั้ง เกิดเป็นแรงกดดันมหาศาลที่ก่อให้เกิดอาการทางประสาท
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การประสมคำ (Compounding) ประสมคำจาก infantile (adjective) + seduction (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า infantile เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป มีนิยามคือ typical of a child and therefore unsuitable for an adult (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึงเกี่ยวกับเด็กโดยเฉพาะ ไม่เหมาะกับผู้ใหญ่ และใช้เฉพาะทางการแพทย์ มีนิยามคือ affecting babies or very young children หมายถึง มีผลกระทบต่อทารก เช่น infantile colic, infantile disease, infantile eczema แต่ยังไม่พบว่ามีบัญญัติศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ คำว่า seduction สร้างจากการเติมหน่วยคำเติมท้าย seduce (verb) + -tion (noun suffix) มีนิยามคือ (1) the attractive quality of something (2) the act of persuading someone to have sex with you ในพจนานุกรมภาษาไทยมีผู้ให้ความหมายว่า (1) การล่อใจ (2) การชัก	

จูงให้ร่วมเพศ และมีคำศัพท์บัญญัติเฉพาะทางนิติศาสตร์ไว้ว่า การล่อลวงร่วมประเวณี การล่อลวงหญิง	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจากงานวิจัยใน Pubmed National Library of Medicine ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Freud's <u>seduction theory</u> asserts that <u>psychoneuroses in adults are caused by reactivation of forgotten recollections of gross sexual abuse</u> (involving the genitals) that had taken place prior to the <u>age of 8 to 10 years</u> (Figueroa, 2014) ผู้วิจัยศึกษาจาก Wikipedia.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Freud's <u>seduction theory</u> was a <u>hypothesis</u> posited in the mid-1890s by Sigmund Freud that he believed provided the solution to the problem of the origins of hysteria and obsessional neurosis. According to the theory, a <u>repressed memory of an early childhood sexual abuse or molestation experience</u> <u>was the essential precondition for hysterical or obsessional symptoms</u>, with the addition of an active sexual experience up to the <u>age of eight for the latter</u>. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ สมมติฐานที่เชื่อว่าภาวะจิตประสาทในผู้ใหญ่มีสาเหตุจากการไปกระตุ้นความทรงจำเกี่ยวกับการถูกล่วงละเมิด (บริเวณอวัยวะเพศ) ที่เกิดขึ้นก่อนช่วงอายุ 8 – 10 ปี	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การล่อลวงเด็ก การขังขังเด็กให้ร่วมเพศ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ทฤษฎีโรคประสาทจากการถูกล่วงในวัยเด็ก เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าเป็นคำอธิบายทฤษฎีในภาพกว้าง ไม่ได้ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ชัดเจน อีกทั้งผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแปลโดยยึดมโนทัศน์เป็นหลักทำได้ยากเพราะจะทำให้คำแปลมีความยาวคล้ายการอธิบาย ผู้แปลจึงต้องทำความเข้าใจคำศัพท์โดยอาศัยมโนทัศน์ในภาพรวมเท่านั้นและเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวโดยยึดความหมายของคำประสมเป็นหลักในการแปล แล้วใช้วิธีการขยายความเพิ่มเติม	

คำว่า infantile แปลเป็นคำภาษาไทยที่เหมาะสมคือ “วัยเด็ก” ช่วยให้เห็นภาพของวัยที่กว้างกว่าวัยทารก/วัยเด็กทารก (อ้างอิงตามข้อมูลจากการวิเคราะห์หมโนทัศน์ที่ระบุว่าช่วงถูกล่วงละเมิดทางเพศเกิดก่อน 8-10 ปี ดังนั้นอนุมานได้ว่า ในวัยทารกก็เกิดได้ ในวัยเด็กก็เกิดได้)

คำว่า seduction ในบริบทนี้ผู้วิจัยเลือกแปลว่า “การถูกล่อลวง” โดยอิงจากคำศัพท์บัญญัติเฉพาะทางนิติศาสตร์ที่สื่อความหมายถึงการล่อลวงทางเพศ การล่อลวงเรื่องเพศ ผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า ถูก เพื่อให้สื่อความได้ชัดเจนว่าเด็กเป็นผู้ถูกระทำได้เป็นคำแปลภาษาไทย “การถูกล่อลวงวัยเด็ก” อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำแปลดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดและให้ความหมายไม่ครบ จึงตัดสินใจเลือกเติมคำว่า “ช่วง” หมายถึง ตอน เพื่อให้ได้ความหมายว่า การถูกล่อลวงที่เกิดขึ้นตอนวัยเด็ก ได้เป็นคำแปลภาษาไทยที่เหมาะสมคือ “การถูกล่อลวงช่วงวัยเด็ก”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้บางส่วน การแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 9) erogenous zone

ต้นฉบับ	บทแปล
Central among the internal stimuli are the sexual instincts. These appear as a broad array of tensions arising from different body parts, demanding activity to effect their discharge, Freud believed. Thus, for example, oral libido arises in the oral cavity (its source), creates a need for sucking activity (its aim), and becomes targeted toward and attached to something (generally external to the person) such as the breast (its object), which is required for satisfaction. The source and aim are inherent properties of the drive, Freud believed; the object is discovered	ฟรอยด์เชื่อว่าหัวใจหลักของสิ่งกระตุ้นภายในคือ สัญชาตญาณทางเพศ สังเกตได้จากความตึงเครียดที่เกิดขึ้นตามส่วนต่างๆ ของร่างกายเป็นวงกว้างและต้องมีกิจกรรมบางอย่างเพื่อปลดปล่อยสัญชาตญาณนั้น ตัวอย่างเช่น ความใคร่ชั้นปากซึ่งต้องได้รับการตอบสนองความพึงพอใจ เกิดขึ้นในช่องปาก (แหล่งกำเนิดของความใคร่) ก่อให้เกิดความต้องการที่จะดูดบางสิ่ง (เป้าหมายของความใคร่) และเกิดการมุ่งเป้าไปยังและยึดติดกับบางสิ่ง (โดยทั่วไปอยู่ภายนอกตัวบุคคล) อย่างเช่น เต้านม (วัตถุของความใคร่) เพื่อตอบสนองความพึงพอใจ ฟรอยด์เชื่อว่า แหล่งกำเนิดและเป้าหมายของความใคร่เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่โดยธรรมชาติของแรงผลักดันทางเพศ ในขณะที่วัตถุของความใคร่เป็นสิ่งที่

through experience. Thus in feeding for purposes of self-preservation, the infant discovers that the breast is a source of libidinal pleasure; hence, through experience, the breast becomes the first libidinal object. The concentration of nerve endings in particular organs underlies their function as the source of libidinal drives. These “erogenous zones” always have the potential for sexual excitation, but at different points during childhood one or another zone has prominence, Freud believed, and activity involving that zone becomes the central organizing focus of the child’s emotional life.	ค้นพบผ่านประสบการณ์ ดังนั้นในการติ่มนมแม่เพื่อรักษาตัวให้อยู่รอด ทารกจะค้นพบว่าเต้านมเป็นแหล่งกำเนิดของความสุขทางเพศ และจากประสบการณ์นี้เองเต้านมจึงกลายเป็นวัตถุความใคร่ชิ้นแรก การกระจุกตัวอย่างหนาแน่นของปลายประสาทบริเวณอวัยวะบางส่วนเป็นการเน้นย้ำหน้าที่ของมันในฐานะแหล่งกำเนิดของแรงผลักดันทางเพศ “ส่วนไวต่อความรู้สึกทางเพศ” มักจะมีศักยภาพในการสร้างความตื่นตัวทางเพศ แต่ฟรอยด์เชื่อว่าในแต่ละช่วงของวัยเด็ก ส่วนไวต่อความรู้สึกทางเพศจะอยู่ในบริเวณที่แตกต่างกันไป และกิจกรรมที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้นจะเป็นจุดศูนย์กลางของการจัดการชีวิตของเด็กในส่วนที่เกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> ประสมคำจาก erogenous (adjective) + zone (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า erogenous เป็นคำยืมจากภาษากรีก <i>érōs</i> “sexual love” + -genous “producing” มีนิยามในพจนานุกรมว่า of areas of the body, able to feel sexual pleasure (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง เกี่ยวกับบริเวณของร่างกายที่สามารถรู้สึกถึงความพอใจทางเพศได้ คำว่า zone เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป พบคำแปลภาษาไทยหลากหลาย เช่น โซน พื้นที่ บริเวณ แถบ ขอบเขต (Longdo dict, 2023) ในภาษาไทยพบคำแปล erogenous zone ในสาขาวิชากายวิภาคว่า ส่วนไวต่อความรู้สึกทางเพศ (Drkrok dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้	

an area or part of the body sensitive to stimulation that is a source of erotic or sexual feeling or pleasure. Among the primary zones are the genitals, buttocks and anus, the breasts (especially the nipples), and the mouth

ผู้วิจัยศึกษาจาก Wikipedia ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

an area of the human body that has heightened sensitivity, the stimulation of which may generate a sexual response, such as relaxation, sexual fantasies, sexual arousal and orgasm.

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ บริเวณของร่างกายที่รู้สึกไวต่อการกระตุ้น เป็นที่มาของความรู้สึกหรือความสุขทางเพศ

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง

การประสมคำ

แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมารัก

คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: บริเวณอีโรจีนัส

คำแปลเบื้องต้นตามการวิเคราะห์มโนทัศน์: บริเวณไวต่อการกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ

เมื่อพิจารณาทั้งจากความหมายของคำประสมและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน และจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำประสมจะเห็นว่าคำว่า *erogenous* มีความหมายครอบคลุมถึงคำว่า *zone* อยู่แล้ว (of areas of the body) ผู้วิจัยจึงเลือกยึดความหมายจากคำว่า *erogenous* เป็นหลัก หากพิจารณาถึงรากศัพท์ภาษากรีก *érōs* “ความรู้สึกใคร่ทางเพศ” + *-genous* “การเกิด” หมายถึงการเกิดความรู้สึกใคร่ทางเพศ หากจะเลือกแปลเป็นคำศัพท์เฉพาะทางโดยอิงข้อมูลจากทั้งรากศัพท์และการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าทำให้ได้คำแปลที่มีความยาวคล้ายการอธิบาย อีกทั้งหากจะเลือกใช้คำยืมภาษาบาลีสันสกฤตเพื่อรักษาสมมูลภาพด้านการสร้างคำให้คล้ายกับต้นฉบับ ก็ไม่สามารถหาคำภาษาบาลีสันสกฤตที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาไทยมาเป็นคำแปลที่มีความหมายเหมาะสมได้ (ผู้วิจัยค้นคว้าพบคำคุณนามภาษาบาลี *กามุทุทีป* หมายถึง กระตุ้นกำหนด แต่ไม่ใช่คำที่ภาษาไทยยืมมาใช้หรือเป็นที่คุ้นเคย จึงไม่นำมาใช้สร้างคำแปล) ผู้วิจัยจึงเลือกพิจารณาจากคำแปลที่มีบัญญัติไว้ของสาขาวิชากายวิภาค โดยมีความเห็นว่ให้ความหมายครอบคลุมคุณลักษณะเฉพาะของคำศัพท์ จึงเลือกคำแปลภาษาไทย “ส่วนไวต่อความรู้สึกทางเพศ”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ ใช้คำศัพท์เดิมที่ได้รับการยอมรับ สามารถรักษาวลีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้เล็กน้อย เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 10) self-alienation

ต้นฉบับ

Drawing heavily on the Darwinian metaphors of his day, Freud portrayed humankind as only incompletely evolved, as torn by a fundamental rift between bestial motives and civilized conduct and demeanor, between an animal nature and cultural aspirations. And the very process of socialization entailed **self- alienation** and self-deception. Consistent with Freud's understanding of animal nature (drawn from the zoology and animal psychology of his day) was his view of people as "driven" to seek pleasure in a single-minded and rapacious fashion.

บทแปล

ฟรอยด์ใช้อุปลักษณ์ของดาร์วินในยุคนั้นเป็นรากฐานสำคัญในการนำเสนอภาพของมนุษย์ว่าเป็นเพียงสิ่งที่วิวัฒนาการยังไม่สมบูรณ์ ยังเป็นที่ยึดติดกันระหว่างความแตกแยกพื้นฐานอย่างแรงจูงใจอันป่าเถื่อนและความประพฤติอันมีอารยะ และธรรมชาติของสัตว์กับความทะเยอทะยานทางวัฒนธรรม กระบวนการทางสังคมเหล่านั้นนำมาซึ่ง**อัตตาแปลกแยก**และ**อัตมโนทัศน์ลวง** ความเข้าใจของฟรอยด์เรื่องธรรมชาติสัตว์ (ซึ่งมีรากฐานมาจากวิชาสัตววิทยาและจิตวิทยาสัตว์ในยุคนั้น) ก็สอดคล้องกับมุมมองของเขาต่อมนุษย์ว่า “ถูกผลักดัน” ให้แสวงหาความพึงพอใจอย่างมุ่งมั่นและละโมภ

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)

ประสมคำจาก self (noun) + alienation (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า self เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป แปลว่า ตัวตน ตนเอง (Longdo dict, 2023)

alienation เป็นคำยืมจากภาษาละติน alienat- “estranged” หมายถึง ความแปลกแยก และพบว่ามีกรณบัญญัติศัพท์ไว้ในพจนานุกรมศัพท์เฉพาะของหลายสาขาวิชา ได้แก่ สาขาสังคมวิทยา ภูมิศาสตร์ จิตวิทยา และศึกษาศาสตร์ (บัญญัติว่า ‘ความแปลกแยก’) สาขานิติศาสตร์ (บัญญัติว่า

1. การเพิกถอนข้อผูกพันเดิมที่มีมาก่อน 2.การโอนสิทธิในทรัพย์สิน) สาขาปรัชญา (บัญญัติว่า ‘อัญภาวะ’)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ <u>estrangement from oneself</u>, typically accompanied by significant emotional distancing. The self- alienated individual is frequently unaware of or largely unable to describe his or her own intrapsychic processes. ผู้วิจัยศึกษาจาก Cambridge dictionary ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ <u>a state</u> in which someone feels that they are <u>not connected to their own feelings and actions</u> จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ ความแปลกแยกแตกต่าง เห็นห่างจากตัวตนของบุคคลเอง และมักปรากฏคู่กับความเห็นห่างทางอารมณ์	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ความแปลกแยกจากตนเอง คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ความเห็นห่างจากตัวตนของตน เมื่อพิจารณาทั้งจากความหมายของคำประสมและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงใช้หลักในการเลือกคำแปลโดยดูจากคำว่า self-deception ร่วมด้วยเพราะเป็นคำในโครงสร้างคู่ขนาน (Parallel structure) กัน ผลพบว่าการบัญญัติศัพท์คำดังกล่าวไว้ในพจนานุกรมคำศัพท์จิตวิทยาว่า <i>อัตมโนทัศน์ลวง</i> ซึ่งสร้างจากการยืมคำภาษาบาลีสันสกฤต เมื่อลองศึกษาคำบาลีของคำว่า alienation และ estrangement พบคำว่า <i>vūpakāsa</i> ซึ่งเป็นคำที่ไม่ปรากฏว่ามียืมมาใช้ในภาษาไทยและไม่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป รวมถึงผู้วิจัยไม่สามารถค้นคว้าเจอคำภาษาบาลีที่ให้ความหมายว่า <i>แปลกแยก</i> ได้ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถสร้างคำแปลด้วยการใช้คำภาษาบาลีสันสกฤตให้สอดคล้องกับคำศัพท์บัญญัติของคำโครงสร้างคู่ขนาน self-deception ได้ อย่างไรก็ตาม หากต้องการสร้างคำให้ใกล้เคียงกับวิธีการสร้างคำของต้นฉบับให้ได้มากที่สุดอาจต้องเลือกใช้ภาษาบาลี <i>อัตตา</i> แทนคำว่าตัวตน ตนเอง ร่วมกับภาษาไทย <i>แปลกแยก</i> <i>เห็นห่าง</i> ได้เป็น <i>อัตตาแปลกแยก/อัตตาเห็นห่าง</i> ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า <i>อัตตาแปลกแยก</i> ให้ความหมายได้ใกล้เคียงกับมโนทัศน์ของคำศัพท์มากกว่า เนื่องจากคำว่า <i>เห็นห่าง</i> หมายถึง ไม่สนิทสนมดังเก่า, ไม่ค่อยได้	

ไปมาหาสู่หรือติดต่อกันเหมือนเดิม, จิตจาง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) ผู้วิจัยจึงเลือกแปลโดยสร้างคำให้ใกล้เคียงกับคำแปลของคำศัพท์ในโครงสร้างคู่ขนานให้ได้มากที่สุด ได้เป็นคำว่า “อัตตาแปลกแยก”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวិธีการสร้างคำของตนฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 11) reaction formation

ต้นฉบับ

While retaining an appreciation of the established psychoanalytic understanding of conflict, Hartmann launched an investigation into nonconflictual adaptive development. He began sorting out and labeling ego operations in terms of their origin, their current and changing function, and the specificity of their relationships with one another. He noted that an adaptive apparatus of primary autonomy (speech, for example) could become secondarily entangled in conflict (stuttering). And defenses originally born in conflict could eventually become autonomous by evolving an adaptive capacity.

Reaction formation, for example, is a defense called into play to keep one consciously unaware of the continuing, socially unacceptable pleasures involved in bathroom activities; the toddler's original fascination with his bowel movements is

บทแปล

ขณะที่ฮาร์ทแมนมองเห็นคุณค่าของความเข้าใจทางจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับความขัดแย้งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแล้ว เขาได้เริ่มการสืบค้นเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการปรับตัวแบบไม่ขัดแย้ง เขาเริ่มด้วยการจำแนกและนิยามการทำงานของอัตตาในแง่ของแหล่งกำเนิด บทบาทหน้าที่ที่เป็นอยู่และที่เปลี่ยนไป และสภาพจำเพาะของความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ฮาร์ทแมนสังเกตว่าตัวช่วยในการปรับตัวในความเป็นอิสระขั้นต้น (เช่น การพูด) อาจเข้าไปเกี่ยวพันกับความขัดแย้งในระยะถัดมา (พูดติดอ่าง) และกลไกป้องกันตัวที่ถือกำเนิดขึ้นในความขัดแย้งนั้น ในท้ายที่สุดก็อาจกลายเป็นอิสระโดยค่อยๆ พัฒนาสมรรถภาพในการปรับตัวขึ้น ตัวอย่างเช่น กลไกพฤติกรรมตรงข้าม เป็นกลไกป้องกันตัวที่ใช้เพื่อปกป้องให้คนเราไม่ตระหนักถึงความสุขอันเกิดจากกิจกรรมในห้องน้ำ ความสุขนั้นดำเนินมาอย่างต่อเนื่องและไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม

transformed into a conscious attitude of disgust.	ความหลงใหลแรกเริ่มของทารกต่อการขับถ่ายอุจจาระจึงแปรเปลี่ยนเป็นท่าที่รังเกียจแทน
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก reaction (noun) + formation (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า reaction เป็นคำที่สร้างจากการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) re- “again, back” + act + -tion มีนิยามว่า behavior, a feeling, or an action that is a direct result of something else (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง พฤติกรรม การกระทำ หรือความรู้สึกที่เป็นผลโดยตรงจากบางสิ่ง หรือหมายถึงปฏิกิริยา คำว่า formation สร้างโดยการเติมหน่วยคำเติมท้าย -tion เพื่อเปลี่ยนหน้าที่ของคำ form (verb) ให้เป็นคำนาม (noun suffix) หมายถึง การสร้าง การก่อเกิด (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>DEFENSE MECHANISM</u> in which <u>unacceptable</u> or threatening unconscious <u>impulses are denied and are replaced in consciousness with their opposite.</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก Psychology Today ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Reaction formation is a <u>defense mechanism</u> in which people <u>express the opposite of their true feelings</u>, sometimes to an exaggerated extent. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ กลไกป้องกันตัวเอง เกิดจากการที่แรงขับจากจิตไร้สำนึกซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับถูกแทนที่ด้วยสิ่งตรงกันข้าม	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การเกิดพฤติกรรมตอบสนอง คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: กลไกป้องกันตัวเองทางจิตแบบแทนที่ด้วยสิ่งตรงข้าม เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า reaction formation มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่านิยามของคำที่นำมาประสมกัน หากแปลแบบตรงตัว “การเกิดพฤติกรรมตอบสนอง” อาจทำ	

ให้เกิดความเข้าใจว่าเป็นการเกิดพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ทั่วไป ซึ่งผิดไปจากความหมายตามโน้ตทัศน์ที่แท้จริงของคำศัพท์ กล่าวคือ เป็นกลไกป้องกันตัว (*defense mechanism*) เป็นการแสดงออกในแบบที่สังคมยอมรับซึ่งตรงข้ามกับความต้องการที่แท้จริงอันไม่เป็นที่ยอมรับจึงเก็บกดไว้ภายใน ผู้วิจัยจึงเลือกแปลจากการทำความเข้าใจโน้ตทัศน์ของคำศัพท์ โดยใช้คำว่า “กลไก” เป็นคำอธิบายบอกหน้าที่ (functional term) กลไกป้องกันตัว และเลือกหาคำภาษาไทยที่ให้ ความหมายครอบคลุมถึงการแสดงออกที่ตรงข้ามกับความต้องการจริงในใจ ซึ่งมีตัวเลือกคือ กลไกแสดงออกไม่ตรงกับใจ / กลไกแสดงออกตรงข้าม / กลไกพฤติกรรมตรงข้าม / กลไกปากว่าตาขยิบ ผู้วิจัยเลือกตัด กลไกปากว่าตาขยิบออก เพราะแม้จะเป็นสำนวนที่กระชับและเข้าใจง่ายแต่ อาจทำให้เข้าใจความหมายของคำผิดได้ว่าหมายถึงการพูดอย่างทำอย่าง และเลือกใช้คำแปล “กลไกพฤติกรรมตรงข้าม” เนื่องจากครอบคลุมความหมายของคำศัพท์และมีความกระชับ ร่องลงมา

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศิลป์

คำศัพท์ที่ศึกษา: 12) sublimation

ต้นฉบับ

Freud's solution was the concept of **sublimation**, a quasi-defensive process that harnesses the power of the sexual impulse and channels it into acceptable, productive pursuits. Thus a voyeuristic fixation might be transformed into a talent for photography.

But even when drives are sublimated, they retain, in a disguised form, their sexual and aggressive qualities. If the ego's conflict-free functions are truly autonomous, they seem to require an energy without such qualities. Hartmann

บทแปล

การแก้ปัญหาของฟรอยด์คือแนวคิดเรื่อง **กลไกปรับปรุง** ซึ่งเป็นกระบวนการกึ่งป้องกันตัวรูปแบบหนึ่งที่ควบคุมพลังแรงขับทางเพศ และใช้มันอย่างมีประโยชน์และให้เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการหลงใหลในพฤติกรรมถ้ามองอาจกลายเป็นพรสวรรค์ด้านการถ่ายภาพได้

แต่ถึงแม้แรงขับเหล่านั้นจะถูกปรับแล้ว มันก็ยังเก็บซ่อนคุณสมบัติทางเพศและความก้าวร้าวไว้อยู่ หากการทำงานของอัตตาซึ่งปราศจากความขัดแย้งได้เป็นอิสระอย่างแท้จริง ต้องไม่มีคุณสมบัติเหล่านั้นปรากฏอยู่ในพลังงาน ฮาร์ทแมนจึงได้เสนอสิ่งที่เขา

proposed a process he termed neutralization, through which the ego strips the drives of their sexual and aggressive qualities. Unlike sublimation, neutralization actually changes the nature of the drives themselves, much as a hydroelectric plant transforms the raging, muddy river into clean, usable electrical energy.	เรียกว่า การปรับบทบาท ซึ่งเป็นกระบวนการที่อัตราปลดปล่อยแรงขับที่มีคุณสมบัติทางเพศและความก้าวร้าวออกหมด การปรับบทบาทต่างจากกลไกปรับปรุงเพราะสามารถเปลี่ยนธรรมชาติของแรงขับได้ในลักษณะที่คล้ายกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเปลี่ยนแม่น้ำโคลนเชี่ยวกรากไปเป็นพลังงานไฟฟ้าสะอาดที่ใช้งานได้
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การแผลงคำ (Derivation) มาจาก sublimate (verb) + -tion (noun suffix) เป็นการเติมหน่วยคำเติมท้ายทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป sublimate เป็นคำยืมจากภาษาละติน <i>sublimat-</i> “<i>raised up</i>” นำมาใช้ในช่วง Middle English ว่า sublimate “raise to a higher status” มีความหมาย คือ ยกกระดืบ ทำให้บริสุทธิ์ คำว่า sublimation (noun) มีนิยาม คือ the act of expressing strong emotions or using energy by doing an activity or creating something, or the activity or work itself (Cambridge dictionary, 2023) และในภาษาไทยพบว่าการบัญญัติศัพท์คำว่า sublimation ไว้ในพจนานุกรมหลายสาขาวิชา ได้แก่ ภูมิศาสตร์ พลังงานเฮอร์โมไดนามิกส์ พลังงานเพื่อประชาชน วิศวกรรมอุณหภาพ โดยบัญญัติว่า <i>การระเหิด</i> เหมือนกันทุกสาขา และพบว่าคำว่า sublimation สำหรับใช้ในบริบทจิตวิทยาได้รับการแปลจากนักวิชาการว่า การทดเทิด (พิริยะดิศ มานิตย์, 2552)รวมถึงเป็นคำแปลที่ถูกนำไปใช้จำนวนหนึ่งในบทความทางอินเทอร์เน็ต	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>DEFENSE MECHANISM</u> in which <u>unacceptable</u> sexual or aggressive drives <u>are unconsciously channeled into socially acceptable</u> modes of <u>expression</u> and redirected into new, learned behaviors, which <u>indirectly provide some satisfaction for the original drives</u>. ผู้วิจัยศึกษาจาก Psychology Today ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้	

Sublimation is a <u>defense mechanism</u> that involves <u>channeling unwanted or unacceptable urges</u> into an <u>admissible or productive outlet</u>. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญคือ สามารถสรุปได้ว่า หมายถึง กลไกป้องกันตัวเองที่เกิดเมื่อแรงขับซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับถูกเปลี่ยนไปเป็นการแสดงออกสู่สังคมที่ยอมรับได้โดยไม่รู้ตัว และยังก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ซึ่งสร้างความพอใจทางอ้อมให้กับแรงขับต้นทางด้วย	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก	คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) แปลโดยพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การยกระดับ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: กลไกป้องกันตัวเองทางจิตแบบเปลี่ยนพฤติกรรม เมื่อพิจารณาจากความหมายขององค์ประกอบคำและจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายสอดคล้องกัน กล่าวคือ สื่อถึง <i>การทำให้ดีขึ้น การเปลี่ยนพฤติกรรมที่รับไม่ได้ให้เป็นพฤติกรรมที่ยอมรับได้ในสังคม</i> โดยยังสามารถตอบสนองความพอใจของตัวเองได้ จากการพิจารณาพบว่ามีนักวิชาการได้ให้คำแปลคำศัพท์ดังกล่าวสำหรับใช้ในสาขาจิตวิทยาไว้แล้วว่า “การทดเทิด” ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์องค์ประกอบคำดังกล่าวพบว่า ทด หมายถึง เพิ่ม เทิด หมายถึง ยกย่อง เชิดชู ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นคำแปลที่เหมาะสมและยังมีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์ตามมโนทัศน์ของคำศัพท์ข้างต้นพบว่าอาจไม่ครอบคลุมถึง <i>การปรับให้ดีขึ้น</i> เท่าไรนัก ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกสร้างคำแปลใหม่ ดังนี้ จากการวิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์สรุปได้ว่า เป็น <i>กลไกป้องกันตัวที่เปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับโดยที่ตัวเองยังพึงพอใจ</i> (ต่างจาก reaction formation ที่ไม่ได้ระบุว่าเป็นกลไกที่ทำให้ตัวเองพอใจหรือไม่) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “กลไก” เป็นคำอธิบายบอกหน้าที่ (functional term) เพื่อให้สอดคล้องกับคำศัพท์ที่มีคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์และหน้าที่เป็นกลไกป้องกันตัว (DEFENSE MECHANISM) เหมือนกัน และใช้คำว่า “ปรับปรุง” หมายถึง แก้ไขให้เรียบร้อยขึ้น ปรับให้ดีขึ้น ได้เป็น “กลไกปรับปรุง”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศิลป์	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 13) neutralization	
ต้นฉบับ Freud's solution was the concept of sublimation, a quasi-defensive process that harnesses the power of the sexual impulse and channels it into acceptable, productive pursuits. Thus a voyeuristic fixation might be transformed into a talent for photography. But even when drives are sublimated, they retain, in a disguised form, their sexual and aggressive qualities. If the ego's conflict-free functions are truly autonomous, they seem to require an energy without such qualities. Hartmann proposed a process he termed neutralization, through which the ego strips the drives of their sexual and aggressive qualities. Unlike sublimation, neutralization actually changes the nature of the drives themselves, much as a hydroelectric plant transforms the raging, muddy river into clean, usable electrical energy.	บทแปล การแก้ปัญหของฟรอยด์คือแนวคิดเรื่องกลไกปรับปรุง ซึ่งเป็นกระบวนการกึ่งป้องกันตัวรูปแบบหนึ่งที่ควบคุมพลังแรงขับทางเพศและใช้มันอย่างมีประโยชน์และให้เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นการหลงใหลในพฤติกรรมถ้ามองอาจกลายเป็นพรสวรรค์ด้านการถ่ายภาพได้ แต่ถึงแม้แรงขับเหล่านั้นจะถูกปรับแล้ว มันก็ยังเก็บซ่อนคุณสมบัติทางเพศและความก้าวร้าวไว้อยู่ หากการทำงานของอัตตาซึ่งปราศจากความขัดแย้งได้เป็นอิสระอย่างแท้จริง ต้องไม่มีคุณสมบัติเหล่านั้นปรากฏอยู่ในพลังงาน ฮาร์ทแมนจึงได้เสนอสิ่งที่เขาเรียกว่า การปรับบทบาท ซึ่งเป็นกระบวนการที่อัตตาปลดปล่อยแรงขับที่มีคุณสมบัติทางเพศและความก้าวร้าวออกหมด การปรับบทบาทต่างจากกลไกปรับปรุง เพราะสามารถเปลี่ยนธรรมชาติของแรงขับได้ในลักษณะที่คล้ายกับโรงไฟฟ้าพลังน้ำเปลี่ยนแม่น้ำโคลนเชี่ยวกรากไปเป็นพลังงานไฟฟ้าสะอาดที่ใช้งานได้
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การยืมคำ (Borrowing) neutralize (v.) เป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศส <i>neutralizer</i> "to render neutral (in a chemical sense)" หมายถึง ทำให้เป็นกลาง เมื่อเป็นคำนาม neutralization สร้างจาก neutralize (verb)	

+ -tion (noun suffix) มีนิยามที่หลากหลายตามพจนานุกรม Cambridge dictionary (2023) แต่ไม่มีนิยามสำหรับบริบททางจิตวิทยา ดังนี้

1. the act of making a substance neutral (= not an acid or an alkali) [Chemistry]
2. the act of stopping something from having an effect
3. the act of killing someone, especially by a military force or government
4. in cycling or motor racing, the act of stopping a race from continuing for a time
5. the production of an effect that removes the effect of something else

และในภาษาไทยพบคำแปลหลากหลาย เช่น การทำให้เป็นกลาง การประกาศความเป็นกลาง การสะเทิน (Longdo dict, 2023) แต่ไม่พบความหมายทางจิตวิทยาเช่นเดียวกัน

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

the use of sexual or aggressive energy in the service of the EGO that is, in functions such as problem solving, creative imagination, scientific inquiry, and decision making rather than for gratification of the INSTINCTS

ผู้วิจัยศึกษาจาก Psychology Dictionary ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

neutralization occurs through the use of sexual and aggressive energy in the processes of problem solving and creative imagination

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ การใช้แรงขับทางเพศหรือความก้าวร้าวทำงานตอบสนองอัตโนมัติแทนการใช้งานเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของสัญชาตญาณ เช่น ใช้ในการแก้ปัญหา การสร้างสรรค์จินตนาการ การค้นหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการตัดสินใจ

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง

การประสานคำ

แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก

คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) แปลโดยพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การทำให้เป็นกลาง

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การเปลี่ยนหน้าที่แรงขับ

เมื่อพิจารณาจากนิยามที่ (1) (2) และ (5) ของคำศัพท์และการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า

ความหมายใกล้เคียงกัน กล่าวคือ นิยามถึงการปรับ/เปลี่ยนบางสิ่งให้ต่างไปจากเดิม ส่วนนิยามที่

(3) (4) นั้นให้ความหมายต่างออกไปเพราะเป็นนิยามที่มีความเฉพาะเจาะจง ไม่สอดคล้องกับบริบท จึงตัดออกไม่นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกคำแปล หากพิจารณาการแปลคำสร้างใหม่ตามคำแนะนำของนิวมาร์กคือให้แปลโดยใช้คำอธิบายบอกหน้าที่หรือคำสามัญ ผู้วิจัยทำความเข้าใจคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์พบว่าหน้าที่ของ neutralization คือ การทำให้แรงขับตอบสนองต่ออัตราแทนที่จะตอบสนองต่อสัญชาตญาณ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามบริบทแวดล้อมของคำศัพท์พบว่า ผู้เขียนอธิบายว่า “...neutralization, through which the ego strips the drives of their sexual and aggressive qualities” การ strips เป็นมโนทัศน์ของคำศัพท์ที่ไม่ได้ปรากฏเด่นชัดในคำอธิบายมโนทัศน์ข้างต้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจสร้างคำแปลโดยทำความเข้าใจคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์และบริบทแวดล้อมร่วมกัน ดังนี้ ผู้วิจัยไม่เลือกใช้คำว่า กลไก เหมือนคำในโครงสร้างคู่ขนาน (Parallel structure) เนื่องจากลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ไม่ได้ระบุว่าอยู่ในกลุ่ม DEFENSE MECHANISM เหมือนคำว่า reaction formation และ sublimation จึงแปลโดยเลือกใช้หน่วยคำเต็มหน้า การ- เพื่อสร้างคำนามและใช้ประธานกับคำอื่น และเลือกใช้คำว่า “ปรับ” เพื่อสื่อถึง การทำ(เปลี่ยนหน้าที่)ให้ดีขึ้น(ตอบสนองอัตราแทนสัญชาตญาณ) รวมทั้งสื่อถึงการ strips sexual and aggressive qualities ออกจากแรงขับ และใช้คำว่า “บทบาท” เพื่อสื่อถึงหน้าที่ของแรงขับโดยใช้แทนคำว่า หน้าที่ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเหมาะสมน้อยกว่าเพราะ หน้าที่ มีนิยามคือ กิจที่จะต้องทำด้วยความรับผิดชอบ ในขณะที่ บทบาท ให้ความหมายครอบคลุมถึงการกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ การทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพ เป็นเชิงพฤติกรรม จึงได้เป็นคำแปลภาษาไทยว่า “การปรับบทบาท”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 14) primary narcissism	
ต้นฉบับ Drawing on extensive observation of both normal and disturbed infants and their mothers, as well as of toddlers and older children, Mahler began by reformulating the nature of the early phase of life that Freud had characterized as essentially objectless, the stage labeled “primary narcissism.” Within these earliest months, Mahler argued, the child breaks out of an “autistic shell,” entering into the earliest of human connections, “normal symbiosis.” She delineated the normal progression in the complex yet powerful interplay among the child’s physical and cognitive maturation, his psychological evolution, and the crucial function of the maternal partner in his evolving identity.	บทแปล จากการสังเกตเด็กทารกปกติและเด็กที่มีอาการทางจิตกับแม่ของพวกเขาเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงเด็กวัยหัดเดินและเด็กโตกว่านั้นด้วย มาห์เลอร์เริ่มด้วยการให้คำอธิบายใหม่เกี่ยวกับธรรมชาติของช่วงระยะต้นของชีวิตที่ถูกขนานนามว่า “ระยะหลงตัวเองขั้นปฐมภูมิ” ซึ่งฟรอยด์ระบุว่าไม่มีลักษณะสำคัญอันไร้จุดหมาย มาห์เลอร์แย้งว่าภายในไม่กี่เดือนแรกของชีวิตเด็กออกจาก “เปลือกมุ้งตัวตน” และเข้าสู่ระยะแรกสุดของการสานสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์ หรือ “ภาวะพึ่งพิงกันแบบปกติ” มาห์เลอร์พรรณนาถึงการพัฒนาแบบปกติในการมีปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนแต่ทรงพลังระหว่างการเจริญเติบโตทั้งทางกายและทางสติปัญญาของเด็ก วิวัฒนาการด้านจิตใจของเขา และบทบาทหน้าที่อันสำคัญของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งคือแม่ในตัวตนของเด็กที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้น
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก primary (adjective) + narcissism (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า primary เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป หมายถึง ปฐมภูมิ ขั้นแรก ขึ้นพื้นฐาน ดังเดิม (Longdo dict, 2023) คำว่า narcissism เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากภาษากรีกละติน <i>Narkissos</i> ซึ่งเป็นชื่อเทพเจ้าแห่งความงามในตำนาน เป็นตัวแทนของความรักและหลงตัวเอง ในภาษาไทยพบคำแปลว่า การหลงตัวเอง การรักตัวเองมากเกินไป (Longdo dict, 2023) และพบมีการบัญญัติศัพท์คำว่า narcissism ไว้ในพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาว่า ความหลงตัวเอง	

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

in psychoanalytic theory, the earliest type of NARCISSISM in which the infant's LIBIDO is directed toward his or her own body and its satisfaction rather than toward the environment or OBJECTS.

ผู้วิจัยศึกษาจาก Lifepersona.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

a moment in the development of the personality, in which the child directs his libido (psychic energy) towards himself. It is a first moment in the stage of development, where the child chooses himself as an object to be loved.

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ความหลงตัวเองประเภทหนึ่ง โดยที่แรงขับของทารกพุ่งตรงไปที่ร่างกายและความพึงพอใจทางกายของตน เป็นช่วงหนึ่งของการพัฒนาบุคลิกภาพ

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสมคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การหลงตัวเองขั้นปฐมภูมิ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ความหลงตัวเองชนิดแรกเริ่ม เมื่อพิจารณาทั้งจากองค์ประกอบของคำประสมและจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายเหมือนกัน หมายถึง ความหลงตัวเองขั้นปฐมภูมิ ส่วนในการวิเคราะห์มโนทัศน์จะมีรายละเอียดเพิ่มเติมว่าหลงตัวเองแบบที่เน้นตอบสนองความพึงพอใจของตัวเองเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงเลือกแปลตรงตัวตามคำแนะนำของนิวมาร์ก โดยเลือกใช้คำบาลีสันสกฤต “ปฐมภูมิ” ซึ่งมีใช้และเป็นที่รู้จักดีในภาษาไทย เพื่อให้ได้วิธีการสร้างคำที่ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด และเลือกแปล narcissism โดยอิงตามศัพท์ที่ราชบัณฑิตยสถานบัญญัติไว้ คือ “ความหลงตัวเอง” โดยผู้วิจัยเลือกใช้คำว่า “ตัวตน” แทนคำว่าตัวเอง เนื่องจากมีความเห็นว่า หลงตัวเอง ดูเป็นความหมายเชิงลบ ในขณะที่ หลงตัวเอง สื่อกถึงการหลงตัวเองแบบที่หมกมุ่นกับการตอบสนองตามความต้องการของตนได้ดีกว่า และเลือกตัดคำว่า ความ และใช้คำว่า “ระยะ” แทนเนื่องจากคำศัพท์เป็นชื่อของระยะพัฒนาการ ได้เป็น “ระยะหลงตัวเองขั้นปฐมภูมิ”	

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตรงตัว สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้บางส่วน เป็นการแปลแบบวิธีแปลยืม (loan translation) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 15) autistic shell

ต้นฉบับ

Drawing on extensive observation of both normal and disturbed infants and their mothers, as well as of toddlers and older children, Mahler began by reformulating the nature of the early phase of life that Freud had characterized as essentially objectless, the stage labeled “primary narcissism.” Within these earliest months, Mahler argued, the child breaks out of an “autistic shell,” entering into the earliest of human connections, “normal symbiosis.” She delineated the normal progression in the complex yet powerful interplay among the child’s physical and cognitive maturation, his psychological evolution, and the crucial function of the maternal partner in his evolving identity.

บทแปล

จากการสังเกตเด็กทารกปกติและเด็กที่มีอาการทางจิตกับแม่ของพวกเขาเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงเด็กวัยหัดเดินและเด็กโตกว่านั้นด้วย มาห์เลอร์เริ่มด้วยการให้คำอธิบายใหม่เกี่ยวกับธรรมชาติของช่วงระยะต้นของชีวิตที่ถูกขนานนามว่า “ระยะหลงตัวตนขั้นปฐมภูมิ” ซึ่งฟรอยด์ระบุว่ามีความสำคัญอันไร้จุดหมาย มาห์เลอร์แย้งว่าภายในไม่กี่เดือนแรกของชีวิตเด็กออกจาก “เปลือกมุ้งตัวตน” และเข้าสู่ระยะแรกสุดของการสานสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์ หรือ “ภาวะพึ่งพิงกันแบบปกติ” มาห์เลอร์พรรณนาถึงการพัฒนาแบบปกติในการมีปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนแต่ทรงพลังระหว่างการเจริญเติบโตทั้งทางกายและทางสติปัญญาของเด็ก วิวัฒนาการด้านจิตใจของเขา และบทบาทหน้าที่อันสำคัญของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งคือแม่ในตัวตนของเด็กที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้น

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)

ประสมคำจาก autistic (adjective) + shell (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า autistic เป็นคำศัพท์เฉพาะ มาจากภาษากรีก *autos* “self” มีนิยามว่า affected by or relating to the condition of autism, which affects the development of social and communication skills and can affect behavior

(Ethymoline, 2023) หมายถึง ลักษณะที่มีอาการออทิสติก ซึ่งกระทบต่อการพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมและการสื่อสารและส่งผลต่อพฤติกรรม ผู้สร้างคำนี้คือ ออยเก็น บลอยเลอร์ จิตแพทย์ชาวสวิส (Eugen Bleuler) (Blatt, 2023) ในภาษาไทยมีคำอธิบายกลุ่มอาการออทิสติก (Autistic Spectrum Disorder) ไว้ว่า เป็นความผิดปกติของการพัฒนาการรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะเฉพาะตัวที่เด็กไม่สามารถพัฒนาทักษะสังคม ทักษะทางภาษา และการสื่อความหมายได้เหมาะสมตามวัย (สถาบันราชานุกูล, ม.ป.ป.) มีพฤติกรรมและความสนใจเป็นแบบแผนซ้ำๆ ส่วนในพจนานุกรมทั่วไปพบคำแปลว่า เพื่อฝัน หมกมุ่น ความคิดหมกมุ่นในตนเองอย่างผิดปกติ (Longdo dict, 2023)

คำว่า shell (noun) เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป มีความหมายหลากหลายตามพจนานุกรม Longman dictionary (2023) ดังนี้

1. the hard outer part that covers and protects an egg, nut, or seed
 2. the hard protective covering of an animal such as a snail, mussel, or crab
 3. a metal tube containing a bullet and an explosive substance
 4. the outside structure of something, especially the part of a building that remains when the rest of it has been destroyed
- ในภาษาไทยพบความหมายตามพจนานุกรมว่า เปลือก กระดอง ปลอกกระสุน โครงสร้างอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง (Longdo dict, 2023)

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์: ไม่พบแหล่งข้อมูล

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสมคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: เปลือกออทิสติก

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: -

เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าไม่มีแหล่งข้อมูลใดที่ให้คำอธิบายไว้ชัดเจน ผู้วิจัยค้นพบเพียงการอธิบายคำศัพท์ในภาพกว้าง ในเว็บไซต์ Wikipedia เท่านั้น โดยมีคำอธิบายคือ Mahler explains how a child with the age of a few months breaks out of an "autistic shell" into the world with human connections. This process, labeled separation-individuation, is divided into subphases, each with its own onset, outcomes and risks.

หมายถึง หนึ่งในกระบวนการของ separation-individuation ดังนั้นอนุมานได้ว่าการออกจาก “autistic shell” เกิดในลักษณะแยกออกมาจาก shell หรือเกราะป้องกัน เปลือกที่คอยหุ้ม/ คุ้มครองเด็กอยู่ เพื่อมาเผชิญโลกภายนอก จากคำนิยามภาษาอังกฤษของ shell ที่มีความ หลากหลาย ผู้วิจัยพบจุดร่วมเดียวกันคือ shell สื่อถึงการป้องกัน เครื่องป้องกัน สิ่งที่ป้องกันบางสิ่ง ที่อยู่ภายใน จึงพิจารณาว่าคำแปลที่น่าจะเหมาะสมกับคำว่า shell คือ เปลือก หรือ เกราะ ทั้งสอง คำให้ความหมายถึงการป้องกันเหมือนกัน แต่จากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่า เกราะเป็นสิ่งที่ไม่ได้ เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเหมือนเปลือก ผู้วิจัยจึงพิจารณาแปล shell ว่า “เปลือก” เพื่อสื่อถึงสิ่งที่ ป้องกัน/ห้าม/มีไว้เพื่อกันเด็กไม่ให้สัมผัสกับผู้อื่น และเลือกแปลคำว่า autistic โดยอิง ความหมายตามรากศัพท์ที่ยืมมาคือ self หมายถึง ตัวตน แทนที่จะแปลว่ากลุ่มอาการออทิสติก เพราะคำว่า autistic ในที่นี้ไม่ได้สื่อถึงอาการออทิสติก หากแปลเป็น เปลือกออทิสติก / เปลือก กลุ่มอาการออทิสติก จะไม่สามารถสื่อความได้ว่าหมายถึงอะไร หรือมีความเกี่ยวข้องกับอาการออทิ สติกอย่างไร และเลือกใช้คำว่า มุง ได้เป็นวลี มุงตัวตน เพื่อให้สื่อความได้ครอบคลุมถึงลักษณะของ การมุงสนใจอยู่แต่กับตัวเอง ได้คำแปลว่า “เปลือกมุงตัวตน”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 16) separation-individuation

ต้นฉบับ	บทแปล
Drawing on extensive observation of both normal and disturbed infants and their mothers, as well as of toddlers and older children, Mahler began by reformulating the nature of the early phase of life that Freud had characterized as essentially objectless, the stage labeled “primary narcissism.” Within these earliest months, Mahler argued, the child breaks out of an “autistic shell,” entering into the earliest	จากการสังเกตเด็กทารกปกติและเด็กที่มีอาการทางจิตกับแม่ของพวกเขาเป็นจำนวนมาก รวมไปถึงเด็กวัยหัดเดินและเด็กโตกว่านั้นด้วย มาห์เลอร์เริ่มด้วยการให้คำอธิบายใหม่เกี่ยวกับธรรมชาติของช่วงระยะต้นของชีวิตที่ถูกขนานนามว่า “ระยะหลงตัวตนขั้นปฐมภูมิ” ซึ่งฟรอยด์ระบุว่ามียุคสำคัญอันไร้จุดหมาย มาห์เลอร์แย้งว่าภายในไม่กี่เดือนแรกของชีวิต เด็กออกจาก “เปลือกมุงตัวตน” และเข้าสู่ระยะแรกสุดของการสานสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์ หรือ “ภาวะพึ่งพิงกันแบบปกติ” มาห์

of human connections, “normal symbiosis.” She delineated the normal progression in the complex yet powerful interplay among the child’s physical and cognitive maturation, his psychological evolution, and the crucial function of the maternal partner in his evolving identity. Mahler subdivided the overarching process, which she defined as separation-individuation, into identifiable subphases, each with its own onset, normal outcome, and risks. Hatching, the first subphase, is signaled by the infant’s increased alertness and “prototypical biphasic visual pattern” (p. 16), the regular alteration in the gaze, now more outwardly directed, now checking back to the mother as a point of orientation.	เลอว์พรอนนาถึงการพัฒนาแบบปกติในการมีปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อนแต่ทรงพลังระหว่างการเจริญเติบโตทั้งทางกายและทางสติปัญญาของเด็ก วิวัฒนาการด้านจิตใจของเขา และบทบาทหน้าที่อันสำคัญของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งคือแม่ในตัวตนของเด็กที่ค่อยๆ พัฒนาขึ้น มาห์เลอร์แบ่งกระบวนการที่ครอบงำซึ่งเธอเรียกว่าระยะแยก-สร้างตัวตน ออกเป็นช่วงย่อยๆ ที่ระบุได้แน่ชัด แต่ละช่วงมีอาการตั้งต้น สิ่งที่น่าประหลาดเป็นปกติ และภัยอันตรายต่างๆ ของตัวเอง ช่วงย่อยแรกๆ ที่เรียกว่า การออกจากเปลือก จะมีสัญญาณบ่งบอกคือการที่ทารกมีความตื่นตัวมากขึ้นและมี “การมองโลกแบบทวิวิถูปกติ (prototypical biphasic visual pattern)” (น.16) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนการมองตามปกติทั่วไป คือ เดี่ยวก็จ้องมองออกไปข้างนอก เดี่ยวก็มองกลับมาที่แม่ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของทิศทางการมอง
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> ประสมคำจาก separation (noun) + individuation (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า separation เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป มีนิยามตาม Cambridge dictionary (2023) คือ 1. a situation in which two or more people or things are separated 2. an arrangement, often legal, by which two married people stop living together as a couple 3. the act of leaving your job	

ในภาษาไทยพบความหมายว่า การแยกออก การแบ่งแยก การอำลา การหย่าร้าง (Longdo dict, 2023) คำว่า individuation (noun) เป็นศัพท์เฉพาะทางจิตวิทยา มีนิยามคือ the act of becoming a person who thinks or behaves in their own original way (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง การกลายเป็นบุคคลที่คิดหรือประพฤติในแบบของตัวเอง ในภาษาไทยใช้ว่า ปัจเจกบุคคล (Longdo dict, 2023) และพบคำศัพท์ที่ใกล้เคียงในพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาว่า individualism หมายถึง ปัจเจกนิยม	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>developmental phase in which the infant gradually differentiates himself or herself from the mother, develops awareness of his or her separate identity, and attains relatively autonomous status</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก Wikipedia ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Separation-individuation can be viewed as the psychological birth of an infant, which occurs over a period of time when the <u>child separates from the mother and begins to individuate.</u> จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ขั้นตอนของการที่เด็กทารกค่อยๆ แยกตัวจากแม่ เริ่มพัฒนาความตระหนักรู้ถึงตัวตนอิสระ	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การแยกจาก-ปัจเจกบุคคล คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การแยกจากแม่เพื่อมาสร้างความเป็นปัจเจกบุคคล เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า separation-individuation มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่านิยามคำที่นำมาประสมกัน หากแปลแบบตรงตัว “การแยกจาก-ปัจเจกบุคคล” ไม่สามารถช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้ อีกทั้งยังอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เป็นการแยกจากตัวปัจเจกบุคคล หรือการแยกทางจากผู้อื่น ซึ่งผิดไปจากความหมายตามมโนทัศน์ที่แท้จริงของคำศัพท์ กล่าวคือ ไม่ใช่การแยกจากบุคคลอื่น แต่เป็นระยะพัฒนาการที่เด็กแยกตัวเพื่อมาสร้าง	

ความเป็นปัจเจกบุคคลของตัวเอง ผู้วิจัยจึงเลือกแปลจากการทำความเข้าใจลักษณะเฉพาะของ มโนทัศน์ของคำศัพท์ โดยเลือกใช้คำว่า “ระยะ” หมายถึง ช่วง ตอน (พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เป็นคำอธิบายลักษณะเพื่อสื่อถึงสิ่งที่เกิดขึ้นช่วง/ตอนที่เด็กมีพัฒนาการ ตามวัย และใช้ให้สอดคล้องกับบริบทที่มีการพูดถึง subphase หรือช่วงย่อยๆ เพิ่มเติมด้วย แรกเริ่มผู้วิจัยจะแปลเป็นคำว่า “ระยะสร้างปัจเจก” เพราะต้องการสร้างคำให้มีระดับเป็นศัพท์ เฉพาะโดยใช้คำบาลีสันสกฤต แต่สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2555) (2555) ได้อธิบายไว้ว่าคำว่า ปัจเจก (ปัจเจก) ส่วนใหญ่จะไม่ใช้คำเดียวโดดๆ แต่จะใช้หน้าคำอื่นเพื่อให้มีความหมายว่าเฉพาะผู้ เดียว อย่างเดียว ผู้วิจัยจึงเลือกสร้างคำแปลโดยใช้คำว่า “แยก” เพื่อสื่อถึงคำว่า separation หรือ การแยกตัวจากแม่เพื่อสร้างตัวตนของตัวเอง และเลือกแปลคำว่า individuation โดยใช้คำซ้อนว่า ตัวตน ประสมกับคำว่า สร้าง เพื่อสื่อถึงการสร้างตัวตนเมื่อแยกจากแม่มา โดยยังคงใช้เครื่องหมาย ยัติภังค์ (Merriam-Webster Dictionary) เพื่อรักษาสมมูลภาพด้านการสร้างคำตามต้นฉบับและ เพื่อสื่อให้เห็นว่าเป็นระยะที่มี 2 ช่วงคือ การแยก และการสร้าง ได้เป็น “ระยะแยก-สร้างตัวตน”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของ ต้นฉบับได้บางส่วน เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 17) hatching

ต้นฉบับ	บทแปล
Mahler subdivided the overarching process, which she defined as separation-individuation, into identifiable subphases, each with its own onset, normal outcome, and risks. Hatching , the first subphase, is signaled by the infant's increased alertness and “prototypical biphasic visual pattern” (p. 16), the regular alteration in the gaze, now more outwardly directed, now checking back to the mother as a point of orientation.	มาห์เลอร์แบ่งกระบวนการที่ครอบคลุมอยู่ ซึ่งเธอ เรียกว่าระยะแยก-สร้างตัวตน ออกเป็นช่วง ย่อยๆ ที่ระบุได้แน่ชัด แต่ละช่วงมีอาการตั้งต้น สิ่งที่น่าประหลาดเป็นปกติ และภัยอันตรายต่างๆ ของตัวเอง ช่วงย่อยแรกที่เรียกว่า การออกจาก เปลือก จะมีสัญญาณบ่งบอกคือการที่ทารกมี ความตื่นตัวมากขึ้นและมี “การมองโลกแบบ ทวิวิถูปกติ (prototypical biphasic visual pattern)” (น.16) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนการมอง ตามปกติทั่วไป คือ เดี่ยวก็จ้องมองออกไปข้าง นอก เดี่ยวก็มองกลับมาที่แม่ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น ของทิศทางการมอง

คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การแผลงคำ (Derivation) มาจาก hatch (verb) + -ing (noun suffix) เป็นการเติมหน่วยคำเติมท้ายทำให้หน้าที่ของคำเปลี่ยนไป hatch เป็นคำยืมจากภาษาเยอรมัน <i>hecken</i> “to mate” (used of birds) “to come forth from an egg, raised up” (Etymonline, 2023) หมายถึง การออกจากไข่ การคืบคลาน และพบนิยามคำว่า hatch ในพจนานุกรมทั่วไป (Cambridge dictionary, 2023) ดังนี้ 1. to (cause an egg to) break in order to allow a young animal to come out 2. to make a plan, especially a secret plan 3. an opening through a wall, floor, etc., or the cover for it และในภาษาไทยพบคำแปล hatch ว่า ออกจากไข่ ฟักไข่ คิดอุบายอย่างลับๆ วาดเส้นแรงเงา (Longdo dict, 2023) ดังนั้น hatching ตามพจนานุกรมทั่วไป อาจหมายถึง การออกจากไข่ การฟักไข่ การคิดอุบายลับ	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก Papertrell.com ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Drawing from the egg metaphor, Mahler used the term “hatching”, to describe the baby’s <u>emergence out of</u> what Mahler believed to be the <u>self-absorption</u> of earliest infancy. Around five months, the child starts to show increased awareness and interest in the surrounding world. It is as if the child is <u>hatching out of the shell</u>, finally entering the world psychologically as well as physically ผู้วิจัยศึกษาจาก Good Therapy ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ Hatching <u>occurs when</u> the <u>child</u> first <u>gains awareness</u> that he or she is <u>separate</u> from the mother. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ กระบวนการช่วงห้าเดือนแรกที่เปรียบเหมือนการฟักตัว เด็กเริ่มออกจากการอยู่กับตัวเองช่วงแรกเกิดและสนใจโลกภายนอกมากขึ้น รวากับว่าเด็กฟักตัวออกมาจากเปลือกและเข้าสู่โลกภายนอกทั้งทางร่างกายและจิตใจ	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสานคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) แปลโดยพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด และ

	อาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษา ปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การออกจากไข่ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์หมโนทัศน์: การออกจากเปลือกตัวตน เมื่อพิจารณาจากความหมายขององค์ประกอบคำและจากการวิเคราะห์หมโนทัศน์พบว่ามีความหมาย สอดคล้องกัน กล่าวคือ สื่อถึงการเปิด/ออกจากสิ่งที่ปกปิดอยู่เพื่อให้ลูกสัตว์ (young animal ใน ความหมายที่ 1) ได้ออกมาข้างนอก ผู้วิจัยเลือกใช้การอธิบายแบบรวบรัดตามคำแนะนำของนิว มาร์กเนื่องจากมีความเห็นว่าการแปลตรงตัวว่าการฟักตัวหรือการออกจากไข่ แม้จะดูเหมือนได้ ความหมายใกล้เคียงและสอดคล้องกับบริบทแต่ก็ไม่ครอบคลุมเท่าการแปลโดยอาศัยคุณ ลักษณะเฉพาะของหมโนทัศน์ และอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ว่า เป็นการฟักไข่ที่แม่เป็นผู้กระทำ เป็นผู้ฟักเด็กให้เป็นตัวตน ก่อนที่เด็กจะออกจากไข่หรือเกราะป้องกัน ผู้วิจัยจึงเลือกแปลโดยอิงจาก หมโนทัศน์สำคัญคือ การออกมาสนใจโลกภายนอกมากขึ้น และเพื่อให้ได้รูปศัพท์ที่เป็นคำนาม ใกล้เคียงกับต้นฉบับ จึงเลือกแปลว่า “การออกจากเปลือก” โดยเลือกใช้คำว่า เปลือก เพื่อให้ สอดคล้องกับบริบทและคำแปล autistic shell ว่าเปลือกตัวตน	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของ ต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศิลป์	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 18) prototypical biphasic visual pattern	
ต้นฉบับ Mahler subdivided the overarching process, which she defined as separation-individuation, into identifiable subphases, each with its own onset, normal outcome, and risks. Hatching, the first subphase, is signaled by the infant's increased alertness and “prototypical biphasic visual pattern” (p. 16), the regular alteration in the gaze, now more outwardly	บทแปล มาห์เลอร์แบ่งกระบวนการที่ครอบคลุม ซึ่งเธอเรียกว่าระยะแยก-สร้างตัวตน ออกเป็นช่วงย่อยๆ ที่ระบุได้แน่ชัด แต่ละช่วงมีอาการตั้งต้น สิ่งที่ปรากฏเป็นปกติ และภัยอันตรายต่างๆ ของตัวเอง ช่วงย่อยแรกๆ ที่เรียกว่า การออกจากเปลือก จะมีสัญญาณบ่งบอกคือการที่ทารกมีความตื่นตัวมากขึ้นและมี “การมองโลกแบบทวิวัตถุปกติ (prototypical biphasic visual pattern)” (น.16) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนการมองตามปกติทั่วไป คือ เดี่ยวก็จ้องมองออกไปข้าง

directed, now checking back to the mother as a point of orientation.	นอก เดียวก็มองกลับมาที่แม่ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของทิศทางการมอง
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก prototypical (adjective) + biphasic (adjective) + visual (adjective) + pattern (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า คำว่า prototypical เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทั่วไป มาจาก prototype + -ical (adjective suffix) มีนิยามคือ 1. being the original or model on which something is based or formed หมายถึง การเป็นต้นฉบับของบางสิ่งที่สร้างขึ้น 2. illustrating the typical qualities of a class or group หมายถึง การแสดงถึงคุณสมบัติทั่วไปของกลุ่ม ในภาษาไทยพบมีคำแปลว่า ธรรมดาทั่วไป แม่ท่า แม่บท ท่าที่เป็นหลักของการรำ (Longdo Dict, 2023) และพบว่ามีคำบัญญัติศัพท์คำว่า prototype ในพจนานุกรมหลายสาขาวิชา เช่น สาขาภาษาศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า (บัญญัติว่า ต้นแบบ) สาขาบริหารธุรกิจ (บัญญัติว่า ตัวต้นแบบ) และสาขาธรณีวิทยา (บัญญัติว่า ต้นแบบเดิม) คำว่า biphasic เป็นคำศัพท์เฉพาะ ใช้ในทางแพทยศาสตร์และพฤกษศาสตร์ มีนิยามคือ 1. having two phases 2. having a gametophytic and a sporophytic phase (botany) (Collins dictionary, 2023) biphasic สร้างจากคำยืมภาษาละติน <i>bi-</i> “twice” + <i>phase</i> “an appearance” + <i>-ic</i> (adjective suffix) (Etymoline, 2023) ในภาษาไทยพบคำศัพท์บัญญัติเฉพาะทางในพจนานุกรมการแพทย์ว่า เกิดใช้เป็นสองช่วง ลักษณะของเซลล์มีสองแบบ (Longdo dict, 2023) คำว่า visual เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป พบคำแปลภาษาไทยหลากหลาย เช่น เกี่ยวกับการมองเห็น ใช้ในการมอง ที่เห็นได้ เข้าใจได้ (Longdo dict, 2023) คำว่า pattern เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป พบคำแปลภาษาไทยหลากหลาย เช่น แบบแผน แบบอย่าง แบบฉบับ รูปแบบ ลวดลาย ธรรมเนียม รูปร่าง (Longdo dict, 2023)	
วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมนทัศน์: ไม่พบแหล่งข้อมูล	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ

<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: รูปแบบการมองเห็นแบบแม่บทสองช่วง คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์หมโนทัศน์: - เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถหาคุณลักษณะเฉพาะของหมโนทัศน์ของคำศัพท์ได้ จึงจำเป็นต้องแปลโดยอาศัยบริบทและทำความเข้าใจนิยามของแต่ละคำที่นำมาประสมร่วมกัน เมื่อพิจารณาจากบริบทพบว่า prototypical biphasic visual pattern มีคำอธิบายตามบริบทคือ the regular alteration in the gaze, now more outwardly directed, now checking back to the mother as a point of orientation หมายถึง การที่เด็กทารกเปลี่ยนรูปแบบการมองสลับไปมาระหว่างแม่กับสิ่งเร้าภายนอก จากที่เดิมสนใจแค่แม่เพียงอย่างเดียว สามารถอนุมานได้ว่า prototypical ในที่นี้คือการมองแบบปกติ ธรรมดา พื้นฐาน (อ้างอิงตามนิยาม (1) และ (2) ของคำว่า prototypical ร่วมด้วย) biphasic คือการมองแบบสองสิ่ง/สองระยะสลับกันไปมาระหว่างแม่กับสิ่งเร้าภายนอก visual pattern คือ รูปแบบหรือลักษณะการมอง การใช้สายตามองบางสิ่ง ผู้วิจัยจึงเลือกสร้างคำแปล ดังนี้ สร้างคำโดยประสานคำว่า การ- กับวลี มองโลก เพื่อให้เกิดเป็นคำนามที่สื่อถึง visual pattern ใช้คำว่า แบบ เพื่อสื่อถึงวิธีและลักษณะของการมองโลกหรือ visual pattern แบบ biphasic และสร้างคำโดยการสมาสคำบาลีสันสกฤต ทวิ + วัตถุ เพื่อให้มีความใกล้เคียงกับการสร้างคำของต้นฉบับให้ได้มากที่สุด และประสมกับคำว่า ปกติ เพื่อสื่อถึง prototypical biphasic หรือการมองวัตถุ (แม่และสิ่งเร้าภายนอก) สองสิ่งสลับกันไปมาซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตามปกติของเด็กทารก และเลือกกำกับด้วยคำภาษาอังกฤษในวงเล็บร่วมด้วย ได้เป็นคำว่า “การมองโลกแบบทวิวัตถุปกติ (prototypical biphasic visual pattern)”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ แล้วกำกับด้วยคำภาษาอังกฤษในวงเล็บ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 19) omnipotence

ต้นฉบับ

บทแปล

Mahler subdivided the overarching process, which she defined as separation-individuation, into identifiable subphases, each with its own onset, normal outcome, and risks. Hatching, the first subphase, is signaled by the infant's increased alertness and "prototypical biphasic visual pattern" (p. 16), the regular alteration in the gaze, now more outwardly directed, now checking back to the mother as a point of orientation. This phase culminates at about nine months, when active locomotive capacities and physical development usher in the practicing subphase. Now an increasingly capable toddler launches himself into the world, elated with his new abilities, infused with a sense of omnipotence: despite actual moving away from his mother, he experiences himself, psychically, as still at one with her, sharing in her perceived omnipotence	มาห์เลอร์แบ่งกระบวนการที่ครอบงำ ซึ่งเธอเรียกว่าระยะแยก-สร้างตัวตน ออกเป็นช่วงย่อยๆ ที่ระบุได้แน่ชัด แต่ละช่วงมีอาการตั้งต้นสิ่งที่ปรากฏเป็นปกติ และภัยอันตรายต่างๆ ของตัวเอง ช่วงย่อยแรกที่เรียกว่า การออกจากเปลือก จะมีสัญญาณบ่งบอกคือการที่ทารกมีความตื่นตัวมากขึ้นและมี "การมองแบบทวิวัตถุปกติ (prototypical biphasic visual pattern)" (น.16) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนการมองตามปกติทั่วไป คือ เดี่ยวก็จ้องมองออกไปข้างนอก เดี่ยวก็มองกลับมาที่แม่ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของทิศทางการมอง ช่วงย่อยนี้จะพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดตอนอายุประมาณ 9 เดือน เมื่อสมรรถภาพในการเคลื่อนไหวด้วยตัวเองและพัฒนาการทางร่างกายเริ่มเข้าสู่ช่วงย่อยของการฝึกปฏิบัติ ในช่วงนี้ เด็กวัยหัดเดินที่มีความสามารถมากขึ้นจะพาตัวเองเข้าสู่โลกภายนอก เกิดความปิติยินดีกับความสามารถใหม่ๆ ของเขา และเต็มอิมไปกับความรู้สึกถึง มนคติทรงอำนาจ แม้เมื่อห่างจากแม่จริงๆ แต่ในทางจิตใจเด็กก็ยังรู้สึกตัวว่าตนเป็นหนึ่งในเดียวกับแม่ และมีส่วนร่วมใน มนคติทรงอำนาจ ของแม่อันเป็นที่สังเกตได้
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ:</u> การยืมคำ (Borrowing) omnipotent (adj) เป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศส <i>omnipotent</i> "almighty, all-powerful" มีความหมายคือ ผู้ทรงอำนาจ มีอำนาจมาก สร้างเป็นคำนาม <i>omnipotence</i> ด้วยการเติม -ence (noun suffix) "quality of state of" (Wordreference, 2023) ในภาษาไทยพบคำแปลว่า การ	

มีอำนาจไม่สิ้นสุด ความมีอำนาจทุกอย่าง ความเป็นพระเจ้า อำนาจโดยสมบูรณ์ (Longdo dict, 2023) และพบศัพท์บัญญัติในพจนานุกรมสาขาปรัชญาว่า สรรพเดชะ	
วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์: ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the <u>delusion that one can personally direct, or control, reality outside of the self by thought or wish alone</u> . Psychology generally considers feelings of omnipotence to fall anywhere between neurosis, in its milder forms, and psychosis, when the delusion is expressed as alienation from or outright denial of reality. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ความคิดหลงผิดว่าตนสามารถสั่งการหรือควบคุมโลกภายนอกได้ผ่านความคิด	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก	คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) แปลโดยพิจารณาว่าผู้อ่านคือกลุ่มใด และอาจแปลโดยใช้คำเดิมที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาปลายทางหรือใช้การอธิบายแบบรวบรัด
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ความมีอำนาจ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ความหลงผิดในอำนาจ เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำศัพท์และการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน กล่าวคือ หมายถึง อำนาจอันยิ่งใหญ่ แต่ในความหมายทางจิตวิทยาเป็นลักษณะความคิดถึงอำนาจที่มีในเชิงหลงผิด ซึ่งเป็นความหมายที่เฉพาะเจาะจงกว่าความหมายของคำศัพท์เดิม ผู้วิจัยทำความเข้าใจมโนทัศน์ของคำศัพท์พบว่า omnipotence คือ กระบวนการคิดรูปแบบหนึ่ง มีลักษณะเป็นความคิดที่หลงผิด (delusion) ซึ่งเกิดขึ้นได้ในพัฒนาการของเด็กแต่ไม่ควรมีมากเกินไปจนปฏิเสธความจริง สามารถอนุมานได้ว่า omnipotence ไม่ใช่อาการหลงผิดในความหมายเชิงลบ (เหมือนกับอาการหลงผิดของผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป) ผู้วิจัยจึงไม่เลือกแปลโดยใช้คำว่า <i>ความหลงผิดในอำนาจ</i> เพราะให้ความหมายเชิงลบเพียงอย่างเดียว ผู้วิจัยเลือกแปลโดยใช้คำภาษาสันสกฤตว่า <i>มโนคติ</i> เพื่อสื่อถึง ความคิด ความเชื่อมั่นในสิ่งหนึ่งสิ่งใด และให้ครอบคลุมถึงความหมายคำว่า delusion ใช้คำว่า <i>ทรง</i> เป็นคำกริยาแปลว่า มี และเลือกแปลโดยใช้คำว่า <i>อำนาจ</i> เป็นคำสามัญ แทนที่จะใช้คำว่า <i>เดชะ</i> <i>เดชา</i> เหมือนศัพท์บัญญัติสาขาปรัชญา ได้เป็นคำว่า “มโนคติทรงอำนาจ”	

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ รักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้เล็กน้อย เป็นการแปลแบบวิธีทาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมคิด

คำศัพท์ที่ศึกษา: 20) preoedipal

ต้นฉบับ	บทแปล
In breaking down the developmental journey through successive states of psychic organization, Mahler enabled clinicians to understand more deeply and treat more effectively children and adults who came to be officially diagnosed as borderline patients, whose severe pathology fell between the classifications of neurosis and psychosis. Such problems were categorized as preoedipal in nature, to distinguish them both in origin and in dynamic composition from maturationally later pathology.	ด้วยการแยกย่อยเส้นทางของพัฒนาการมนุษย์ผ่านภาวะอันต่อเนื่องของโครงสร้างทางจิต มาห์เลอร์ช่วยให้นักบำบัดเข้าใจผู้ป่วยเด็กและผู้ใหญ่ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นคนไข้มุมก้ำกึ่งคืออาการผิดปกติอยู่ระหว่างกลุ่มโรคจิตกับโรคประสาทได้ลึกซึ้งมากขึ้น และรักษาพวกเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาการผิดปกติเหล่านั้นถูกจัดว่ามีลักษณะ ก่อนปมโอดิปัส เพื่อแยกออกมาให้เด่นชัดจากพยาธิสภาพซึ่งเกิดภายหลังในช่วงวัยผู้ใหญ่ ทั้งในแง่ของที่มาและองค์ประกอบที่มีพลวัต

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การแผลงคำ (Derivation)

มาจาก pre- (prefix) “before” + oedipal (adjective) เป็นการเติมหน่วยคำเติมหน้าที่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป

oedipal เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากภาษากรีก *Oidipous* มีนิยามคือ “of or pertaining to desire felt for the opposite-sex parent” มาจาก Oedipus complex ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่สร้างโดยฟรอยด์ (Etymoline, 2023)

ในภาษาไทยพบว่าการบัญญัติศัพท์คำว่า Oedipus complex ไว้โดยใช้การทับศัพท์ว่า ปมโอดิปัส

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

in classical psychoanalytic theory, pertaining to the first stages of psychosexual development, before the development of the OEDIPUS COMPLEX during the PHALLIC STAGE. During this phase, the mother is the exclusive love object of both sexes and the father is not yet considered either a rival or a love object.

ผู้วิจัยศึกษาจาก Oxford Reference ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

In psychoanalysis, pertaining to the period of psychosexual development before the development of the Oedipus complex, when attachment to the mother predominates in both sexes.

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ที่เกี่ยวข้องกับขั้นแรกในพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่เกิดก่อนการพัฒนาของปมโอดิปัส ในขั้นนี้แม่เป็นสิ่งที่ต้องการและเป็นที่รักของเด็กทั้งสองเพศ

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง

การประสานคำ

แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก

คำแผลง (derived word) เลียนแบบการสร้างคำของภาษาละตินและกรีก ให้แปลโดยใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรก ควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรใส่เครื่องหมายอัญประกาศ “ ”

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ก่อนหน้าปมโอดิปัส

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: เกี่ยวกับพัฒนาการก่อนปมโอดิปัส

เมื่อพิจารณาจากความหมายขององค์ประกอบคำและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่ามีความหมายสอดคล้องกัน ผู้วิจัยตัดสินใจใช้แนวทางการแปลตามคำแนะนำของนิวมาร์กโดยใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ และพบว่าคำว่า Oedipal หมายถึงเกี่ยวกับ Oedipus complex ซึ่งในที่นี้คำว่า Oedipus complex ได้รับการบัญญัติไว้ในพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาแล้วด้วยวิธีการทับศัพท์ และเป็นคำแปลที่ใช้แพร่หลายทั้งในตำราจิตวิทยาและในโลกออนไลน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำแปลว่า “ก่อนปมโอดิปัส”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตรงตัว และใช้ศัพท์บัญญัติตามพจนานุกรมจิตวิทยา สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีแปลยืม (loan translation)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

คำศัพท์ที่ศึกษา: 21) primary erotogenic masochism	
ต้นฉบับ Two of the particularly problematic classical concepts in this regard were Freud's closely related notions of the death instinct and primary erotogenic masochism, both introduced in 1919. Freud was stunned and deeply saddened by the scope of human destructiveness displayed in World War I; he had also struggled in the consulting room with certain masochistic patients who seemed impervious to help, seemingly relentless in their pursuit of pain and suffering. The apparent attraction of painful experience posed a challenge for the fundamentally hedonic framework of Freud's libido theory, according to which the mind operates on the pleasure principle (always reducing pain and seeking pleasure).	บทแปล แนวคิดดั้งเดิมที่มีปัญหาเป็นพิเศษในเรื่องนี้สองประการคือแนวคิดอันเกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิดของ فروยด์ เรื่องสัญชาตญาณความตาย และ มาโซคิซึมแบบกระตุ้นความรู้สึกทางเพศขั้นต้น ซึ่งถูกนำเสนอในปี 1919 فروยด์ ทั้งตกตะลึงและเศร้าใจอย่างสุดซึ้งกับขอบเขตการทำลายล้างของมนุษย์ที่สำแดงออกมาในสงครามโลกครั้งที่ 1 ยิ่งไปกว่านั้นในห้องรักษาผู้ป่วยเขายังต้องต่อสู้กับคนไข้มาโซคิซึมบางคน ผู้ดูจะไม่ยอมรับการช่วยเหลือและไม่ระย่อกับการไล่ตามหาความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมาน ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับความเจ็บปวดที่ดึงดูดใจมนุษย์อย่างเห็นได้ชัดนี้ท้าทายกรอบความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสุขในทฤษฎีลิบิโดของ فروยด์ ซึ่งอธิบายว่าจิตใจมนุษย์ทำงานด้วยหลักของความพึงพอใจ (การลดทอนความเจ็บปวดและการแสวงหาความสุขอยู่เสมอ)
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> มาจาก primary (adjective) + erotogenic (adjective) + masochism (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า primary เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทั่วไป หมายถึง ปฐมภูมิ ขั้นแรก ดั้งเดิม (Longdo dict, 2023) คำว่า erotogenic เป็นคำศัพท์เฉพาะ มีนิยามคือ denoting or relating to any stimulus that evokes or excites sexual feelings or responses (American Psychological Association, 2015) หมายถึง เกี่ยวกับสิ่งเร้าใดๆ ที่กระตุ้นความรู้สึกหรือการตอบสนองความต้องการทางเพศ	

คำว่า masochism เป็นคำศัพท์เฉพาะ มีนิยามคือ the activity of getting sexual pleasure from being hurt or controlled by another person (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง กิจกรรมความสุขทางเพศที่เกิดจากการถูกผู้อื่นทำร้ายหรือควบคุม ในภาษาไทยพบ คำศัพท์บัญญัติของ masochism ในพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยาว่า มาโซคิซึม (ศัพท์บัญญัติ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2566)

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ของคำว่า primary masochism ดังนี้

in psychoanalytic theory, the portion of the DEATH INSTINCT or AGGRESSIVE INSTINCT that is directed toward the self after the LIBIDO has absorbed it emotionally and directed a large portion of it toward the external world. Also called erotogenic masochism

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ส่วนหนึ่งของ สัญชาตญาณแห่งความตายหรือสัญชาตญาณแห่งความก้าวร้าวซึ่งพุ่งตรงเข้าหาตัวตนของบุคคล ภายหลังจากลิบิโดได้ซึมซับสัญชาตญาณนั้นและถ่ายทอดบางส่วนของสัญชาตญาณสู่โลกภายนอก แล้ว

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง

การประสมคำ

แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก

คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบ ปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติม คำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: มาโซคิซึมแบบกระตุ้นความต้องการทาง เพศขั้นต้น

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: สัญชาตญาณซึ่งพุ่งเข้าหาตัวตน เมื่อพิจารณาทั้งจากองค์ประกอบของคำประสมและจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าให้ความหมาย ต่างกัน มโนทัศน์ของคำศัพท์มีรายละเอียดเพิ่มเติมค่อนข้างมากซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นข้อมูลที่ยากต่อการนำมาสร้างคำแปลภาษาไทยให้ครอบคลุมมโนทัศน์ได้ทั้งหมด จึงตัดสินใจเลือกแปลแบบ ตรงตัว ร่วมกับการถ่ายเสียง และใช้คำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะตามคำแนะนำของนิวมาร์ก ดังนี้

เลือกแปล primary ว่า ขั้นต้น และเลือกแปล erotogenic ว่า แบบกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ซึ่ง ยึดความหมายตามพจนานุกรม และเลือกใช้คำแปล masochism ว่า มาโซคิซึม ตามการ

บัญญัติศัพท์ของของราชบัณฑิตยสถาน ได้คำแปลภาษาไทยคือ “มาโซคิซึมแบบกระตุ้นความรู้สึกทางเพศขั้นต้น”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตรงตัว สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้บางส่วน เป็นการแปลแบบวิธีแปลยืม (loan translation) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 22) paranoid-schizoid position

ต้นฉบับ

Klein derived the **paranoid-schizoid position** from the urgent necessity to defend against the persecutory anxieties generated by the death instinct. All other major psychoanalytic theorists besides Klein treated Freud's notion of a death instinct as a biological, quasi-mythological speculation, but Klein built it into the center of her theorizing.

บทแปล

โคลนได้ทฤษฎีระยะหวาดระแวง-คล้ายจิตเภท มาจากความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต่อสู้กับเรื่องความวิตกกังวลว่าถูกปองร้ายซึ่งเกิดขึ้นจากสัญชาตญาณแห่งความตาย นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์คนสำคัญอื่นๆ ทุกคนยกเว้นโคลน มองแนวคิดเรื่องสัญชาตญาณแห่งความตายของฟรอยด์ว่าเป็นการคาดคะเนทางชีววิทยา กึ่งจินตนาการ แต่โคลนกลับใช้แนวคิดนี้เป็นแกนกลางในการสร้างทฤษฎีของเธอ

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)

สร้างจาก paranoid (adjective) + schizoid (adjective) + position (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า paranoid เป็นคำศัพท์เฉพาะ สร้างจากการเติมหน่วยคำเติมท้าย paranoia + -oid "resembling or characterized by paranoia" คำว่า paranoia เป็นคำยืมจากภาษากรีก *paranoia* "mental derangement, madness," ซึ่งมาจากคำว่า *paranoos* "mentally ill, insane," สร้างจากหน่วยคำ *para-* "beside, beyond" + *noos* "mind" (Etymoline, 2023) หมายถึง ผิดปกติทางจิต วิตลจริต ในภาษาไทยพบคำแปลทางสาขาวิชาแพทยศาสตร์ว่า หวาดระแวง

คำว่า schizoid เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากภาษาเยอรมัน หมายถึง "resembling schizophrenia" but less severe (Etymoline, 2023) หมายถึง คล้ายโรคจิตเภทแต่รุนแรงน้อยกว่า

คำว่า position เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป หมายถึง ตำแหน่ง มุมมอง สถานภาพ ที่ตั้ง

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

in the OBJECT RELATIONS THEORY of Melanie KLEIN, the period from birth to the 6th month of life during which infants perceive the world in terms of PART-OBJECTS and develop a fear of annihilation and persecutory anxiety due to the power of their DEATH INSTINCT

ผู้วิจัยศึกษาจาก Melanie Klein Trust ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

a constellation of anxieties, defences and internal and external object relations that Klein considers to be characteristic of the earliest months of an infant's life and to continue to a greater or lesser extent into childhood and adulthood.

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ช่วงแรกเกิดถึงหกเดือนแรกของชีวิต ที่ทารกเกิดความกลัวการทำลายล้างและความวิตกกังวลว่าถูกปองร้าย

<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ตำแหน่งหวาดระแวงและอาการคล้ายโรคจิต คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ช่วงวิตกกังวลไปเองคล้ายโรคจิต เมื่อพิจารณาทั้งจากองค์ประกอบของคำประสมและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าความหมายสอดคล้องกัน โดยที่มโนทัศน์ของคำศัพท์จะมีรายละเอียดเพิ่มเติมว่าหมายถึงระยะพัฒนาการของเด็กในช่วงหกเดือนแรก ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกแปลแบบตีความ ร่วมกับใช้คำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะตามคำแนะนำของนิวมาร์ก ดังนี้ เลือกแปล paranoid ว่า <i>หวาดระแวง</i> ซึ่งเป็นคำซ้อน โดยอิงตามคำแปลภาษาไทยที่มีการบัญญัติไว้อยู่แล้วของสาขาแพทยศาสตร์เพราะคำแปลดังกล่าวให้ความหมายครอบคลุมถึง <i>ความวิตกกังวลและความกลัวที่หวนเกรงไปเอง</i> เลือกแปล schizoid ว่า เพื่อให้ได้ความหมายว่า เกือบเหมือนโรคจิตเภท และเลือกแปล position ว่า <i>ระยะ</i> แทนที่จะแปลโดยยึดตามคำแปลไทยที่มีใช้ทั่วไปว่าตำแหน่ง มุมมอง สถานภาพ หรือที่ตั้ง เพราะคำว่า <i>ระยะ</i> สื่อถึง ช่วง ตอน หรือช่วงอายุหกเดือนแรกของพัฒนาการเด็ก ซึ่งให้นิยามที่ครอบคลุมและสื่อความหมายได้ครอบคลุมถึงลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ โดยยังคงใช้เครื่องหมาย	

ยัติภังค์ (Merriam-Webster Dictionary) เพื่อรักษาสมมูลภาพด้านการสร้างคำตามต้นฉบับ ได้คำแปลภาษาไทย “ระยะหวาดระแวง-คล้ายจิตเภท”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้บางส่วน เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (matching-mapping) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 23) depressive position

ต้นฉบับ

In the paranoid-schizoid position, the problem of inherent human destructiveness is resolved through projection, resulting in an ominous sense of persecution, danger from others. In the more integrated, more developmentally advanced **depressive position**, the powerful force of inherent human destructiveness creates a dread of the impact of the child's own rage on those she loves.

บทแปล

ในระยะหวาดระแวง-คล้ายจิตเภท ปัญหาการชอบทำลายล้างของมนุษย์ที่มีมาตามธรรมชาติได้รับการแก้ไขผ่านกลไกโยนความผิด ก่อให้เกิดความรู้สึกอันไม่เป็นมงคลว่าถูกปองร้ายและมีอันตรายจากผู้อื่น ใน **ระยะเศร้าสลด** ซึ่งมีบูรณาการและมีความก้าวหน้าทางพัฒนาการมากกว่านั้น นิสัยชอบทำลายล้างอันทรงพลังของมนุษย์จะสร้างความหวาดหวั่นต่อผลกระทบของความเกลียดชังที่เด็กมีต่อคนที่ตนเองรัก

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)

สร้างจาก depressive (adjective) + position (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า depressive เป็นคำศัพท์เฉพาะ สร้างจากการเติมหน่วยคำเติมท้าย depression + -ive เพื่อสร้างคำคุณศัพท์ depression เป็นคำยืมจากภาษาละติน *deprimere* "to press down, depress" หมายถึง กดต่ำลง ในภาษาไทยพบคำแปลทั่วไปว่า มีความโน้มเอียงให้กดต่ำลง หดหู่ใจ และพบคำแปลทางสาขาวิชาแพทยศาสตร์ว่า ซึมเศร้า เศร้าซึม (Longdo dict, 2023) คำว่า position เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป หมายถึง ตำแหน่ง มุมมอง สถานภาพที่ตั้ง

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้

in the OBJECT RELATIONS THEORY of Melanie KLEIN, the stage of infant development that reaches its peak at about 6 months of age. In the depressive position, the infant begins to perceive the GOOD OBJECT and BAD OBJECT as a single whole and feels guilt for having attacked the good object during the preceding PARANOID- SCHIZOID POSITION.

ผู้วิจัยศึกษาจาก Melanie Klein Trust ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้
a mental constellation defined by Klein as central to the child's development, normally first experienced towards the middle of the first year of life. It is repeatedly revisited and refined throughout early childhood, and intermittently throughout life. Central is the realisation of hateful feelings and phantasies about the loved object, prototypically the mother.

จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ช่วงระยะพัฒนาการของเด็กทารกที่พัฒนาสูงสุดเมื่อเด็กอายุประมาณ 6 เดือน เด็กเริ่มรับรู้ว่ามีทั้งวัตถุดีและวัตถุไม่ดีที่แยกกัน และรู้สึกผิดที่เคยโจมตีวัตถุในช่วงระยะหวาดระแวงคล้ายโรคจิต

ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสมคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ

คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ตำแหน่งซิมเศร่า
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ช่วงซิมเศร่า
เมื่อพิจารณาทั้งจากองค์ประกอบของคำประสมและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าความหมายสอดคล้องกัน โดยที่มโนทัศน์ของคำศัพท์จะมีรายละเอียดเพิ่มเติมว่าหมายถึงระยะพัฒนาการของเด็กในช่วงหลังหกเดือนแรกเมื่อพ้นจากระยะหวาดระแวงคล้ายโรคจิตมาแล้ว และเด็กมีความรู้สึกผิดกับพฤติกรรมที่เคยแสดงต่อโลกภายนอกในระยะก่อนหน้าที่ผ่านมา จากการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกแปลแบบตีความ ร่วมกับใช้คำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะตามคำแนะนำของนิวมาร์ก ดังนี้
เลือกแปล depressive ว่า *เศร้าสลด* ซึ่งเป็นคำซ้อนที่ความหมายเหมือนใหม่ เพื่อสื่อถึงความเศร้าเสียใจ/ความรู้สึกผิดของเด็กที่มีต่อเหตุการณ์ในระยะก่อนหน้า ผู้วิจัยไม่แปลว่าซิมเศร่า ตามศัพท์บัญญัติเนื่องจากมีความเห็นว่าคำว่า สลด ให้ความหมายครอบคลุมถึงความรู้สึกผิด/สลดใจได้ดีกว่า และเลือกแปล position ว่า *ระยะ* เพื่อสื่อถึงช่วง ตอน หรือช่วงพัฒนาการหลังหกเดือนแรกของ

เด็กและให้ครอบคลุมถึงลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่เป็นระยะพัฒนาการของเด็ก ได้คำแปลภาษาไทย “ระยะเศร้าสลด”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (matching-mapping) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 24) character neurosis

ต้นฉบับ

Freud's clinical observations charted the vicissitudes of human misery, the ways people systematically make themselves unhappy over and over again: the *symptom neurosis*, in which compulsive, bizarre behavior intrudes into experience; the *character neurosis*, in which maladaptive, self-defeating patterns of behavior compromise interactions with others; the *fate neurosis*, in which the same self-destructive destiny is orchestrated repeatedly; *depression*, in which emotional pain is perpetually regenerated. Yet Freud's broad motivational theory, anchored in his concepts of instinctual drive and the pleasure principle, is a hedonic theory: People seek pleasure and avoid pain. The motivational framework of drive theory is very difficult to reconcile with Freud's clinical observations of the

บทแปล

ผลการสังเกตด้วยวิธีการทางคลินิกของฟรอยด์ แสดงให้เห็นความผันผวนของความทุกข์ทรมานของมนุษย์ หรือวิธีที่มนุษย์ทำให้ตนเองไม่มีความสุขซ้ำแล้วซ้ำเล่าอย่างเป็นระบบ ได้แก่ อาการโรคประสาท ซึ่งพฤติกรรมผิดปกติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้นั้นได้เกิดขึ้น, **อาการประสาทเชิงพฤติกรรม** ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์และทำให้ตนเองล้มเหลวจะเป็นภัยต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น, อาการประสาทเชิงจํานน ซึ่งโชคชะตาแบบเดิมๆ ที่เป็นการทำลายตัวเองจะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า, อาการซึมเศร้า ซึ่งความเจ็บปวดทางอารมณ์จะก่อตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ทฤษฎีกว้างๆ เรื่องแรงจูงใจของฟรอยด์ที่ยึดในแนวคิดเรื่องแรงขับทางสัญชาตญาณและหลักเรื่องความพึงพอใจของเขานั้น เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความสุขสบายคือมนุษย์แสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในทฤษฎีเรื่องแรงขับนั้นยากที่จะลงรอยกับผลการสังเกตด้วยวิธีการทางคลินิกของฟรอยด์ เรื่องแรงผลักดันย่ำทำ ซึ่งคือการรื้อฟื้นความทุกข์กังวล ได้แก่ อาการเจ็บปวด รูปแบบ

<i>repetition compulsion</i>, the systematic regeneration of distress: painful symptoms, painful patterns of behavior, painful fates, painful affective states. If people are meant to seek pleasure and avoid pain, why are most of us so extraordinarily competent at keeping ourselves unhappy?	พฤติกรรมอันเจ็บปวด ซะตากรรมอันเจ็บปวด และภาวะทางอารมณ์อันเจ็บปวด ถ้ามนุษย์เกิดมาเพื่อแสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดแล้ว ทำไมพวกเราส่วนใหญ่จึงเก่งเป็นพิเศษในการทำใหตัวเองไม่มีความสุข
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> สร้างจาก character (noun) + neurosis (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า character เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทั่วไป เป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศส <i>caractère "feature, character"</i> (Etymonline, 2023) หมายถึง คุณสมบัติ ลักษณะ ในภาษาไทยพบคำแปลว่า คุณลักษณะ นิสัย คนที่มีนิสัยไม่เหมือนใคร บทบาท สถานภาพ ตัวละคร ตัวหนังสือ (Longdo dict, 2023) คำว่า neurosis เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากภาษากรีกและภาษาละติน <i>neuron "nerve" + modern latin -osis "abnormal condition"</i> บัญญัติโดยนายแพทย์ชาวสก็อตชื่อวิลเลียม คัลเลน (William Cullen) ในปี 1776 เพื่อใช้นิยาม "functional derangement arising from disorders of the nervous system (not caused by a lesion or injury)" หมายถึง ความผิดปกติในการทำงานที่เกิดจากระบบประสาท (ไม่ได้เกิดจากรอยโรคหรือการบาดเจ็บ) และใช้ในวงการจิตวิทยาทั่วไปในปี 1871 เพื่อสื่อถึง "change in the nerve cells of the brain resulting in symptoms of stress" (Etymonline, 2023) หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงของเซลล์ประสาทในสมองที่ส่งผลต่ออาการเครียด ในภาษาไทยพบคำแปลในพจนานุกรมทั่วไปว่า โรคประสาท โรคประสาทที่เกี่ยวกับความผิดปกติทางอารมณ์ (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ <u>a type of neurosis in which psychological conflict manifests itself in the form of character traits or patterns of behaviour</u> rather than clearly identifiable signs or symptoms ผู้วิจัยศึกษาจาก merriam-webster dictionary ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้	

a <u>personality disturbance</u> in which <u>character traits</u> are thought to be the functional equivalent of <u>neurotic symptoms</u>จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ โรคประสาทชนิดหนึ่ง/ความผิดปกติทางบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ที่มีความขัดแย้งในจิตใจปรากฏชัดเจนในรูปแบบของบุคลิกลักษณะหรือรูปแบบพฤติกรรมมากกว่าที่จะปรากฏเป็นอาการแสดงของโรค	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: โรคประสาทคุณลักษณะ นิสัยโรคประสาท คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: โรคประสาทแบบบุคลิกลักษณะ เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่า Character neurosis มีความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าความหมายของคำที่นำมาประสมกัน ผู้วิจัยไม่สามารถแปลแบบตรงตัวหรือใช้การถ่ายเสียงได้ จึงเลือกใช้การสร้างคำเชิงคำจำกัดความและคำอธิบายลักษณะ ดังนี้ ใช้คำว่า “อาการประสาท” โดยใช้คำว่า อาการ แทนคำว่า โรค เพื่อให้สอดคล้องกับบริบท และเป็นการเลือกคำแปลโดยอ้างอิงให้ใกล้เคียงกับนิยามภาษาไทยที่พบ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้นิยามของคำว่าโรคประสาทไว้ว่า คือ <i>โรคทางจิตใจที่มีความกังวลเป็นอาการสำคัญ คนไข้อาจมีอาการแสดงออกเป็นความกังวล เช่น กลุ้มใจ หงุดหงิด หรืออาจแสดงออกเป็นอาการทางกาย เช่น ใจสั่น เหงื่อออก เป็นลม กลัวที่สูง</i> ซึ่งถือเป็นความหมายที่ครอบคลุมลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์คำศัพท์ในส่วนที่ระบุว่า “ความขัดแย้งปรากฏในรูปแบบบุคลิกหรือพฤติกรรม” และเลือกใช้คำว่า “พฤติกรรม” เพื่อสื่อถึง <i>การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า</i> (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพราะให้ความหมายครอบคลุมถึงทั้งความคิด ความรู้สึก ซึ่งเป็นลักษณะภายใน และรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออก และใช้คำว่า “เชิง” เพื่อสื่อถึงรูปแบบและลักษณะของโรคประสาท ได้เป็น “อาการประสาทเชิงพฤติกรรม”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ ไม่สามารถรักษาวិธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (matching-mapping) ตามแนวทางของสมศีล	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 25) fate neurosis

ต้นฉบับ

Freud's clinical observations charted the vicissitudes of human misery, the ways people systematically make themselves unhappy over and over again: the *symptom neurosis*, in which compulsive, bizarre behavior intrudes into experience; the *character neurosis*, in which maladaptive, self-defeating patterns of behavior compromise interactions with others; the *fate neurosis*, in which the same self-destructive destiny is orchestrated repeatedly; *depression*, in which emotional pain is perpetually regenerated. Yet Freud's broad motivational theory, anchored in his concepts of instinctual drive and the pleasure principle, is a hedonic theory: People seek pleasure and avoid pain. The motivational framework of drive theory is very difficult to reconcile with Freud's clinical observations of the *repetition compulsion*, the systematic regeneration of distress: painful symptoms, painful patterns of behavior, painful fates, painful affective states. If people are meant to seek pleasure and avoid pain, why are most of us so extraordinarily competent at keeping ourselves unhappy?

บทแปล

ผลการสังเกตด้วยวิธีการทางคลินิกของฟรอยด์แสดงให้เห็นความผันผวนของความทุกข์ทรมานของมนุษย์ หรือวิธีที่มนุษย์ทำให้ตนเองไม่มีความสุขซ้ำแล้วซ้ำเล่าอย่างเป็นระบบ ได้แก่ อาการโรคประสาท ซึ่งพฤติกรรมผิดปกติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้นั้นได้เกิดขึ้นในชีวิต, อาการประสาทเชิงพฤติกรรม ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์และทำให้ตนเองล้มเหลวจะเป็นภัยต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น, **อาการประสาทเชิงจํานน** ซึ่งเคราะห์กรรมแบบเดิมๆ ที่เป็นการทำลายตัวเองจะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า, อาการซึมเศร้า ซึ่งความเจ็บปวดทางอารมณ์จะก่อตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ทฤษฎีกว้างๆ เรื่องแรงจูงใจของฟรอยด์ที่ยึดในแนวคิดเรื่องแรงขับทางสัญชาตญาณและหลักเรื่องความพึงพอใจของเขานั้น เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความสุขสบาย คือมนุษย์แสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในทฤษฎีเรื่องแรงขับนั้นยากที่จะลงรอยกับผลการสังเกตด้วยวิธีการทางคลินิกของฟรอยด์เรื่องแรงผลักดันย่ำทำ ซึ่งคือการรื้อฟื้นความทุกข์กังวล ได้แก่ อาการเจ็บปวด รูปแบบพฤติกรรมอันเจ็บปวด ชะตากรรมอันเจ็บปวด และภาวะทางอารมณ์อันเจ็บปวด ถ้ามนุษย์เกิดมาเพื่อแสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดแล้ว ทำไมพวกเราส่วนใหญ่จึงเก่งเป็นพิเศษในการทำตัวเองไม่มีความสุข

คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> สร้างจาก fate (noun) + neurosis (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า fate เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทั่วไป มีนิยามคือ (1) the things that happen to someone or something, especially unpleasant things that end their existence or end a particular period (2) a power that is believed to control what happens in people's lives (Longman dictionary, 2023: online) ในภาษาไทยพบคำแปลว่า โชคชะตา ชะตากรรม พรหมลิขิต ผลลัพธ์ (Longdo dict, 2023) คำว่า neurosis เป็นคำศัพท์เฉพาะ ยืมจากภาษากรีกและภาษาละติน <i>neuron</i> "nerve" + <i>modern latin -osis</i> "abnormal condition" บัญญัติโดยนายแพทย์ชาวสก็อตชื่อวิลเลียม คัลเลน (William Cullen) ในปี 1776 เพื่อใช้นิยาม "functional derangement arising from disorders of the nervous system (not caused by a lesion or injury) หมายถึง ความผิดปกติในการทำงานที่เกิดจากระบบประสาท (ไม่ได้เกิดจากรอยโรคหรือการบาดเจ็บ) และใช้ในวงการจิตวิทยาทั่วไปในปี 1871 เพื่อสื่อถึง "change in the nerve cells of the brain resulting in symptoms of stress" (Etymonline, 2023) หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงของเซลล์ประสาทในสมองที่ส่งผลต่ออาการเครียด ในภาษาไทยพบคำแปลในพจนานุกรมทั่วไปว่า โรคประสาท โรคประสาทที่เกี่ยวกับความผิดปกติทางอารมณ์ (Longdo dict, 2023)	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a compulsive, unconscious, and <u>self-punitive need to arrange life experiences</u> in such a way that failure and defeat are inevitable ผู้วิจัยศึกษาจาก Oxford Reference ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>syndrome of repeating patterns of unpleasant life events</u>, the recurrences appearing to be misfortunes but bearing an uncanny similarity to one another. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ โรค/ลักษณะความต้องการจัดการชีวิตให้ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความล้มเหลวและความพ่ายแพ้ได้ เป็นความต้องการลงโทษตัวเองที่มาจากจิตไร้สำนึก	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ

แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: โรคประสาทโศกเศร้า คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์หมโนทัศน์: โรคประสาทแบบจำยอมต่อชะตากรรม เมื่อพิจารณาจากการวิเคราะห์หมโนทัศน์พบว่าความหมายเฉพาะเจาะจงกว่าคำที่นำมาประสมกัน ผู้วิจัยไม่สามารถแปลแบบตรงตัวหรือใช้การถ่ายเสียงได้ จึงเลือกใช้การสร้างคำเชิงคำจำกัดความ และคำอธิบายลักษณะคล้ายกับคำศัพท์ลำดับที่ 24 ดังนี้ ใช้คำว่า “อาการประสาท” โดยใช้คำว่า อาการ แทนคำว่า โรค เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและคำศัพท์ที่เป็นโครงสร้างคู่ขนาน (Parallel structure) และเป็นการเลือกคำแปลโดยอ้างอิงให้ใกล้เคียงกับนิยามภาษาไทยที่พบ และคำว่า fate ผู้วิจัยเลือกสร้างคำใหม่โดยใช้หมโนทัศน์สำคัญ ได้คำภาษาไทยว่า “จ่านน” หมายถึงแพ้ ไม่มีทางสู้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) เพื่อสื่อถึงการจัดการชีวิตในลักษณะที่ยอมจำนนต่อความล้มเหลวหรือใช้ชีวิตเป็นไปตามชะตากรรม และใช้คำว่า “เชิง” เพื่อสื่อถึงรูปแบบและลักษณะของโรคประสาท ได้เป็น “อาการประสาทเชิงจ่านน”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ ไม่สามารถรักษาวีธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (matching-mapping) ตามแนวทางของสมศีล	

คำศัพท์ที่ศึกษา: 26) repetition compulsion	
ต้นฉบับ Freud's clinical observations charted the vicissitudes of human misery, the ways people systematically make themselves unhappy over and over again: the <i>symptom neurosis</i>, in which compulsive, bizarre behavior intrudes into experience; the <i>character neurosis</i>, in which maladaptive, self-defeating patterns of behavior compromise interactions with others; the <i>fate neurosis</i>, in which the	บทแปล ผลการสังเกตด้วยวิธีการทางคลินิกของฟรอยด์แสดงให้เห็นความผันผวนของความทุกข์ทรมานของมนุษย์ หรือวิธีที่มนุษย์ทำให้ตนเองไม่มีความสุขซ้ำแล้วซ้ำเล่าอย่างเป็นระบบ ได้แก่ อาการโรคประสาท ซึ่งพฤติกรรมผิดปกติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้นั้นได้เกิดขึ้นในชีวิต, อาการประสาทเชิงพฤติกรรม ซึ่งรูปแบบพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่พึงประสงค์และทำให้ตนเองล้มเหลวจะเป็นภัยต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น , อาการประสาทเชิง

same self-destructive destiny is orchestrated repeatedly; <i>depression</i>, in which emotional pain is perpetually regenerated. Yet Freud's broad motivational theory, anchored in his concepts of instinctual drive and the pleasure principle, is a hedonic theory: People seek pleasure and avoid pain. The motivational framework of drive theory is very difficult to reconcile with Freud's clinical observations of the repetition compulsion, the systematic regeneration of distress: painful symptoms, painful patterns of behavior, painful fates, painful affective states. If people are meant to seek pleasure and avoid pain, why are most of us so extraordinarily competent at keeping ourselves unhappy?	จำนวน ซึ่งเคราะห์กรรมแบบเดิมๆ ที่เป็นการทำลายตัวเองจะเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า, อาการซึมเศร้า ซึ่งความเจ็บปวดทางอารมณ์จะก่อตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ทฤษฎีก็กว้างๆ เรื่องแรงจูงใจของฟรอยด์ที่ยึดในแนวคิดเรื่องแรงขับทางสัญชาตญาณและหลักเรื่องความพึงพอใจของเขานั้น เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความสุขสบาย คือมนุษย์แสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในทฤษฎีเรื่องแรงขับนั้นยากที่จะลงรอยกับผลการสังเกตด้วยวิธีการทางคลินิกของฟรอยด์เรื่องแรงผลักดันย้ำทำ ซึ่งคือการรื้อฟื้นความทุกข์กังวล ได้แก่ อาการเจ็บปวด รูปแบบพฤติกรรมอันเจ็บปวด ซะตากรรมอันเจ็บปวด และภาวะทางอารมณ์อันเจ็บปวด ถ้ามนุษย์เกิดมาเพื่อแสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดแล้วทำไมพวกเราส่วนใหญ่จึงเก่งเป็นพิเศษในการทำใหตัวเองไม่มีความสุข
คำอธิบายการแปล:	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)</u> สร้างจาก repetition (noun) + compulsion (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า repetition เป็นคำศัพท์ที่ใช้ทั่วไป มีนิยามตาม Longman dictionary (2023) คือ (1) doing or saying the same thing many times หมายถึง การทำหรือพูดสิ่งเดิมซ้ำหลายครั้ง (2) something that happens again, especially something bad หมายถึง การเกิดขึ้นซ้ำ โดยเฉพาะสิ่งที่เลวร้าย ในภาษาไทยพบคำแปล repetition ว่า การเกิดซ้ำ การพูดซ้ำ การทำซ้ำ สำเนา (Longdo dict, 2023) และพบศัพท์บัญญัติในสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้ การกล่าวซ้ำ (สาขาวรรณกรรม) การเรียกคืนทรัพย์สิน (สาขานิติศาสตร์) การทำซ้ำ (สาขาป่าไม้)	

คำว่า compulsion เป็นคำศัพท์ที่มีใช้ทั่วไป มีนิยามตาม Longman dictionary (2023) คือ (1) a strong and unreasonable desire to do something หมายถึง ความปรารถนาารุนแรงและไร้เหตุผลที่จะทำบางสิ่ง (2) the act of forcing or influencing someone to do something they do not want to do หมายถึง การบังคับหรือใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นทำบางอย่างที่ผู้นั้นไม่ยอมทำ ในภาษาไทยพบคำแปล compulsion ว่า การบังคับ แรงผลักดันที่ต้านไม่ได้ทางจิต แรงผลักดันทางใจ (Longdo dict, 2023) และศัพท์บัญญัติในสาขาวิชาจิตวิทยาว่า การย่ำทำ	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ in psychoanalytic theory, an <u>unconscious need to reenact early traumas</u> in the attempt to overcome or master them. Repetition compulsion acts as a RESISTANCE to therapeutic change since the goal of therapy is not to repeat but to remember the trauma and to see its relation to present behavior ผู้วิจัยศึกษาจาก Oxford Reference ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ In psychoanalysis, a <u>type of compulsion</u> characterized by a <u>tendency to place oneself in dangerous or distressing situations that repeat similar experiences from the past.</u> จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ความต้องการพาตัวเองไปสู่เหตุการณ์ในอดีตที่เป็นบาดแผลทางจิตใจหรือการบาดเจ็บซ้ำโดยไม่รู้ตัว	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การบังคับทำซ้ำ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การฉายซ้ำบาดแผลทางจิตใจ เมื่อพิจารณาจากความหมายขององค์ประกอบคำและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าส่วนสำคัญคือ <i>ความต้องการแบบไม่รู้ตัว/แรงผลักดันจากภายใน ให้เกิดการย่ำทำหรือการทำซ้ำเรื่องเลวร้ายในอดีต</i> ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกใช้การแปลแบบตีความ และสร้างคำเชิงคำจำกัดความร่วมกับคำอธิบายลักษณะตามคำแนะนำของนิวมาร์ก โดยเลือกใช้คำแปลว่า <i>แรงผลักดัน</i> ซึ่งเป็นการสร้างคำภาษาไทยด้วยการนำหน่วยคำอิสระมาประสมกัน (นาม + กริยา) เพื่อสร้างคำนามและเพื่อให้สื่อ	

ความหมายถึง ความรู้สึก(อยากทำซ้ำ)ที่ควบคุมไม่ได้ และเติมคำว่า “ย้ำทำ” ซึ่งเป็นการนำหน่วยคำอิสระมาประสมกัน (กริยา + กริยา) เพื่อสื่อถึงความหมายของทั้ง repetition และ compulsion ได้เป็น “แรงผลักดันย้ำทำ”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาวិธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (matching-mapping) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 27) holding environment

ต้นฉบับ

It is crucial that the mother be there when needed, but it is equally crucial that she recede when she is not needed. She creates what Winnicott termed a **holding environment**, a physical and psychical space within which the infant is protected without knowing he is protected, so that very obliviousness can set the stage for the next spontaneously arising experience.

บทแปล

สิ่งสำคัญคือแม่ต้องอยู่ด้วยเมื่อลูกต้องการ แต่การถอยห่างออกมาเมื่อลูกไม่ต้องการก็สำคัญไม่แพ้กัน แม่ได้สร้างสิ่งที่วินนิคอตต์เรียกว่า**สภาพแวดล้อมเอาใจใส่** ซึ่งคือพื้นที่ทางกายภาพและทางจิตใจที่ทารกจะได้รับ การปกป้องโดยไม่รู้ตัว เพื่อให้ความไม่รู้ตัวนี้ เป็นการเตรียมพร้อมสำหรับประสบการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างฉับพลันในอนาคตได้

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การประสมคำ (Compounding)

มาจาก holding (adjective) + environment (noun) เป็นคำประสมที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคำพบว่า holding เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป เป็นได้ทั้งคำนามและคำคุณศัพท์ Merriam-webster dictionary ให้นิยามไว้ ดังนี้

holding (noun)

1. land held especially by a vassal or tenant
2. a ruling of a court especially on an issue of law raised in a case
3. something that holds

holding (adjective)

1. having the effect of holding back or delaying something
2. intended for usually temporary storage or retention

ในภาษาไทยพบคำแปล holding (noun) ว่า สิ้นทรัพย์ การครอบครอง (Longdo dict, 2023) หากพิจารณาจากองค์ประกอบคำ hold (กอด เกาะติด ครอบครอง จับ) เมื่อเป็น holding (adjective) อาจหมายถึง เกี่ยวกับการกอด เกี่ยวกับการจับ คำว่า environment เป็นคำที่มีใช้ทั่วไป หมายถึง สิ่งแวดล้อม สภาวะแวดล้อม การโอบล้อม ภาวะที่ถูกห่อหุ้ม	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ that aspect of the mother experienced by the infant as the environment that literally—and figuratively, by demonstrating highly focused attention and concern—holds him or her comfortingly during calm states ผู้วิจัยศึกษาจาก Ebrary.net ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ the physical and emotional environment in which the infant is held จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ มุมมองที่เด็กทารกมีต่อแม่ผู้ซึ่งแสดงออกถึงความสนใจและห่วงใยระดับสูงด้วยการอุ้มเด็กอย่างอ่อนโยน เป็นสภาพแวดล้อมที่ปกป้องและดูแลทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสมคำ
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำปรากฏรวมใหม่ (collocations) ใช้การแปลแบบปกติ แปลแบบตรงตัว หรือถ่ายเสียงแล้วเติมคำอธิบายบอกหน้าที่หรือลักษณะ
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: สภาพแวดล้อมถือครอง คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: สภาพแวดล้อมที่เอาใจใส่ เมื่อพิจารณาจากความหมายขององค์ประกอบคำและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบว่าความหมายต่างกัน หากเป็นนิยามของ holding ตามพจนานุกรม Merriam-webster ข้างต้น จะได้ความหมายไม่ตรงกับลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่แท้จริงของคำศัพท์ ผู้วิจัยจึงไม่ใช้การแปลตรงตัวโดยยึดความหมายตามพจนานุกรมทั่วไปและใช้การแปลแบบตีความ โดยที่ เลือกใช้คำว่า <i>สภาพแวดล้อม</i> เพื่อสื่อถึงบรรยากาศและสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก และสื่อถึงมุมมองหรือความรู้สึกที่ทารกมีต่อแม่<u>ผู้อยู่รอบตัว</u> ส่วนคำว่า holding ผู้วิจัยหาคำแปลที่เหมาะสม โดยพิจารณาระหว่าง <i>เอาใจใส่</i> กับ <i>ใส่ใจ</i> และเมื่อศึกษาความหมายของคำจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) พบว่า เอาใจใส่ หมายถึง ใฝ่ใจ ตั้งใจ และ ใส่ใจ หมายถึง เอาใจจดจ่อ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำว่าเอาใจใส่ มีความหมายสอดคล้องกับบริบทมากกว่า (แม้ต้องเอาใจใส่และตั้งใจดูแลเพื่อให้รู้	

ว่าว่าลูกต้องการตอนไหน และไม่ต้องการตอนไหน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของลูกได้ถูก)
ผู้วิจัยจึงเลือกสร้างคำศัพท์ภาษาไทยว่า “สภาพแวดล้อมเอาใจใส่”

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของ
ต้นฉบับไว้ได้เล็กน้อย

เป็นการแปลแบบวิธีหาเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 28) impingement

ต้นฉบับ

When things go wrong, Winnicott believed, rather than feeling held, the child experiences *impingement*, which comes in several forms. If the child expresses spontaneous desire and the desire is not fulfilled, he feels ignored or misread and *impingement* occurs. If the child drifts into going-on-being and is not sustained in a supportive unintegration, he feels forced to focus on and deal with some demand in the outside world and *impingement* occurs.

บทแปล

วินนิคอตต์เชื่อว่าเมื่อเกิดปัญหา แทนที่เด็กจะรู้สึกได้รับการปกป้อง เขากลับจะเกิดภาวะ **ข่มทับ** ซึ่งมีหลายรูปแบบแทน ถ้าเด็กแสดง ความปรารถนาที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติออกมาแล้วไม่ได้รับการตอบสนอง เด็กจะรู้สึกว่าถูกละเลยหรือเข้าใจผิด และจะเกิดภาวะ **ข่มทับ** ขึ้น หรือถ้าเด็กเข้าสู่ขั้นที่รู้เพียงว่าความต้องการของตนต้องได้รับการตอบสนองและไม่ได้ผ่านการประคับประคองอย่างเฉพาะตัว เขาจะรู้สึกว่าถูกบังคับให้ต้องพุ่งความสนใจ และจัดการกับข้อเรียกร้องบางอย่างในโลกภายนอก และเมื่อนั้นภาวะ **ข่มทับ** จะเกิดขึ้น

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การแผลงคำ (Derivation)

impingement (n.) เป็นคำศัพท์เฉพาะ เป็นคำยืมจากภาษาละติน impinge: *impingere* "drive into, strike against" หมายถึง เข้าปะทะ โจมตี สร้างเป็นคำนามด้วยการเติมหน่วยคำเติมท้าย impinge (verb) + -ment (noun suffix) มินิยามคือ something that has an effect on something else, often causing problems by limiting it in some way (Cambridge dictionary, 2023) หมายถึง สิ่งที่มีผลกระทบหรือไปจำกัดสิ่งอื่น ในภาษาไทยพบศัพท์บัญญัติในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ว่า การกด (Longdo dict, 2023)

วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:

ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ an experience in the <u>infant's maternal environment</u> that is <u>felt to be disturbing</u>. Such experiences are posited to <u>lead to the development of a FALSE SELF</u> because the infant may develop through a series of reactions to impingements rather than becoming aware of his or her true tendencies and capacities by discovering the environment on his or her own terms. จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ ประสบการณ์รบกวนจากการดูแลของแม่ที่ทารกรับรู้ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาตัวตนปลอม	
ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง	การประสานคำ
แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก	คำแผลง (Derived word) แปลโดยใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรก ควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรใส่เครื่องหมายอัญประกาศ “ ”
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: การโจมตี คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: การรบกวน เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบที่มีความหมายต่างกัน ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยการวิเคราะห์จากลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์คำศัพท์ โดยที่เน้นให้ความสำคัญกับรายละเอียดหลักสองประการของมโนทัศน์คือ (1) an experience in the infant's maternal environment that is felt to be disturbing หมายถึงประสบการณ์ถูกรบกวน/ไม่สบายใจ/ไม่สงบ/ลำบาก และ (2) Such experiences are posited to lead to the development of a FALSE SELF หมายถึงการที่เด็กอาจสับสนจนเกิดการพัฒนาตัวตนแบบผิดๆ ผู้วิจัยตัดสินใจสร้างคำใหม่โดยการประสมคำว่า <i>ข่ม</i> หมายถึง ครอบ หรือ ทำให้อีกฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่าคุณค่า (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) กับคำว่า <i>ทับ</i> หมายถึง วางข้างบน ซ้อนข้างบน เพื่อสื่อถึงกระบวนการที่จะส่งผลให้ตัวตนแท้จริงของเด็กถูกรบกวน ถูกข่มไว้ ถูกทับไว้ไม่ให้ปรากฏจนพัฒนาเป็นตัวตนผิดๆ และประสานคำโดยใช้หน่วยคำเต็มหน้า ภาวะ- เพื่อสร้างคำนามได้เป็น “ภาวะข่มทับ”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล	

แปลแบบตีความ สร้างคำแปลด้วยการประสมคำ สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 29) parataxic

ต้นฉบับ Different authors have broadly varying attitudes toward this crucial developmental transition. At one extreme, Sullivan regarded preverbal (parataxic) experience as idiosyncratic and distorted; language creates the possibility for shared (syntactic) experience, established with others through consensual validation, and becomes progressively stripped of its idiosyncrasies, thereby providing for the child a wonderful vehicle for escaping isolation and self-absorption into a world of clarity, shared experience, and meaningful connection. The consensual, shared use of language is an unmitigated blessing, Sullivan believed.	บทแปล ผู้เขียนหลายๆ คนมีทัศนคติที่แตกต่างกันเกี่ยวกับช่วงเปลี่ยนผ่านของพัฒนาการที่สำคัญนี้ ความเห็นที่สุดขั้วความเห็นหนึ่งคือความเห็นของซัลลิแวน ซึ่งมองว่า ประสบการณ์ช่วงก่อนการใช้ภาษา (ประพากย์) เป็นประสบการณ์แปลกประหลาดและบิดเบี้ยว ภาษาสร้างความเป็นไปได้ในการแบ่งปันประสบการณ์ (พากย์สัมพันธ์) กับผู้อื่น ผ่านการให้เหตุผลที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และค่อยๆ ปลดปล่อยความแปลกประหลาดออกทีละน้อย แล้วจึงมอบพาหนะสุดพิเศษให้กับเด็กเพื่อหลีกเลี่ยงจากการแยกตัวและการหมกมุ่นอยู่กับตนเอง ให้ออกมาสู่โลกของความกระจ่างชัด ประสบการณ์ที่ร่วมแบ่งปันกับผู้อื่น และการเชื่อมสัมพันธ์ที่มีความหมาย ซัลลิแวนเชื่อว่าการใช้ภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน คือพรอันไม่มีวันเสื่อมคลาย

คำอธิบายการแปล

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การยืมคำ (Borrowing)

parataxic (adj.) เป็นคำศัพท์เฉพาะ เป็นคำยืมจากภาษาละติน parataxis + -ic (adjective suffix) มีนิยามตามสาขาวิชาจิตวิทยา คือ (1) of or characterized by emotional maladjustment (2) of or related to a lack of harmony between attitudes, ideas, etc., and other aspects of an individual's personality (Dictionary, 2023) หมายถึง (1) เกี่ยวกับความผิดปกติทางอารมณ์ (2) เกี่ยวกับการขาดความกลมกลืนระหว่างทัศนคติ หรือ

ความคิด กับแง่มุมอื่นๆ ของบุคลิกภาพ ในภาษาไทยไม่พบคำแปลทั้งในพจนานุกรมศัพท์ทั่วไปและพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา	
<u>วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์:</u> ผู้วิจัยศึกษาจาก APA ได้ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ ดังนี้ a <u>lack of integration</u> among components of personality, cognitive style, or emotions จากการศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่สำคัญ คือ การขาดการบูรณาการระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของบุคลิกภาพ วิธีการคิด หรืออารมณ์	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสานคำ หรือการสมาส
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิมาร์ก</u>	คำแผลง (Derived word) แปลโดยใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรก ควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรใส่เครื่องหมายอัญประกาศ “ ”
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: ความผิดปกติทางอารมณ์/การขาดความเป็นหนึ่งของบุคลิกภาพ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มโนทัศน์: ความไม่เป็นหนึ่งเดียวของตัวตน เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำและการวิเคราะห์มโนทัศน์พบที่มีความหมายสอดคล้องกัน เนื่องจากเป็นคำศัพท์เฉพาะที่มีนิยามเฉพาะตัว และมีลักษณะเด่นของมโนทัศน์คือ a lack of harmony/ lack of integration หมายถึง การขาดความเป็นหนึ่ง ขาดความเชื่อมโยงระหว่างความคิดและอารมณ์ หากพิจารณาจากบริบทแวดล้อมอนุมานได้ว่ามีสาเหตุจากการไม่ได้ใช้ภาษา ผู้วิจัยพิจารณาถึง การไม่ได้ใช้ภาษา และมีความเห็นว่าควรใช้คำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต เนื่องจากจะทำให้คำศัพท์ที่สร้างมีความกระชับ ไม่ยาวเกินไปคล้ายคำอธิบาย และให้เป็นคำศัพท์ที่อยู่ในระดับคำศัพท์เฉพาะซึ่งเป็นคำในวงเล็บตามที่ปรากฏในบริบท รวมถึงเพื่อให้กลวิธีการสร้างคำใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด ดังนี้ เลือกใช้คำว่า ประ- หมายถึง ก่อน (pre-) สมาสกับคำภาษาบาลีสันสกฤตคำว่า พากย์ หมายถึง คำพูด ภาษา (วากย) ได้เป็นคำว่า “ประพากย์”	

สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล

แปลแบบตีความ ใช้การสมาคำภาษาบาลี สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีหาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล

คำศัพท์ที่ศึกษา: 30) syntactic

ต้นฉบับ

Different authors have broadly varying attitudes toward this crucial developmental transition. At one extreme, Sullivan regarded preverbal (parataxic) experience as idiosyncratic and distorted; language creates the possibility for shared (**syntactic**) experience, established with others through consensual validation, and becomes progressively stripped of its idiosyncrasies, thereby providing for the child a wonderful vehicle for escaping isolation and self-absorption into a world of clarity, shared experience, and meaningful connection. The consensual, shared use of language is an unmitigated blessing, Sullivan believed.

บทแปล

ผู้เขียนหลายๆ คนมีทัศนคติที่แตกต่างกันเกี่ยวกับช่วงเปลี่ยนผ่านของพัฒนาการที่สำคัญนี้ ความเห็นที่สุดขั้วความเห็นหนึ่งคือความเห็นของซัลลิแวน ซึ่งมองว่า ประสบการณ์ช่วงก่อนการใช้ภาษา (ประพากย์) เป็นประสบการณ์แปลกประหลาดและบิดเบี้ยว ภาษาสร้างความเป็นไปได้ในการแบ่งปันประสบการณ์ (**พากย์สัมพันธ์**) กับผู้อื่น ผ่านการให้เหตุผลที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และค่อยๆ ปลดปล่อยความแปลกประหลาดออกทีละน้อย แล้วจึงมอบพาหนะสุดพิเศษให้กับเด็กเพื่อหลีกเลี่ยงจากการแยกตัวและการหมกมุ่นอยู่กับตนเอง ให้ออกมาสู่โลกของความกระจ่างชัด ประสบการณ์ที่ร่วมแบ่งปันกับผู้อื่น และการเชื่อมสัมพันธ์ที่มีความหมาย ซัลลิแวนเชื่อว่าการใช้ภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน คือพรอันไม่มีวันเสื่อมคลาย

คำอธิบายการแปล:

ลักษณะการสร้างคำในภาษาอังกฤษ: การยืมคำ (Borrowing)

syntactic (adj.) เป็นคำศัพท์เฉพาะ เป็นคำยืมจากภาษาฝรั่งเศส *syntaxe* ซึ่งยืมตรงมาจากภาษากรีกละติน *syntaxis* "a putting together or in order, arrangement, a grammatical construction" (Ethymoline, 2023) หมายถึงการรวบรวม จัดโครงสร้างไวยากรณ์ให้เป็นลำดับ และสร้างเป็น adj ด้วยการเติมหน่วยคำเติมท้าย + -ic (adjective suffix) และพบว่ามินิยามในพจนานุกรมคำศัพท์ทั่วไป (ไม่ได้ระบุว่าเป็นศัพท์จิตวิทยา) คือ characterized by or relating to

a mode of experience or symbolic behavior that relates symbols and referents, speech and action, subject and object in a sequentially logical and interpersonally or publicly verifiable manner (Merriam-webster dictionary, 2023) หมายถึง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงสัญลักษณ์ที่ในการพูด การกระทำต่างๆ ระหว่างบุคคล ตามลำดับตรรกะที่เป็นเหตุเป็นผลกัน และพบศัพท์บัญญัติของคำว่า syntax (n.) ในพจนานุกรมศัพท์เฉพาะหลายสาขาวิชา ได้แก่ สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาภาษาศาสตร์ทั่วไป สาขามานุษยวิทยา โดยทุกสาขาใช้ศัพท์บัญญัติว่า วากยสัมพันธ์	
วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมนทัศน์: ไม่พบแหล่งข้อมูล	
<u>ลักษณะการสร้างคำในภาษาไทยที่ใกล้เคียง</u>	การประสานคำ หรือการสมาส
<u>แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก</u>	คำแผลง (Derived word) แปลโดยใช้การสืบค้นและตรวจสอบกับสถาบันต่างๆ ก่อนว่ามีคำแปลในภาษาปลายทางที่ได้รับการยอมรับอยู่แล้วหรือไม่ หากผู้แปลตัดสินใจว่าจะแปลคำดังกล่าวเป็นคนแรก ควรต้องพิจารณาว่าคำใหม่นั้นมีความสำคัญอย่างไร และควรใส่เครื่องหมายอัญประกาศ “ ”
คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของพจนานุกรมทั่วไป: เกี่ยวกับการใช้ภาษาอย่างเป็นระบบ คำแปลเบื้องต้นตามความหมายของการวิเคราะห์มนทัศน์: - เมื่อพิจารณาจากความหมายตามพจนานุกรมของคำพบว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบท ซึ่งบรรยายถึงการใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของเด็ก จนเกิดเป็นความเชื่อมโยงไปสู่โลกภายนอก ตรงข้ามกับคำศัพท์ลำดับที่ 29 parataxic (ประพากย์) ผู้วิจัยพิจารณาว่าควรใช้คำภาษาบาลีสันสกฤตในการสร้างคำเช่นเดียวกับคำศัพท์ลำดับที่ 29 เนื่องจากเป็นคำศัพท์เฉพาะที่ปรากฏในวงเล็บเหมือนกันและเพื่อให้กลวิธีการสร้างคำใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด ผู้วิจัยตัดสินใจสร้างคำศัพท์บัญญัติโดยใช้การสมาสคำ คำว่า พากย์ หมายถึง คำพูด ภาษา (วากย) กับคำว่า สัมพันธ์ เพื่อให้สื่อถึงการใช้ภาษาอย่างเป็นระบบระหว่างบุคคล ได้เป็นคำว่า “พากยสัมพันธ์”	
สรุปการแก้ไขปัญหาการแปล แปลแบบตีความ ใช้การสมาสคำภาษาบาลี สามารถรักษาสมมูลภาพตามวิธีการสร้างคำของต้นฉบับไว้ได้ เป็นการแปลแบบวิธีทาบเทียบ (mapping-matching) ตามแนวทางของสมศีล	

บทที่ 5

บทสรุป

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งหาแนวทางการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ที่ปรากฏในงานเขียนถึงวิชาการเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black หลังจากได้ศึกษาวิเคราะห์และเสนอคำแปลในบทที่ 4 แล้ว ในบทที่ 5 นี้จะเป็นการนำเสนอการทบทวนวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ประกอบกับรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

5.1 การทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สารนิพนธ์เรื่อง “การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการด้วยกัน ประการแรกคือ เพื่อศึกษาการสร้างคำและการบัญญัติศัพท์เฉพาะในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ประการที่สองคือ เพื่อเสนอแนวทางการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการแปลและกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง และประการที่สามคือ เพื่อแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์

สำหรับวัตถุประสงค์ประการแรก ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของ จอร์จ ยูล แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการบัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างคำและการบัญญัติศัพท์เฉพาะในภาษาอังกฤษและภาษาไทย

สำหรับวัตถุประสงค์ประการที่สอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตอานเนนอร์ต และแนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลีล เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และแปลตัวบทต้นฉบับโดยรวม ทั้งยังศึกษา แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบอร์ เพื่อวิเคราะห์คำศัพท์เฉพาะทางที่เลือกมาวิจัย การศึกษากรอบแนวคิดเหล่านี้เมื่อประกอบกับการศึกษากรอบแนวคิดต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเสนอแนวทางการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ที่คัดสรร อันจะนำไปสู่วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ซึ่งจะเสนอรายละเอียดไว้ในหัวข้อรายงานผลการวิจัยต่อไป

5.2 การทบทวนสมมติฐานของการวิจัย

ในเบื้องต้นผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black จะต้องใช้แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียาน นอร์ด (Christiane Nord) แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลิล (Jean Delisle) แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล (George Yule) แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบร (Maria Teresa Cabre) แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของปีเตอร์ นิวมาร์ก (Peter Newmark) แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการบัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ เป็นหลักเพื่อช่วยในการวิเคราะห์และให้สามารถวางแผนการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในตัวบทประเภทหนังสือวิชาการเบื้องต้น (Basic academic text) ได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยคาดว่าแนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตียาน นอร์ด จะช่วยในการวิเคราะห์ตัวบทต้นฉบับที่เป็นหนังสือวิชาการเบื้องต้น (Basic academic text) เพื่อให้เข้าใจเนื้อหา เจตนา และวังวนลีลาของผู้เขียน แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดอลิล จะช่วยในการทำความเข้าใจคำศัพท์ตั้งแต่กระบวนการถอดรหัสในระดับภาษาจนถึงการทำความเข้าใจมโนทัศน์ (Concept) เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้อย่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ที่ผู้ส่งสารต้นฉบับต้องการจะสื่ออย่างแท้จริง แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล จะช่วยในการวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำของคำศัพท์ที่คัดสรร อีกทั้งยังช่วยเป็นแนวทางในการแปลคำศัพท์เป็นภาษาไทยให้มีสมมูลภาพทั้งด้านความหมายและองค์ประกอบคำ แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คราเบ จะช่วยเป็นแนวทางในการวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระของความรู้เฉพาะสาขาวิชา เพื่อให้สามารถเห็นถึงขอบเขตของคำศัพท์ และช่วยให้การวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการแปลแบบตีความตามแนวคิดของฌอง เดอลิล มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ในภาษาอังกฤษของปีเตอร์ นิวมาร์ก จะช่วยในการแบ่งประเภทของคำศัพท์ของคำศัพท์ที่คัดสรรเพื่อให้เห็นปัญหาการแปลและแนวทางการแปลคำแต่ละประเภทได้ชัดเจน แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสะ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและหลักการบัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจวิธีการสร้างคำและบัญญัติศัพท์ในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาปลายทางในการแปล และช่วยเป็นแนวทางในการแปลคำเหล่านั้น ให้สามารถนำมาประกอบกับเนื้อหาของตัวบทซึ่งเป็นหนังสือวิชาการเบื้องต้นได้อย่างเหมาะสม

5.3 รายงานผลการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและความรู้เพิ่มเติมทั้งหมดและนำไปประยุกต์ใช้ในการแปลศัพท์เฉพาะทางจิตวิเคราะห์และบริบทแวดล้อม พบว่าการแปลเป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

5.3.1 แนวทางการวิเคราะห์ตัวบทของคริสตอาน นอร์ธ ช่วยให้วิเคราะห์ตัวบทได้ตามสมมติฐาน หนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* เป็นหนังสือตำราวิชาการเบื้องต้นที่มีคำศัพท์เฉพาะทางปรากฏอยู่จำนวนมาก ผู้วิจัยสามารถใช้แนวทางนี้วิเคราะห์จนทราบเจตนาที่แท้จริงของผู้เขียนว่าต้องการให้ความรู้ทั้งกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะและกลุ่มบุคคลทั่วไปผู้สนใจจิตวิเคราะห์ และยังได้ทราบว่าในตัวบทมีลักษณะการเขียนที่ต่างจากตำราวิชาการทั่วไป กล่าวคือ มีการใช้ภาษาวรรณศิลป์ร่วมด้วยเพื่อให้ตัวบทมีความน่าสนใจและอ่านง่ายกว่าตำราวิชาการ เช่น การขึ้นต้นแต่ละบทด้วยคำกล่าวหรือบทประพันธ์ (Quote) ของนักคิดและนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียง การใช้ภาพพจน์เปรียบเทียบเพื่อสร้างจินตภาพ การซ้ำโครงสร้างประโยคหรือข้อความเพื่อเน้นย้ำความหมาย การตั้งคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจและชวนให้คิดตาม การใช้คำขยายและส่วนขยายมากเพื่อสร้างภาพและความเข้าใจแก่ผู้อ่าน อีกทั้งยังช่วยให้ผู้วิจัยได้ทราบขอบเขตของความรู้เฉพาะทางของจิตวิเคราะห์แต่ละแขนงที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางที่ชัดเจนในการแปลคำศัพท์ที่คัดสรรมา

5.3.2 แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของฌอง เดออลิ สามารถนำไปประกอบการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ที่คัดสรรได้ เนื่องจากคำศัพท์เฉพาะทางส่วนใหญ่มีความหมายไม่ตรงกับ ความหมายของคำที่นำมาสร้าง เช่น คำว่า secondary elaboration มีความหมายตามบริบทคือ การจัดระเบียบองค์ประกอบของความฝันให้กระจ่างกระจัดกระจายน้อยลง แต่องค์ประกอบของคำศัพท์ที่ใช้สร้างมีความหมายว่า การให้รายละเอียดขึ้นทฤษฎีภูมิ หรือคำว่า reaction formation มีความหมายตามบริบทคือ การแสดงพฤติกรรมตรงข้ามกับความต้องการที่แท้จริงซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับ แต่องค์ประกอบของคำศัพท์ที่ใช้สร้างมีความหมายว่า การก่อเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง แนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้วิจัยทราบความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรร และช่วยให้ผู้วิจัยสามารถแปลคำศัพท์ได้อย่างมีขั้นตอนและเป็นระบบ

5.3.3 แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล ช่วยวิเคราะห์ลักษณะการสร้างคำได้ตามสมมติฐาน ในการวิเคราะห์คำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรว่าสร้างด้วยกลวิธีใด มีองค์ประกอบคำอย่างไร มีประโยชน์อย่างมากในการนำมาพิจารณาประกอบการสร้างคำแปลในภาษาไทย เช่น คำว่า preoedipal สร้างด้วยการแผลงคำ (Derivation) โดยเติมหน่วยคำเติมหน้า

หรือคำว่า symbolism สร้างด้วยการแปลงคำ (Derivation) โดยเติมหน่วยคำเติมท้าย แนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจลักษณะการสร้างคำและช่วยเป็นแนวทางในการสร้างคำแปลในภาษาไทย เพื่อให้คำแปลที่ได้มีลักษณะการสร้างคำแบบเดียวกับต้นฉบับหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

5.3.4 แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบร มีส่วนช่วยในการวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ได้ตามสมมติฐาน และเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้การวิเคราะห์มโนทัศน์ของคำศัพท์ ซึ่งเป็นหนึ่งในกระบวนการแปลแบบตีความตามแนวคิดของฌอง เดอ ลีล มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เนื่องจากคำศัพท์ที่คัดสรรทุกคำเป็นคำศัพท์เฉพาะทางของทั้งสาขาจิตวิเคราะห์และสาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์แตกต่างจากคำศัพท์ทั่วไป ผู้วิจัยใช้แนวทางดังกล่าววิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงขอบเขตและความสัมพันธ์ของคำศัพท์ เช่น คำว่า reaction formation กับคำว่า sublimation มีคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ที่ต่างกัน แต่ก็มีลักษณะเฉพาะร่วมกันหนึ่งประการ คือ defense mechanism (มโนทัศน์ที่มีความเป็นสามัญ) ถือเป็นความสัมพันธ์เชิงตรรกะ (Logical relationship) ระหว่างมโนทัศน์ หรือคำว่า condensation กับคำว่า secondary elaboration ก็เป็นส่วนประกอบของมโนทัศน์ dream ในลักษณะ ความสัมพันธ์แบบส่วนร่วมกัน (Coordination relationships) ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มโนทัศน์จะช่วยในการเลือกสรรคำแปลในภาษาไทย เพื่อให้สามารถสร้างคำแปลของคำศัพท์ที่อยู่ในขอบเขตมโนทัศน์เดียวกันได้สอดคล้องกันยิ่งขึ้น

5.3.5 แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ในภาษาอังกฤษของปีเตอร์ นิวมาร์ก มีส่วนช่วยในการแปลคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรร นิวมาร์กได้ให้แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ไว้ครอบคลุมคำศัพท์หลายประเภท ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรได้ว่าแต่ละคำเป็นประเภทใด และมีแนวทางการแปลหรือแนวทางที่ควรหลีกเลี่ยงตามที่นิวมาร์กแนะนำอย่างไร แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ได้แก่ การแปลตรงตัว การสร้างคำใหม่ การใช้คำแปลที่มีอยู่แล้ว การใช้คำอธิบายบอกหน้าที่และบอกลักษณะ

5.3.6 แนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสม ศิล ฌานวังตะ ใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ได้ตามสมมติฐาน โดยผู้วิจัยพบว่า จาก 3 แนวทางการบัญญัติศัพท์ที่สมศิลได้เสนอ คือ วิธีทาบเทียบ (mapping-matching), วิธีแปลยืม (loan translation), และวิธียืมตรง (direct borrowing) มีเพียง 2 แนวทางเท่านั้นที่นำมาใช้แปลคำศัพท์เฉพาะทางที่คัดสรรของงานวิจัยนี้ได้เหมาะสม คือ วิธีการแปลแบบทาบเทียบ (mapping-

matching) ใช้ในการแปลคำศัพท์จำนวน 26 คำ และวิธีการแปลแบบแปลยืม (loan translation) ใช้ในการแปลคำศัพท์จำนวน 4 คำ

5.3.7 หลักการสร้างคำในภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ มีส่วนช่วยในการสร้างคำแปลภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยให้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลักษณะของคำและความหมายของคำที่จะนำมาสร้างเป็นคำใหม่ได้อย่างรอบคอบยิ่งขึ้น เช่น คำว่า symbolism ตามคำแนะนำของวัลยา ช่างขวัญยืนระบุว่า คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วย -ism และต้องการบัญญัติเป็นชื่อความเชื่อทางศาสนา ปรัชญา การเมือง สังคม ศัพท์ที่บัญญัตินิยมใช้คำว่า -นิยม ในการลงท้ายคำ แต่เมื่อพิจารณาคำศัพท์อย่างละเอียดจะพบว่าไม่เหมาะสมจะใช้แนวทางดังกล่าวเนื่องจากคำศัพท์ปรากฏและใช้ในบริบทที่ต่างออกไป นอกจากนี้วิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันยังเป็นแนวทางที่มีประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการเลือกใช้คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ในการแปลอย่างเหมาะสม

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ในหนังสือ *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black ได้ดังนี้

1. ใช้แนวทางการสร้างคำใหม่ของจอร์จ ยูล วิเคราะห์ลักษณะการสร้างคำศัพท์เฉพาะทาง วิเคราะห์องค์ประกอบคำ และศึกษาความหมายขององค์ประกอบคำ ร่วมกับแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก เพื่อจัดประเภทของคำศัพท์

2. ใช้แนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของ มาเรีย เทเรซา คาเบอร์ ในการวิเคราะห์คำจำกัดความ ขอบเขตของคำศัพท์ และคุณลักษณะเฉพาะของคำศัพท์เฉพาะทาง เพื่อให้มีข้อมูลไว้ใช้เป็นแนวทางในการแปลคำศัพท์ร่วมกับบริบท และเพื่อให้เลือกคำแปลภาษาไทยได้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์คำศัพท์

3. ใช้แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก ร่วมกับแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ฌานวังสระ และหลักการสร้างคำในภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ ในการสร้างคำแปลภาษาไทย โดยพิจารณาดังนี้

- หากความหมายขององค์ประกอบคำ สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ สามารถสร้างคำแปลด้วยวิธีแปลตรงโดยยึดตามความหมายขององค์ประกอบคำได้

- หากความหมายขององค์ประกอบคำ ไม่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ ให้แปลโดยใช้แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมาย โดยยึดคุณลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์เป็น

หลัก และใช้วิธีหาบเทียบร่วมกับแนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก โดยเลือกพิจารณาจากประเภทของคำศัพท์ว่าควรใช้วิธีใด

- หากต้องการสร้างคำศัพท์ใหม่โดยใช้คำยืมจากภาษาบาลีสันสกฤต ให้ใช้คำที่เป็นที่คุ้นเคยและมีใช้ในภาษาไทยอยู่แล้ว เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ง่าย
- หากเป็นคำศัพท์ที่เป็นกลุ่มอาการหรือคำที่สร้างจากการประสมคำด้วยคำหลายคำ ควรกำกับด้วยคำภาษาอังกฤษในวงเล็บหลังคำแปล

4. ตรวจสอบคำแปลที่ได้โดยพิจารณาให้มีสมมูลภาพทั้งทางด้านความหมายและการสร้างคำใกล้เคียงกับต้นฉบับให้ได้มากที่สุด

ในการแปลคำศัพท์ทางจิตวิเคราะห์ที่คัดสรร จำเป็นต้องนำแนวทางดังกล่าวข้างต้นมาใช้พิจารณาร่วมกันทั้งหมดตั้งแต่แนวทางการวิเคราะห์ตัวของนอร์ด เพื่อให้เข้าใจบริบทแวดล้อมของคำศัพท์เฉพาะทางและวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้เขียน แม้ตัวบทจะไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการเลือกคำแปลของคำศัพท์ที่คัดสรร แต่ก็นับเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการสร้างคำแปลให้เหมาะสมที่สุดทั้งในแง่ความหมายและระดับภาษา แนวทางการสร้างคำใหม่ในภาษาอังกฤษของจอร์จ ยูล เพื่อให้มีความเข้าใจโครงสร้างของคำศัพท์และนำไปประกอบการสร้างคำใหม่ในภาษาไทย แนวทางการแปลแบบตีความและยึดความหมายของเดอลิล และแนวทางการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะของมโนทัศน์ของคาเบอร์ เพื่อนำมาตัดสินใจเลือกสร้างคำแปลเป็นภาษาไทยให้ได้ความหมายครอบคลุมมโนทัศน์ของคำศัพท์และครบถ้วนตามที่ต้นฉบับต้องการสื่อ แนวทางการแปลคำสร้างใหม่ของนิวมาร์ก เพื่อนำมาประกอบกับแนวทางการบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชาของสมศีล ภูานวังสะและหลักการสร้างคำในภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ไทยโดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในปัจจุบันของวัลยา ช่างขวัญยืนและคณะ และเพื่อให้สามารถสร้างคำแปลในภาษาไทยให้เกิดสมมูลภาพทางความหมายและทางการสร้างคำได้ใกล้เคียงกับต้นฉบับมากที่สุด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปกลวิธีการแปลที่ได้ใช้ในงานวิจัย ดังตาราง

ตาราง 7 ผลการวิจัย

คำปรากฏร่วมใหม่ (collocations)					
คำศัพท์		คำแปล	วิธีการแปล	การสร้างคำแปล	การรักษาสมมูลภาพ
1	psychic reality	สัจภาวะแห่งจิต	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้
2	glove anesthesia	อาการชาช่วงมือ (glove anesthesia)	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
3	hypnotic trance	ภวังค์สะกดจิต	แปลตรงตัว	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
4	posthypnotic suggestion	การชี้นำช่วงสะกดจิต	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้บางส่วน
5	secondary elaboration	การจัดระเบียบขั้นทุติยภูมิ	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้บางส่วน
6	infantile seduction	การถูกล่อลวงช่วงวัยเด็ก	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้บางส่วน
7	erogenous zone	ส่วนไวต่อความรู้สึกทางเพศ	แปลแบบตีความ	ใช้ศัพท์เดิม	ได้เล็กน้อย
8	self-alienation	อัตตาแปลกแยก	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
9	reaction formation	กลไกพฤติกรรมตรงข้าม	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่

10	primary narcissism	ระยะหลงตัวเองขั้นปฐมภูมิ	แปลตรงตัว	การประสมคำ	ได้บางส่วน
11	autistic shell	เปลือกมุ้งตัวตน	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
12	separation-individuation	ระยะแยก-สร้างตัวตน	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้บางส่วน
13	prototypical biphasic visual pattern	การมองโลกแบบทวิวัตถุปกติ (prototypical biphasic visual pattern)	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
14	primary erotogenic masochism	มาโซคิซึมแบบกระตุ้นความรู้สึกทางเพศขั้นต้น	แปลตรงตัว	การประสมคำ	ได้บางส่วน
15	paranoid-schizoid position	ระยะหวาดระแวง-คล้ายจิตเภท	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้บางส่วน
16	depressive position	ระยะเศร้าสลด	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
17	character neurosis	อาการประสาทเชิงพฤติกรรม	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เล็กน้อย
18	fate neurosis	อาการประสาทเชิงจำนน	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เล็กน้อย
19	repetition compulsion	แรงผลักดันย้ำทำ	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่

20	holding environment	สภาพแวดล้อมเอาใจใส่	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เล็กน้อย
คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense)					
คำศัพท์		คำแปล	วิธีการ แปล	การสร้าง คำแปล	การรักษา สมมูลภาพ
1	condensation	การควบรวม	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เป็นส่วน ใหญ่
2	symbolism	การใช้สัญลักษณ์แทน	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เป็นส่วน ใหญ่
3	sublimation	กลไกปรับปรุง	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เป็นส่วน ใหญ่
4	hatching	การออกจากเปลือก	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เป็นส่วน ใหญ่
5	neutralization	การปรับบทบาท	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เป็นส่วน ใหญ่
6	omnipotence	มโนคติทรงอำนาจ	แปลแบบ ดีความ	การ ประสม คำ	ได้เล็กน้อย
คำแผลง (Derived word)					
คำศัพท์		คำแปล	วิธีการ แปล	การสร้าง คำแปล	การรักษา สมมูลภาพ

1	preodipal	ก่อนปมโอดิปุส	แปลตรงตัว	การประสมคำ	ได้
2	impingement	ภาวะข่มทับ	แปลแบบตีความ	การประสมคำ	ได้เป็นส่วนใหญ่
3	parataxic	ประพากย์	แปลแบบตีความ	การสมาสคำ	ได้
4	syntactic	พากย์สัมพันธ์	แปลแบบตีความ	การสมาสคำ	ได้

5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ห้วงคำประกอบภายนอกและภายในของต้นฉบับอย่างละเอียด ผู้วิจัยพบว่า ตัวบทหนังสือเรื่อง *Freud and Beyond: A History of Modern Psychoanalytic Thought* ของ Stephen A. Mitchell และ Margaret J. Black เป็นหนังสือวิชาการเบื้องต้นที่สอดแทรกกลวิธีการเขียนแบบเรื่องเล่า (Narrative) สังเกตได้จากการใช้ภาษาวรรณศิลป์ในการดำเนินเรื่องเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การค้นหาแนวทางการแปลตัวบทที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างสารคดีและบันเทิงคดี และสามารถถ่ายทอดทั้งคำศัพท์เฉพาะสาขาวิชาและลักษณะเด่นของตัวบทได้อย่างครบถ้วนและเหมาะสม จึงเป็นประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจนำไปศึกษาต่อ

บรรณานุกรม

- About Self Psychology. (n.d.). Retrieved February 15, 2022 from <http://www.selfpsychologypsychoanalysis.org/about.html>
- American Psychological Association. (2015). *APA Dictionary of Psychology* (2nd ed.). American Psychological Association.
- American Psychological Association Publishing. (n.d.). *Psychodynamic Psychiatry in Clinical Practice*. Retrieved February 19, 2023 from <https://www.appi.org/Products/Psychotherapy/Psychodynamic-Psychiatry-in-Clinical-Practice-Fift>
- BetterHelp. (2022). *Unlocking the Power of Ego Psychology: Empowering Your Inner Self*. Retrieved November 2021 from <https://www.betterhelp.com/advice/psychologists/what-is-ego-psychology/>
- Blatt, G. (2023). *Autism*. Encyclopedia Britannica. Retrieved February 2023 from <https://www.britannica.com/science/autism>
- Cabr , M. T. (1999). *Terminology: Theory, methods and applications*. John Benjamins. <https://www.jbe-platform.com/content/books/9789027298652>
- CambridgeDictionary. (2023). Cambridge Online Dictionary. In <https://dictionary.cambridge.org>
- Cherry, K. (2022). *Freud's Stages of Human Development*. Retrieved March 2022 from <https://www.verywellmind.com/freuds-stages-of-psychosexual-development-2795962>
- CollinsDictionary. (2023). Collins English Dictionary – Complete and Unabridged. In <http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english>
- Delisle, J. (1988). *Translation : an interpretive approach*. University of Ottawa Press.
- DrkrokDictionary. (2023). Drkrok Online Dictionary. In <https://dict.drkrok.com/>
- EtymologyDictionary. (2023). Etymology Online Dictionary. In <https://www.etymonline.com>
- Figuerola, G. C. (2014). [The infantile sexual seduction: revolution and aftermath of Freud's theory]. *Rev Med Chil*, 142(1), 84-89. <https://doi.org/10.4067/s0034-98872014000100013> (La seducci n sexual infantil: revoluci n y repercusiones de la teor a de Freud.)
- Freud, S. (1915). *The Unconscious* (Vol. 14). Hogarth.
- Goode, E. (2000). *Dr.Stephen A. Mitchell, a Theorist in Psychoanalysis*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2000/12/23/nyregion/dr-stephen-a-mitchell-a-theorist-in-psychoanalysis-54.html>
- GoodTherapy. (2016). *Object Relations*. Good Therapy. Retrieved March 2023 from <https://www.goodtherapy.org/learn-about-therapy/types/object-relations>

- LongdoDictionary. (2023). Longdo Dictionary. In <https://dict.lomgdo.com>
- Longman. (2023). Longman Dictionary of Contemporary English. In <https://www.ldoceonline.com>
- MelanieKleinTrust. (n.d.-a). *Depressive position*. Melanie Klein Trust. Retrieved March 2023 from <https://melanie-klein-trust.org.uk/theory/depressive-position/>
- MelanieKleinTrust. (n.d.-b). *Paranoid-schizoid position*. Melanie Klein Trust. Retrieved March 2023 from <https://melanie-klein-trust.org.uk/theory/paranoid-schizoid-position/>
- Merriam-WebsterDictionary. (2023). Merriam-Webster Dictionary. In <https://www.merriam-webster.com>
- Mills, J. (2010). Object Relations Theory. In *The Corsini Encyclopedia of Psychology* (pp. 1-2). <https://doi.org/https://doi.org/10.1002/9780470479216.corpsy0614>
- Mitchell, S. A. (1981). The origin and nature of the "object" in the theories of Klein and Fairbairn. *Contemporary Psychoanalysis*, 17, 374-398. <https://doi.org/10.1080/00107530.1981.10745670>
- Mitchell, S. A., & Black, M. J. (1995). *Freud and beyond: A history of modern psychoanalytic thought* (Updated ed.). Basic Book.
- Morgan, J. (2014). The Interpersonal Psychotherapy of Harry Stack Sullivan: Remembering the Legacy. *Journal of Psychology & Psychotherapy*, 04. <https://doi.org/10.4172/2161-0487.1000162>
- Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Prentice-Hall International.
- Nord, C. (2005). *Text analysis in translation : theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis* (2nd ed ed.). Rodopi.
- Papertrell. (n.d.). What did Mahler mean by hatching: The Handy Psychology Answer Book. https://www.papertrell.com/apps/preview/The-Handy-Psychology-Answer-Book/Handy%20Answer%20book/What-did-Mahler-mean-by-hatching/001137018/content/SC/52cb006582fad14abfa5c2e0_default.html
- Rabstejnek, C. (2015). A Brief Review of Self Psychology. Retrieved November 2022, from <https://www.houd.info/SelfPsychologyReview.pdf>
- Schweitzer, C. L. S. (2014). Self Psychology. In D. A. Leeming (Ed.), *Encyclopedia of Psychology and Religion* (pp. 1617-1619). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-6086-2_628

Wikipedia. (n.d.-a). *Erogenous zone*. Wikipedia. Retrieved March 2023 from

https://en.wikipedia.org/wiki/Erogenous_zone

Wikipedia. (n.d.-b). *Margaret Mahler*. Wikipedia. Retrieved March 2023 from

https://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_Mahler

Winnicott: *the holding environment and the 'good enough mother'*. (n.d.). Ebrary.

Retrieved May 2023 from

https://ebrary.net/148515/psychology/winnicott_holding_environment_good_mother

Yule, G. (2020). *The Study of Language* (7 ed.). Cambridge University Press.

.

นพพร ประชากุล. (2552). ย่ออักษร ย่อความคิด: รวมบทความ. อ่าน.

นพมาศ อึ้งพระ. (2551). ทัศนคติภาพและการปรับตัว (พิมพ์ครั้งที่ 4 ed.). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นันทวัช สิริรักษ์. (2558). จิตเวชศาสตร์ DSM-5 (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). สำนักพิมพ์ศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปิยดิษฐ์ เจริญสุข. (2560). การแปลศัพท์ทางจิตเวชศาสตร์ในตำรา *Psychoanalytic Psychiatry in Clinical*

Practice, Fifth Edition ของ Glen O. Gabbard [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปล, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพมหานคร.

ปทุมดา สายยศ. (2557). การใช้สัญลักษณ์ภาพแทนร่างกายในงานศิลปกรรมของพินรี สันต์พิทักษ์ และวัชรพร อยู่ดี [ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร]. กรุงเทพมหานคร.

พินันรา วงศ์วิริยะ. (2559). การแปลคำสร้างใหม่ในหนังสือเรื่อง *Chic-tionary* ของ Stephane Simons [สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปล, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. กรุงเทพมหานคร.

พิริยะดิศ มานิตย์. (2552). การตีความนิทานด้วยจิตวิเคราะห์: กรณีศึกษา หนูน้อยหมวกแดง ของชาร์ลส์ แปร์โรต์.

ราชบัณฑิตสถาน. (2554). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. In <https://dictionary.orst.go.th/>

ราชบัณฑิตสถาน. (2556). พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). ธนาเพรส.

วรรณา แสงอำมเรือง. (2552). ทัศนคติและการแปล (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันราชานุกูล. (ม.ป.ป.). ออทิสติก. Retrieved March 13, 2023 from

<https://th.rajanukul.go.th/preview-4005.html>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2555). ปัจเจก. Retrieved March 13, 2023 from

<http://legacy.orst.go.th/?knowledges=ปัจเจก-๑๗-ธันวาคม-๒๕๕๕>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2566). ศัพท์บัญญัติสำนักงานราชบัณฑิตยสภา. In <https://coined-word.orst.go.th/>

อุบลวรรณ ภาวนันท์. (2555). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. In สิริอร วิชชาวุธ (Ed.), จิตวิทยาทั่วไป (pp. 2-28). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

วิภาวี วิจิตรसार

วัน เดือน ปี เกิด

20 สิงหาคม 2536

วุฒิการศึกษา

คณะศิลปศาสตร์ สาขาจิตวิทยา เอกจิตวิทยาคลินิก
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY